

~~ANDRIJAN LAH~~

~~ZEN - AL - NE UPORNICE~~

~~ZDAJŠNJE SVOBODNJAŠKE PROFIDOGMATSKE USMERJENKE~~

~~LJUBLJANA 2021~~

ANDRIJAN LAH

ZEN - AL - NE UPORNICE

ZDAJŠNJE SVOBODNJAŠKE PROFIDOGMATSKE USMERJENKE

~~LJUBLJANA XIX 2021~~

LJUBLJANA 2021

Letos je bilo predstavljeno v spisankah največje število knjig v posameznem letniku spisank : 23.

Druga posebnost tega leta je bila, da je nekaj antikvarnih knjig posredovalo zelo posebno tematiko / Šerbedžijevi življenjski spomini, Havlova predstavitev češkega komunističnega totalitarizma, Tufekčičevi spomini o srbskih ujetniških taboriščih v Bosni /90. leta 20. stoletja/, knjiga Afera papež z obtožnico proti papežu Ratzingerju ! /. Značilen je tudi orwellistični sklop : 2 orwellistični neposlovni deli /Bisčak, Sansal / in prikaz Orwellove publicistike pred romanom 1984.

Za slovensko dogajanje so pomembne knjige o slovenskem osamosvajanju / Omerza, Š Seligo, zbornik Slovenija in pika, 1. del.

Poudarjena je bila 90-letnica Janka Kosa s predstavitevijo dveh njegovih novih knjig.

Letošnji obdelovani angleški pisatelj je bil Aldous Huxley /5 njegovih analiziranih knjig/.

Posebno pozornost sem posvetil štirim knjigam : mitološkemu romanu M. Miller : KIRKA, izjemnemu romanu J. Barnesa Zgodovina sveta v 10 poglavjih in pol,

nenavadnemu dnevniku Anais Nin : Henry in June /kot dodatek k ciklu o H. Millerju v prejšnjem letiku spisank !/

in zelo privlačnemu romanu G. Markovica Beograjski trio.

upam, da je ta tematska pestrost pritegnila moje bralce in moje bralce.

1. SPISANKA

O domačem prispevku k orwellizmu

/Jože Biščak : Potovati z Orwellom, Lj. 2020/

/Orwellizem - sledenje književnemu delu in mišljenju
angleškega pisatelja Georgea Orwella/

Znani slovenski novinar in sedanji urednik revije Demokracija Jože Biščak /rojen 1963/ je izdal lani literarno besedilo, ki spada v orwellovski tip izrazite družbene ZF srhljivke ali kar grozljivke. Kot je znano, je Orwell pisal svoj roman leta 1948 in je za naslov letnice le obrnil : 1984.

S tem je nakazal, da elementi dogajanja iz leta 1948 že vsebujejo dogajanja iz leta 1984.

Enako pot je ubral v svojem delu, ki ni roman, ampak zbirka

7 zgodb z uvodom / /INTRO/ in z epilogom /IZHOD/, tudi Biščak. Ob verjetnem pisanju svojega dela v letu 2019 je prenesel dogajanje v svoji zgodbah 30 let naprej, torej v leto 2049.

Zgodbe se dogajajo v sedmih evropskih mestih. Zvrstijo se takole : 1. Zločin v Parizu, 2. Sodba v Berlinu, 3. Dogodek v Bruslju, 4. Rezervat v Stockholmu, 5. Ljubezen v Rimu, 6. Zajtrk v Londonu, 7. Tribunal v Ljubljani. Pripovedovalec zgodb je starec Pavel Kopitar, ki je obenem časovni popotnik.

Smiselno je najprej navesti kratko avtorjevo uvodno opombo : " Roman je fikcija. Glavni liki in zgodbe v knjigi so izmišljeni. Vsaka podobnost z osebami in z dogodki v sedanjosti je zgolj naključna. Kljub temu naj bo knjiga v opomin prihodnjim rodovom. da se ne bodo nekoč zbudili in ugotovili, da je fikcija postala resničnost!"

1. In zdaj : Kaj se je zgodilo v Parizu ? Totalitarne razmere leta 2049 v Parizu bi bile zlahka tudi nadaljevalne zmamega Houellebecqovega romana Podreditev ! Ob tiranski vladi Partije se je temeljito spremenila nekdanja ideologija. Zaostala, reakcionarna in preživelateorija o dveh spolih je bila zdaj nadomeščena s teorijo mnogospolnosti, kar je celo omogočilo utopično rešitev : vsak človek svoj spol !

V neki osnovni šoli se razkrije strašen zločin. Deklica Mariele, kaj sta ji dejala očka in mamica : da je punčka ! Ta neverjetni verbalni delikt in miselni zločin je terjalo ostro kazen. Očeta Alaina je po trpinčenju ubil z mačeto. Afričan Akinlabi Abubakar, mati Doriane pa je bila živa sežgana v komori. Deklico Mariele pa bo prevzel v skrbstvo arabsko-afriški homoseksualni par,

2. Na prvi pogled je bila zadeva v Berlinu dokaj skromna. 35-letni Jacob Kusch je povabil svojo novo sodelavko na kavo, a bil obtožen seksizma in nečednosti. Na sodišču se je sicer branil, a mu to ni prav nič pomagalo. Obsojen je bil naprej na 7 let zopora, zaradi slabega vedenja pred sodiščem pa so mu dodali še 10 let, skupaj se je nabralo 17 let zopora. Zgodba vsebuje še nekaj hujših kazenskih primerov /npr. : 83-letno gospo so obesili zaradi rasizma/ Statistika Nравstvenega sodišča v Berlinu z dne 6.9. 2049 je bila takale : 7 obtoženin so obsodili na smrt, 15-im pa so naprtili 247 let ječe.

3. Dogodek v Bruslju pa se je odigral kar brez sodišča. Popularna pevka Eva je na svojem nastopu zapela neprimerno pesem / bila je na partijske črnem seznamu !/. Prekinili so njeno petje, jo ob kričanju iz dvorane Smrt ! Smrt ! Smrt ! zgrabili in naodru križali, končno pa jo je z udarcem

debel^e palice po glavi ubila političarka Cuyonova. Druga žrtve^u dogodka je bil edini človek, ki se je za pevko zavzel. To je bil njen občudovalec Mertens. Ubili so ga še pred njo.

4. Če je bila 3. zgodba pripoved o dveh neprilagojenihⁱ posameznikihⁱ, pa je 4. zgodba /Rezervat v Stockholmu/ že množično dogajanje. Švedska islamistična vlada je ~~je~~ neprilagojene domorodce zapirala v rezervate.

Ko se je razširil glas o odporu v stockholmskem rezervatu Huvudstanu, je oblast takoj reagirala. Na 50.000 komaj kaj oboroženih ljudi je poslala 2152 dobro izurjenih mož /sestava skupine : 1421 Afričanov iz Johannesburga in 731 gardistov Alahove vojske iz Riada/.

Na strani 57 preberemo : "Spodaj je trajal natanko 10 ur in 12 minut, ura se je ustavila ob 17.12, ko je kot zadnji v južnem delu rezervata omahnil Ljungberg." /opomba : vodja rezervata/. POTEM VSE TIHO JE BILO.

5. Italijanska zgodba /Ljubezen v Rimu/ je tako kot 3. zgodba pripoved o dveh neprilagojenih^{ov} osebah. Prva oseba je Benedetta Scozzoli, vnukinja znane novinark^e in pisateljice Olivie Falucci /nekoga ze spomina to ime ?/. Druga oseba je Benedettin prijatelj Antonio Prandelli. Slednji je bil urednik ilegalnega lista, ki so ga tiskali v ilegalni tiskarni.

Benedetto je nekaj časa reševalo, ker je živela s sinom uglednega partijca. Ko pa se je z njim razšla, je postala sumljiva. Z Antoniom sta nameravala zbežati iz islamske Italije v Budimpešto. A že pri njunih pripravah za beg so ju odkrili in Antonia ustrelili. Benedetto so prijeli in obsodili na smrt. Tudi njo so ustrelili.

6. V angleški zgodbi /Trije v Londonu/ je glavna oseba univerzitetna profesor ^{mas} Thomas Stratton, katerega študenti so želeli ustanoviti Društvo za svobodo govora. Islamska oblast je predlog za ustanovitev omenjenega društva zavrnila, saj "bi lahko samo ime društva pri določenih študentih vzbudilo nelagodje, počutili bi se ogrožene zaradi morebitnih verbalnih napadov nanje in na Alaha." In kaj je svoboda? Le tisto, kar je napisano v Koranu.

Profesor Stratton se je dogovoril za zasebni pomenek z univerzitetnim kolegom Frankom Walkerjem. Srečala sta se v gostilni. Walker sporoči Strattonu, da se je pomislil /prim. profesor v Podreditvi !/ in bo postal podpredsednik Akademskoga zbora. Tudi njegova žena že nosi burko. Oba sta pravoverna, pravi Walker.

Ker se Stratton ni prilagodil in je nadaljeval z nekorektnim govorjenjem je bil obsojen na smrt. Zaradi kritike Partije in Islama je bilo njegovo obsojanje ali obglavljenje premišljena kazen. Obsodili so ga na natik nakol. Umiral je skoraj ves dan. ~~Na strani 88 preberemo:~~ "Kar 22 ur so umrli v smrtni prenošali v živo, po vsem svetu si je počasno smrt nevernika ogledala skoraj milijarda ljudi."

7. Ljubijanska zgodba /Tribunal v Ljubljani/ je po absurdu najpresenetljivejša in s tem za konec najprimernejša. Hito narobu ljubijanskega barja napadejo posebne enote politične policije, Le kak greh so storili hišni prebivalci? Sredi noči oboroženci aretirajo celo družino: moža, ženo, 19-letnega sina in 15-letno hčer. Družini je dokazan neznanski zločin. Pri obrezovanju grmljaja pri hiši sta moška čiana ubila kar 13x zaščitnih metuljev! "Jamo 193.247 so jih

opazovalci nasteli spomladi." Na sodnijski rapravi na Trgu Različnosti / na bivšem Trgu Republike? je zasedal ljudski tribunal in množica je tulila : Morilca ! Morilca ! Morilca ! Sodba tribunala je bila smrt. Sodnik Mastnak pa je izbral smrt z obesenjem. Kot sokrivki sta ~~sta~~ bili obsodeni v žena Darja na 50 let strogega zapora in mladoletna hči na 30 let strogega zapora.

Kaj reči ? Časi se spreminjajo in vzroki za obsodbe se spreminjajo z njimi.

Epilog /Izhod/ poteka v gostilni. Ko se večina obiskovalcev razide, ostaneta nekaj časa samo še pripovedovalec Pavel in njegov znanec. Bilo je po polnoči. Obiskovalca sta odšla, za njima pa kot zadnja točajka Tina.

Odlični zadnji stavek se glasi : "Nenavadno je bilo le to, da so bile v nekaj centimetrov globokem snegu le njene sledi." Naj lahko razberemo iz ten zelo grobo poudarjenih tendenčnih zgodb ? Očitno jih nemalo absurdov in še več hiperboli-zacij. Če pogledamo v nam znano zgodovino, so bili ljudje obsodeni na mučenje in smrt zaradi najrazličnejših in za nas nesmiselnih razlogov. Z zgodovino torej ne moremo zanikati možne prihodnosti.

Pomislek časovno vzbuja pravzaprav le vsebina prve zgodbe.

Socialisti in islamisti bi sprva res sodelovali /prim. Podreditev !/, a pričakovana vlada islamskega totalitarizma v sredini 21. stoletja bi takoj odpihnila bedasto teorijo spolov in sedanje absurdno vsiljevano LeGeBiTro.

Srednji vek je do takih pojavov vedno neprizanesljiv in uničevalen.

2. SPISANKA

8

O dveh grafitnih "biserih"

/ograja tehnične stavbe UKC-ja, Zaloška cesta/

V Ljubljani kar mrgoli grafitov. Žal pa ti grafiti večinsko zgolj umažejo čiste hišne stene in čiste ograje, s tem pa povzročajo škodo hišnim in ograjnim lastnikom. Le droben del grafitov ^{malce} nekaj likovne kakovosti in še redkejši so kaki posrečeni in duhoviti besedni izlivi. Naj načedem dva besedna ~~xxxxxxx~~ grafitna bisera /brez narekovajev/: odkrižosrčni anarhistični programski zapis NIKOLI DELATI /na stari hiši zraven Stare cukrarne/ in radikaini, a estetsko skrbno izpisani izrek A SMRT VSEM /na zidu v kolodvorskem parku - temu grafitu sem lani posvetil posebno spisanko, saj se je bilo vredno pomuditi ob pomenu tega grafitu/.

Tokrat pa se lotevam dveh grafitnih "biserov" /narekovaja sta dovolj povedna/ v bližini moje vsakdanjepoti na

Zaloški cesti. Ko stojim na avtobusni postaji z nazivom

Bolnica, me že mesece bode v oči udarni grafit na drugi strani ceste. Glasl se : OGRAJA MORA PAST ! ~~A~~vtorski podpis in grafitu je A, torej Anarhist/i/, Anarhija, Anarhizem ipd.

Ajevskih grafitov je v Ljubljani kar nekaj, a na prvi pogled se neujemajo s temeljnim ajevskim grafitom NIKOLI DELATI, saj je navsezadnje tudi krecljanje grafitov nekako delo. Najbrž pa je to za grafitopisce le ustvarjalna zabava in igra. A pomudimo se ob grafitnem sporočilu

OGRAJA MORA PAST ! Prvo vprašanje, ki se nam zastavlja

ob grafitu, je : zakaj mora ograja past/i/ ? Ali A-ji sploh ne marajo ograj, ker te preprečujejo svobodno gibanje anarhističnih posameznikov ali anarhističnih množic

v zaograjnem prostoru ? Ali bi bil svet boljši brez te ograje ali kar brez vseh ograd ? O tem lahko močno dvomimo. A pri izvedbi tega grafitu so neznanske ovire. Anarhisti /Vladomrzniki/ nimajo moči, da bi ukazali rusen^{je}te ograje, sami pa je tudi ne bi rušili, saj ne marajo delati ! Povrh so tu še vsekakor večinski "arhisti" /Vladoljubci/, ki ne bi dopustili rušenja ograd/e/. Grafit predvsem prikazuje anarhistično destruktivnost. /Prim. E. Dromm : Anatomija človeške destruktivnosti !/

V bližnji obravnavanega grafitu se je nedavno pojavil drug, politično natančnejši grafit. Glas se : KARL ODREŠI NAS DESUS KRISTUS !/. Ta brzojavni zapis kaže najprej besedno razširiti : Karl je Karl Erjavec, povsod neuspešni politik stranke DESUS, ki ga je le-ta najprej odstavela in nato spet ^{no} ~~an~~stavila. In kdo so ti "nas" /mi/, ki naj jih K. odreši ? Gotovo so to nasprotniki ali kar sovražniki sedanje demokratične koalicijske vlade, ki pa jo vodi demonizirani J.J., že 30-letni glavnatarča kontinuitetne politike. In glejte : vse bi d se rešilo, če bi K. nadomestil J-a kot predsednika vlade ! V resnici pa bi uspešno operativno vlado, delujočo v težkih virusomanskih razmerah, nadomestila spet nekaka nebogljenarčevska vlada.

Pomenski vrh grafitu pa je vsekakor trditev : DESUS KRISTUS ! Tu se je ob "odrešenika: K-ja dodatno uvrstila še njegova stranka ! Spravljanje zelo skromne stranke DESUS v položaj verskega odrešenictva, pa je že hiperbolična neumnost v deželi ABSURDISTAN.

3. SPISANKA

O drami Leonida Andrejeva Človekovo življenje,

Ljubljana 2020

/In memoriam gledališke kolegice Nevenke Koprivšek/

Bralsko sem se srečal z Leonidom Andrejevom /1871-1919/ že v gimnaziji, ko sem prebral njegove novele, ki sem jih odkril v domači knjižnici / zbirka Plat zvona, Povest o sedmih obešenih - ob Povesti ... je bila v knjigi še novela TeMeta/. Kot pisatelj je Andrejev nekak nadaljevalec dušeslovnega realizma Dostojevskega.

Na univerzi sem se lotil avtorjeve mračne novoromantične ali mračne simbolistične drame Črne maske, pomembne za slovensko kulturo, saj je ta drama postala libreto za

znano Kogojevo istoimensko opero. Komaj pa se spominjam komedije Gaudeamus, tudi prebrane iz domače knjižnice.

V ljubljanski Drami in v drugih slovenskih gledališčih so v času med obema svetovnima vojnama igrali več dram Andrejeva, po letu 1945 pa Andrejev kot emigrantski ruski avtor razumljivo ni več prišel na repertoar. Dodatna

zanimivost v zvezi s še eno dramo Andrejeva je dejstvo, da je po drami Ocean nastal libreto za opero našega skladatelja Svare. V celoti je Andrejev napisal 22 iger, in to od leta 1905 do leta 1917, torej v času med dvema ruskimarevolucijama !

Po nastanku 3. drama Andrejeva Človekovo življenje /1906/ je lani izšla pri Slovenski matici v prevodu in z obširno spremno besedo Draga Bajta. Drama je označena kot igra v petih prizorih s prologom.

S svojimi splošnimi tipi /npr. Človek, Žena .../ spominja na srednjeveško moraliteto Slehernik, obenem pa že najavlja svojski tip bližnjih ekspresionističnih iger. V bistvu pa gre za poučno ali za razkrivalno igro o življenju človeka od rojstva do smrti. Prizori se zvrstijo takole : 1. Človekovo rojstvo in materine muke, 2. Ljubezen in uboštvo, 3. Ples pri Človeku, 4. Človekova nesreča, 5. Človekova smrt. Shenaje že po naslovin prizorov povsem jasna : že Človekovo rojstvo je povezano s trpljenjem njegove matere, 2. Revni človek trpi zaradi lakote. 3. Človek postane bogat in uspešen arhitekt /avtor zaradi dramskega vzpona in sledečega padca ni mogel upodobiti večnega reveža !/ 4. Bogastvo in uspešnost mineta. /vzporednost z 2. prizorom/ in 5. Preostane še smrt /vzporednost s 1. prizorom/.

Človek in Žena sta pasivni žrtvi velotnega poteka Narave in Družbe in ju ta splošnost ne more spremeniti v živi figuri, ostajata splošna tipa. Zanimivejša je v prizorih njuna človeška spremljava, ki deluje kot nekak odmev antičnega dramskega zbora.

Najzanimivejši lik pa je Nekdo v sivem ali On, ki v Prologu razloži Človekovo /splošno eksistencialno/ usodo, v prizorih pa je stalni spremljevalec Človeka, nekak Usodovec ali nadomestek ^{mih}verskega osebnege angela.

V Prologu On prebere iz Knjige usode potek Človekovega /človeškega/ življenja. Glavnavizualnaoznaka človekovega minevanja je v gorenju in v dogorevanu sveče. Ko sveča dogori, človek umre. /prim. smiselno podobno oznako za človekovo minevanje s stalnim manjšanjem usodne kože v Balzacovem romanu Šagrinova koza !/.

On pove v Prologu o Človeku in o njegovem življenju vse bistveno.

V prizorih so le prikazi spremnih posameznosti.

V Prologu pove On o Človeku tale ključni stavek /stran 7/ :

"Prišel je iz noči, vrnil se bo v noč in izginil brez sledu v brezmejnosti časa, nihče ne bo mislil nanj, nihče ga ne bo občutil, nihče ne bo vedel, da je bil."

Nakoncu Prologa pa se obrne On k občinstvu in ga nagovori :

"In vi, ki ste prišli sem, da bi se zabavali, vi, smrti usojeni, glejte in poslušajte : kot daljni, prozorni odmev bo šlo mimo vas , z vsemi svojimi tegobami in radostmi, bliskovito minljivo življenje Človeka."

Človek pri Andrejevu nima več rešilnega obeta v transcendenci in tudi ne premore več heroizma v smislu Camusovega Srečnega Siziifa. Smo torej v brezupnem položaju, ki ga ilustrira že citat iz Sofoklovega Ojđipa v Kolonu : "Nikar se ne roditi sploh : boljše misli ne zmore duh. Drugo : ce si že rojen, vrni čimprej se spet k izviru, od koder si !"

Ogledjmo si le še zorsko spremljavo :

1. prizor : nastopajo in se pogovarjajo Starke, nekake nadomestne rojenice in sojenice, ki pa se jim trpeča rojevajoča Žena ne smili. Narobe ! Ob njenem stekanju se smejejo. Drugi tip zbora v 1. prizoru so Človekovi sorodniki, ki se banalno pomenkujejo.

2. prizor : Zborski element so tó Človekovi Sosedji. Ti so do revnega zakonskega para prijazno čuteči.

3. prizor : Zbor predstavljajo Gostje na plesu pri bogatem in pri uspešnem Človeku. Ti Gostje občudujejo kementirajo Človekovo bogastvo.

4. Pri Človekovem padcu v nesrečo ni več Zbora ! Ostalek zbora predstavlja Starka, zaunja služkinja pri družini Človeka. Nastopi pa še Zaravnik.

Bistveni odlomek tega prizora ali kar cele igre pa je Človekovo prekletstvo. Človek preklinja nadomestnika transcendence Nekoga

v sivem - Njega in svojo nesrečno Usodo : stran 82 :

"Preklinjam vse, kar si ^m ~~milol~~. Preklinjam ^{dan} ~~dan~~, ko se se rodil, preklinjam ^{dan} ~~dan~~, ko bom umrl. Preklinjam vse svoje življenje, njegovo ¹ ~~radosti in žalosti~~. Preklinjam ^a ~~samega~~ sebe!! Preklinjam ¹ ~~svoje~~ oči, svoj sluh, svoj jezik. Preklinjam svoje srce, svojo glavo - vse to ti mečem nazaj v hudobni obraz, blazna Usoda. Bodi prekleta, budi prekleta naveke vekov !..."

5 prizor : Človekovo umiranje in smrt spremlja in komentira zbor pijancev, priključil pa semu še zbor Stark, nadomestnih sojenic, nastopajočin že v 1. prizoru. Človekovo smrt

pospremijo Starke z ekstatičnim rajanjem ! V dramski opombi na strani 97 preberemo med drugim : " Zdaj neplešejo, temveč ponorelo drviijo okoli mrtvaka, copotajo z nogami, vresčijo in se neprestano smejejo z blaznim smehom." (!!!)

Kaj sporoča ta kruti, brezobzirni, neusmiljeni konec igre ?

To, daje v človekovi smrti le nekaj dobrega : zabava Drugih !

Človekovo življenje ostaja še vedno tehtna problemska brainadrama, ne moremo pa več pričakovati njene učinkovite uprizoritve v sodobnem nedramskem gledališču.

4. SPISANKA

14

O Sansalovem romanu 2084 : Konec sveta, Lj. 2020

Komaj sem odložil Biščakovo orwellistično besedilo, že se mi je pojavil pred očmi roman Boualema Sansala 2084 : Konec sveta, orwellistični sad iz svetovne književnosti. Že sama naslovnaležnica nam nakazuje kar najtesnejšo navezavo na Orwellov roman 1984.

Če je Orwell v svojem romanu kritično prikazal tip komunističnega totalitarizma, obeluduje Sansal tip teokratskega islamističnega totalitarizma. Avtorjevo ime je prav gotovo psevdonim, saj se mora avtor zelo skrivati, če hoče ostati živ. Ob tem se spomnimo na Rushdieja, ki je v romanu Satanski stiki že drgnil v sistem islamističnega totalitarizma in bil od verske islamske oblasti zatem obsojen na smrt. Gotovo bi ga lahko ali tudi s težavo ubili, a morda je obsojenost na smrt tista kazen, ki Rushdieja vendarle leta in leta teži, zasleduje in mori..

Ustavimo se najprej ob podnaslovu : Konec sveta. Ponuja se tale razlaga : Z realizacijo leta 2084 je nedvomno konec nekega drugačnega, nam še znanega sveta.

Zabeležiti je treba tudi začetno geslo v roman : Z vero morda vzljubimo Boga, nič pa ni močnejše od vere, če preziramo človeka in sovražimo človeštvo. V Opozorilu, ki je nekak uvod v roman, avtor zatrjuje, da je njegov roman "čista izmišljotina", kot je bil že Orwellov roman 1984. Seveda vemo, da je imel Orwellov utopični roman že nekaj znakov sveta iz leta 1948, ob branju Sansalovega utopičnega romana pa čutimo, da so v njegovem romanu že zametke sedanjega sveta. Najbrž te zametke najlaže odkrivamo v iranskem teokratskem totalitarizmu.

Oglejmo si najprej razdelitev farsalovega romana : 4 knjige /ali 4 deli/ in Sprema beseda.

Glavna oseba romana je ATI, nekak netipični ali celo uporni član obstoječe totalitarne družbe v Abistanu, katere prestolnica je Quodsabad. Državo vodi Aparat /vlada/, v ozadju pa je še Pravična bratovščina /ideološka verska nadvlada/. Državno in versko geslo je : Yōlah je velik in Abi je njegov zvesti Odposlanec. To geslo je sistemsko kar najbližje povezavi Alaha in Mohameda v islamu.

Roman je pralno zahteven, zapleten in namensko skrivnostno nejasen. /Kaj vse nam je v njem prikrito !/

Poskusimo podati bistveno vsebino romana : ATI je leto dni preživel na zdravljenju jetike v sanatoriju daleč o domačega kraja, prestolnice Quodsabad. Nato je bil odpuščen in se je leto dni s karavanami vračal v domači kraj. Tanjegova pot kaže na prastari način potovanja /pozneje izvedemo, da Abistan premore tudi moderno tehnologijo. letalski promet itd./ in onem na velikansko in na težko obvelikjivo državo.

Po vrnitvi domov nadaljuje ATI svoje skromno življenje s številnimi družbeno-verskimi obveznostmi.

ATI se sprijatelji s Koo, s članom pomembne družine in iz osamljenstva preide v družno kritično povezovanje. /Na strani 119 preberemo : "ATI je črtil sistem, Koa pa preziral ljudi, ki so Sistemu služili...".

Navedimo k temu dejstvu tale del uvodnega teksta k 3. knjigi :

"Prijeteljstvo, ljubezen in resnica so silviti vzgibi, ki človeka poženejo naprej, ampak kakšno moč sploh imajo v svetu, kjer vladajo nečloveški zakoni ?" /Stran 105/

V nadaljevanju romana je Koa ob neki priložnosti ubit, ATI pa postane pasivni člen v številnih politično-personalnih

nejasnih dogajanjih in je kar čudno, da kot bolj ali manj sumljiva oseba ostaja še živ.

Dodajmo k temu tale stavek iz uvoda v 4. knjigo :

Stran 193 : "Pod ^{leže} vladavino Gkabula /opomba : svete knjige ablistanskega Sistema/ se je dovršilo veliko delo : svet obviaduje nevednost, ki seže tako daleč, da ve vse, zmore vse in hoče vse".

Ob koncu romana izvemo v pogovoru Atija s Tozom, z enim od vodilnih funkcionarjev Sistema v Abistanu, da abirek, govor v Abistanu, idejno izhaja iz novoreka v Angsocu / prim. Orwell : 1984 !/. Na strani 240 preberemo : "Naši vodje so torej za svoje iluzorije vzeli 3 načela, ki so vodila zasnovo političnega sistema v Angsocu : Vojna je mir, Svoboda je suženjstvo, Nevednost je moč, dodali pa so še 3 svoja načela : Smrt je življenje, Laž je resnica, Logika je absurd. To je Abistan, to je prava blaznost."

Ko Toz razloži Atiju nekaj skrivnosti ablistanskega Sistema, vpraša Atija, ali je zadovoljen. Sleahjo ^{mu} odgovorje z zadnjim stavkom v romanu tole : "Ne popolnoma, ampak nekaj skrivnosti je greba prihraniti za neko drugo življenje, čele obstaja in še ~~xxx~~ v njem človek sme izraziti samega sebe."

Sklepná beseda najaja nekaj zadnjih novic iz Abistana preko uradnih občil. O sleahjih pa je tale zapissek na strani 243 : "Spodobi se, da jih preberemo z največjo mero nezaupanja, saj so ablistanska občila predvsem orodja za psihološko manipulacijo v službi Klanov."

Iz zadnjega tiskovnega prispevka v Spretni besedi izvemo za morebitno nadaljnje dogajanje z Atijem. : Helikopter začasnega velikega poveljnika Brija je blizu sanatorija na Sinu /opomba : tam se Atijeva zgodba začne !/ "odložil nekega mož-

kega v gorniški opremi? Ali je bil to Atl, ki naj bi po vojni abistanskega voditelja prekoracil abistansko mejo?

Vprašanje ~~Meje~~ Meje je opazni problem v romanu. Ali je ves svet Abistan ali je še kaj drugega? To je tu vprašanje.

Dodajam še nekaj zanimivih kulturnozgodovinskih navezav:

Preteklost pred Abijevim nastopom je bila v Abistanu sicer zakrita, a na strani 107 preberemo, da je bilo v davnih časih na prostora sedanjega Quodsabada velemestu UR /opomba: UR je bil kraj v Mezopotamiji, iz katerega po izročilu izhaja ^{judovsk. oče} Abraham !/.

Pa še to: Ključno simbolno znamenje v Abistanu je piramide

Kūba, ki pomensko ustreza islamski Kabi v Meki!

In kako se je imenoval Yōlan v davnih časih? Ra ali Rab

/prim. egipčanskega boga Raja !/

Roman bi terjal vsekakor podrobnejšo obravnavo, a se je ne da izpeljati v mojih kratkih spisankah.

Končujem pa svoje pisanje z občudujoco pohvalo oblikovalki naslovnice ~~ANITI KEPIC~~ ANITI KEPIC. Iz celostranske prevladujoče črtine in temine svetli le bližnja okolica vprašujočih /?/, Rotečin /?/, Otožujočih /?/ ženskih oči. Temna, a vendar še vidna sta zapisa avtorja in naslova. Z belimi črkami pa izstopa podnaslov: KONEC SVETA!

DODATEK: Pramesto UR je kot pomenski PRA prešlo v nemščino!

Primeri: URahn - praded /prim. tudi grški bog URAN !/,

Uranfang - prazčetek, Urgeschichte - prazgodovina,

Urgrund - pravzrok, Urkraut - praslica, Urmensch - pračlovek.

5. SPISANKA

18

O blesteči 90-letnici Janka Kosa

/Janko Kos : Primerjalna zgodovina svetovne literature, Lj. 2020/

Janko Kos / rojen 1931/ je že leta 1987 objavil Primerjalno zgodovino slovenske ~~književnosti~~ literature, lani pa ji je dodal še mnogo ambicioznejšo Primerjalno zgodovino svetovne literature. Ali si je že sploh kdo upal napisati kaj podobnega? Naš avtor je bil res dolgoletni univerzitetni profesor primerjalne književnosti, a kako v knjigi, ki ima 200 strani, zaobjeti velikansko gmoto svetovne literature in jo primerjalno sistemizirati? Kos, katerega širna sposobnost je tudi v sistematičnosti, je s svojo knjigo potrdil, da je predstavitev primerjalne zgodovine svetovne literature - vsaj obrisno - mogoča.

Če izpustimo Predgovor in Izhodišča, je celotni Očrt razdeljen takole : Stari Orient - Islamski Bližnji vzhod - Stara Indija - Kitajsko-japonski Daljni vzhod - Sredozemska antika - Srednjeveška in novoveška Evropa - Evropske literarne regije.

Orientaliski in evropski del obravnave sta približno enako dolga. Za nas, ki se predvsem ukvarjamo z evropsko književnostjo, je orientalski del snovno atraktivnejši, obenem pa je zaradi umerjenega naštevanja avtorjev in del tudi privlačen.

Glavne poteze svoje primerjalne metode usmerja avtor v povezave lirskih, epskih in dramskih del pri različnih književnostih. Tako se izkazujejo podobnosti in različnosti literarnega razvoja pri posameznih civilizacijah.

Pri poglavju Sredozemska antika // pa sproža avtor dvom, ali spada antična književnost Grkov in Rimljanov v evropsko književnost ! To je pravcato presenečenje ! Če Grčija in Italija nista Evropa oziroma del Evrope, kaj sta ?

Kos poudarja civilizacijski ali versko-kulturni preobrat ob prehodu iz antike v evropski srednji vek, a evropska geografija ostaja ista. Civilizacijskih sprememb pa je bilo v Evropi do 20. stoletja še kar nekaj.

Spremembe na vesnem in na kulturnem področju so se na prehodu antike v srednji vek res dogajale, a latinski jezik in izbrana latinska književnost sta ohranila svojo ključno vlogo tudi v evropskem srednjem veku /prim. še :

E.R. Curtius : Evropska književnost in latinski srednji vek/.
Kulturna razlika med antiko, ki je bila dvojezična : grško-latinska, in med srednjeveško Evropo je bila ta, da je slednja postala v svojem razvoju mnogojezična.

Izločanje antike iz evropske književnosti pa je kar nesmiselno, saj je celo temeljni mit o Europi starogrški in tudi vzpostavljanje razlike med Evropo in med Azijo je starogrška značilnost /prim. Herodot !/. Da pa sta grščina in latinščina geografsko segli prek evropskih meja na Bliznji vzhod in v severno Afriko, ne more omajati ključne evropskosti starogrške in rimske starolatinske književnosti.

Alli hoče Kos pri izločanju antike iz Evrope poudariti versko spremembo v srednjem veku : prehod iz grško-rimskega politeizma v krščanski monoteizem ? A razlika je le v verski književnosti srednjega veka. V francoski posvetni književnosti se celo nadaljujejo obdelave antičnih snovi : npr. Roman o Aleksandru Velikem, Roman o Tebah,

Roman o Troji in Roman o Eneju ! Dodal bi le še to, da je v času od renesanse dalje vpliv antične književnosti na evropsko književnost precej večji od vplivov srednjeveške književnosti.

Geografskih zapletov z evropsko književnostjo pa je kar nekaj. V srednjem veku in pozneje je v Evropi nastopala tudi judovska književnost, ki ni imela več svojega zemeljskega doma v Palestini.

V Španiji je v stoletjih islamske vladavine /8.-15. stoletje/ nastajala arabska književnost, ki pa je nedvomno izhajala iz ~~iz~~ azijsko-afriškega prostora arabskega islama. Tu je še poznosrednjeveški ~~ponovni~~ osvajalni pohod Turkov na Balkan /od 14. stoletja/, ob čemer se je nedvomno pojavljala tudi književnost. Ali lahko rečemo, da je matična turška književnost vendarle azijska ?

Kos pravilno nakazuje /strani 141-142/ geografski problem z rusko književnostjo, ki jo normalno uvrščamo med evropske književnosti, vendar se le-ta jezikovno širi po celotni dolžini Sibirijske do Vladivostoka ! Merilo je jezik, obenem pa prednjači vpliv evropske ruske književnosti.

Geografski in kulturno-jezikovne značilnosti se nedvomno večkrat ne skladajo.

Primerljive podobnosti in razlike v evropski književnosti obravnava Kos od srednjega veka do 20. stoletja.

Na kratko si oglejmo še zadnje poglavje : Evropske literarne regije. Avtor nam dokaj utemeljeno predstavi tole regijsko razdelitev :

zahodnoevropska, nordijska, srednjeevropska in
vzhodnoevropska regija,

Katere literatura uvršča Kos med srednjeevropske ?

poljska, češka, madžarska, hrvaška, slovenska, slovaška, luziskosrbska, litvanska, latvijska, estonska in finska književnost.

Če pogledamo na zemljevid, se nam pokažejo litvanska, latvijska, estonska in finska književnost precej vzhodne. Kos pri omenjenih štirih književnostih hoče óciuno poudariti kulturno in tudi kulturalno-politično nagnjenost teh literatur k centralni Evropi. Samofinska književnost pa bi sistemsko najbrž bolj spadala v nordijsko sfero.

In katere literature uvršča Kos med vzhodnoevropske ?

Novogrška, makedonska, bolgarska, srbska, romunska, ukrajinska, beloruska in ruska literatura.

Večinoma so to slovanske književnosti in književnosti pravoslavnega sveta.

Svojo pregledno analitično raziskavo konča Kos s temle odstavkom : " Ko upoštevamo dejstvo, da so evropske literature 19. in 20. stoletja vplivale tudi na razvoj dosti starejših literatur nekdanjega Orienta, od kitajske in japonske do arabske in turške, s tem pa usmerjale njihovo modernizacijo, je mogoče sklepati, da je evropska literatura poglavitna sila v nastajanju "svetovne" literature in s tem odločilen dejavnik t. i. literarne globalizacije."

Oblesteci [✓] go [✓] letnici Janka Kosa, 2. del
/Janko Kos : kultura in politika, Lj. 2021/

Janko Kos ni [✓] le visoko pisatelj [✓] znanstvenik, [✓] ampak ima sposobnost,
da piše [✓] tudi publicistične spise za širše občinstvo.

O tem prica knjiga Kultura in politika, ki objavlja 134
avtorjevih [✓] člankov, predhodno [✓] že objavljenih v reviji
Demokracija v letih 2003-2019.

V svojem kratkem predgovoru k tej knjigi avtor [✓] takole razloži
svoje tovrstno pisanje : stran 11 : "Razlog za [✓] takšno
pisanje je [✓] med drugim ta, da je bil /opomba : avtor piše
o sebi v 3. osebi !/ po letu 2003 pritegnjen k Zboju za re-
publiko in se je v tem civilnodružbenem okviru udeleževal
političnih dejavnosti. Dodaten razlog pa je bil vendarle
ta, da je literatura... od vseh umetnosti najbolj odprta
k povezavam z religijo, s filozofijo, z etiko in
pogosto tudi s politiko."

V kratki predstavitvi Kosove knjige ni mogoče obravna-
vati mnogih vsebinsko in pomensko izrazitih avtorjevih
kolumn. Ustavil se bom le pri približno desetini član-
kov in skušal prikazati njihovo problematiko. A čim več
naj govori sam avtor.

1. Prva [✓] kolumna [✓] knjigi in moja prva [✓] tema ima naslov
PUCNIKOV DOSJE. Pučnik se v knjigi pojavi [✓] se nekajkrat
'in s svojo osebno zgodbo potrjuje naslov knjige : kot
kult[✓]unik - [✓] sociolog se je vpletel v politiko in postal
večletni [✓] zapornik v komunističnem [✓] režimu. S Kosom sta
sodelovala v revijah t. i. kritične generacije, rojene
okoli leta 1930 : v [✓] Reviji 57 in v [✓] Perspektivah.

2

Pucnik sam pa je pomembno nastopal ob nastajanju nase države v 80. in v 90. letih prejšnjega stoletja.

2. Druga tema je V SENCI ALAMUTA. Kot vemo, je Alamut od konca 80. let prejšnjega stoletja najbolj prevajalⁿⁱ slovenski roman v tujini, in to zaradi svoje posebne vsebine.

Islamski /izmailski/ elitni terorizem, ki nastopa v Bartolovem romanu v 11. stoletju, je bil vez k sodobnemu dogajanju v zvezi z islamskim fundamentalističnim terorizmom.

Kos si zada v zvezi s sodobnim islamom vrsto vprašanj :

stran 29 : "Ali lahko islamska civilizacija privoli v soobstoj s civilizacijo moderne Evrope, Amerike, prihodnje Rusije ali celo Kitajske ? Z globalizacijo jo ta svet neomno ogroža. Ali je globalizacija napad na bistvo islama ?

Ali ta lahko sprejme pridobitve industrijske civilizacije, ne da bi se razkrojil ? ..."

3. Tretja tema je NAROD, LJUDSTVO ALI NACIJA. Navajam avtorjevo začetno samoizpraševanje : " Ko stopamo v Evropsko zvezo, ne vemo, kakšni in kaj bomo v tej zvezi. Bomo ostali nacija, kar smo od leta 1991 ? Bomo spet samo narod, kot smo bili vajeni vsaj 200 let in več ? Ali pa

bomo prešli nazaj v ljudstvo, kar smo bili mnoga stoletja ?

4. Četrta tema ima naslov ČLOVEKOVE PRAVICE. Tudi sam se ob "instituciji" človekovih pravic vprašujem : kakaj ni nič govora o kakih človekovih dolžnostih ?

Na strani 51 navede Kos, katere človekove pravice sta poudarili ameriška in francoska revolucionarna deklaracija v 18. stoletju.

ZDA : pravica do življenja, pravica do svobode, in pravica do sreče. /!//

Francija : pravica do svobode, pravica do lastnine, pravica do varnosti in pravica do odpora zoper zatiranje. Ali pomeni tādja omenjena pravica tudi utemeljitev zakonitega upora zoper jakobinsko diktaturo ?! Kos hitro ugotovi, da v francoski deklaraciji ni več pravice do življenja /!// in se vpraša : K ali je to "uvod v skorajšnjo smrtitve pod giljotino ?"

Sodobno stanje človekovih pravic komentira Kos na strani

51 r takole : " V modernem svetu, nagibajočem se v nihilizem, dekadenco, anarhijo, se note ali nehote zamolčuje, da obstajajo poleg osebnih pravic tudi skupnostne. Narodne, verske, državne in socialne skupnosti imajo pravice, ki niso navaden sestavek osebnih pravic."

Na strani 52 zada Kos vrsto zanimivih vprašanj :

"Kdo je izvir teh pravic - posameznik ali skupnost ?

Kakšna je pravica Judov do poseljevanja Palestine in kakšna pravica arabskih domačinov ? Kakšna je pravica Slovencev, da živijo na svoji zemlji, in kaksne so pravice priseljencev, ki niso avtohtona manjšina ?"

5 Peta tema je BALANTIČEVA VNITEV. Kako razložiti besedo

vnitev ? Konec leta 2008 je v temeljni zbirki slovenske

književnosti, v Zbranih delih slovenskih pesnikov in pisa-

teljev, izšlo Zbrano delo Franceta Balantiča /urednik

France Fibernik/. S tem se je Balantič priznavalno "vnil"

med klasike slovenske književnosti, kar mu je dolgo časa

priznavala le protirevolucionarna stran v državljanski vojni, komunistična oblast pa je od leta 1945 Balantiča zaradi udeležbe na protirevolucionarni strani zamočevala ali omalovaževala.

6. Šesta tema je SLOVENSKA DUHOVNA KRIZA. Iz zelo tehtnega Kosovega pisanja navajam odlomek na straneh 176-177 :

"Duhovna kriza, ki raste iz modernega nihilizma, kaže v Sloveniji ~~enaka~~ ^{enaka} znamenja kot drugje na Zahodu in zlasti v Evropi, ki je mnogo bolj kot Amerika mehki trebug nihilizma. Kljub vsemu se ^{zdi}, da doživlja na Slovenskem posebne, v mnogih pogledih usodnejše poteze kot v večini drugih evropskih prostorov. Na to opozarja naglo razpadanje socialnih vezi, politične kulture in ideologij, moralne in celo nacionalne zavesti. S tem se ^{sulada} veliki delež "avantgardizma" v vrhunski kulturi, filozofiji in umetnostih pa tudi razmah libertinstva v zabavnih kulturah, medijih in tabloidih. Njegov učinek je mogoče prepoznati v pojavih socialne in politične dekadence." ...

7. Sedma tema je NEZNOSNA LAHKOST POLITIČNIH NALEPK. Tema je vredna treznega pretresa. Postkomunistična kontinuitetna levica vneto nadaljuje papirnato državljansko vojno proti t.i. desnici in uporablja proti njej obrabljeno zastarelo izrazoslovje. Svoje demokratične nasprotnike, ki jim pojmuje kot sovražnike obkroža s fašisti in z nacisti. A ta t.i. desnica je enako nasprotna tako fašizmu in nacizmu kot tudi tretjemu totalitarizmu, komunizmu. In kaj je naša t. i. levica ?

All niso to sedanji kapitalisti, ki so izšli iz vrst komunistov ?

8. Osmo tema je ANATOMIJA TITOIZMA. Naj citiram zgolj briljantni zaključek kolumnex /stran 207/ : " Bistvo titoizma je bila oblast, zaštrta z ideologijo, v katero ni nihče verjel,

in je nanjo moč pristajati kot na neogibno družbeno laž.
 Iz nje so se rojevali dvojni morala, konformizem in cinizem.
 To pa je ediscina titolima v našem času, ediscina, ki jo
 bo mogoče preseči samo s političnimi, s socialnimi in s
 kulturnimi premiki v življenju Slovencev."

9. ~~Deveta tema~~ je SLOVENCİ IN DRŽAVA. Navajam začetni Kosov
 odstavek na strani 214 : "Razmerje Slovencev do države
 in ~~dom~~ njenih ustanov bi se zumaanjem opazovalcu utegnlo
 zdeti negotovo, dvoumno in protislovno. Kot da ne marajo
 državne oblasti, policije in vojske, njenih predpisov in
 omejitev, hkrati pa od države zahtevajo vse tisto, za kar
 mislijo, da jim dolguje. Državnih praznikov ne jemljejo zares,
 zastav ne izobešajo, v šolah skoraj nepoznajo nacionalne
 vzgoje, vojska jim velja za nepotreben strošek, rajši bi imeli
 idilčno mirovnistvo. In vendar pričakujejo, da bo država
 skrbela za plače in za pokojnine, za zdravstvo in za šolstvo,
 za kulturne in za sportne zabave. Država naj bo samo servis
 za "panem" ~~etc~~ in "circenses", /!!!/

10. 10. tema je VPRASANJE O MORALI. Za izbrane kulturne posamez-
 nike najbrz zaščita visoko Kantovo moralno načelo : zvezdno
 nebo nad nami in moralni zakon v srcu. A kako je s človeškimi
 množicami ? Ali res potrebujejo versko osnovo morale ?
 Dostojevski je sicer rekel : Če ni Boga, je vse dovoljeno.
 A moremo reči tudi prav ~~na~~ ^{aprtno} ~~na~~ ! Ni zločina, ki ne bi bil
 izvršen v imenu bogov, zlasti monoteističnih bogov ! /prim. le
 Amauryjev izrek /in njegovo izpeljavo / : "Pobijte vse, Bog
 bo že prepoznal svoje !" iz časa "križarske" /!!!/ vojne
 proti Albizanom v 13. stoletju !/ Kaj nam torej ostane ?

Navajam Kosov odlomek s strani 225 : " 21. stoletje prihaja po propadu komunizma, fašizma in nacionasocializma - ideologij, ki so v imenu razreda, , rase ali zgodovine, zmeraj pa s samovoljno močjo, hotele določati, kaj naj bo človek. Na pogorišču evropske morale je zazevala mučna praznina, iz te nastaja potreba po obnovi veljavne etike, moralnosti in moralnih vrednot. Tezava je v negotovosti, na kaj jo opreti. Temelj slovenski liberalno-demokratski družbi, ki je v moralni krizi, naj bo po želji nekaterih novalaičnih moralna, sprejemljiva za kristjane, za agnostike in za ateiste. Po mnenju Tineta Hribarja naj bi bil to "svetovni etos", ki ni zavzeta nobeni religiji, pa vendar zagotavlja "svetost življenja", enakost in dostojanstvo ljudem."...

11. tema je nadvse pomembna in ima naslov BOLNA SLOVENIJA.

Kolumna iz leta 2014 je trdno veljavna tudi za sedanost.

Navajam sijajni Kosov odstavek s strani 255 : " Razsulo politične demokracije prihaja ne samo iz poceni socialnega egoizma, ampak tudi iz ideološke revščine novih levih ali desnih strank. Njihovi programi so povzetek kvaziliberalnih, socialističnih ali ^{anarhističnih} ~~anarhističnih~~ ^{public interest} ~~dejavne~~ ^{socialno-politične} teže. S svojo abstraktno retoriko so sredstvo za prikrivanje dejanskega političnega stanja v posamosvojitveni Sloveniji. In tako je njen politični sistem ne samo koruptiven, ampak je s svojo demokratično aparaturo postavljen kot zaslon, za katerim se lahko dogaja dejanska politična moč. Ta se očitno napaja iz še vedno živih omrežij jugoslovanskega socializma, njegovih ideoloških obrazcev in socialnih povezav. Ta omrežja segajo ne samo

x v strankarsko življenje, ampak še bolj neposredno v sodno in v izvršno oblast." (!!)

Dodajam še odstavek o elitah na isti strani 235: "Elite so tudi v Sloveniji kljub prirojenemu slovenskemu sindromu egalitarnosti nujen del moderne demokracije. V parlamentu naj sedijo najboljši predstavniki ljudstva, n[aravn]a vodilnih državnih položajih je mesto za ljudi z izjemnimi znanji o politiki, o zgodovini in o kulturi, slovenski in evropski. Pred leti je televizijsko soočenje pokazalo, da so bili kandidati za najvišje slovenske položaje brez osnovnega znanja o slovenski kulturi /!!!/. Ta raven je posledica izobraževanja, ki naj bo za vse enako, muzično, povprečno in neintelektualno. Tudi to je vez s preteklostjo. Ni elite brez elitnih šol." /!!!/ Nedvomni znak "bolne Slovenije" sta tudi stalno nastopajoče nekulturno obnašanje v političnih odnosih in celo v parlamentu ter še posebej patološko politično sovraštvo proti demokratični koalicijski vladi s strani t.i. levice.

42. tema je RESNICA O SOCIALIZMU. Naj govori le Kos.

Najprej o odnosu med socializmom in med kapitalizmom

/stran 246/ : Tezava je v tem, da je socializem samo ideološki projekt, kapitalizem pa je ziva stvarnost. Iz ideološkega projekta ~~projekta~~ privida bi se moral s[premeniti] v nekaj dejanskega, to pa se doslej še ni zgodilo. Tako imenovani "realsocializem", ki so garazglasili v komunističnih državah, ni bil podružbljenje, ampak podržavljenje vsega, kar je. Zadaj za socialistično nalepko se je skrival državni suprakapitalizem, nesposoben za tekmo s svobodnim tržnim kapitalizmom Zahoda."

In se o odnosu med družbo in med državo. V komunistični diktaturi smo poslušali puhla gesla o odmiranju države v času popolne vsemoči države. Kaj pravi o tem Kos na strani 247 ?

"Touazgodovina civilizacije od prvih visokih kultur starega veka naprej pričujem da je bila država poglavitno gonilo družbenega razvoja. Ni družbe brez države, kot tudi ni mogoče družbe žrtvovati državi. Oboje bi pomenilo konec civilizacije, prehod v barbarstvo, ne pa v komunizem, kot je mislil Marx....

Igra s socializmom se je usodno končala. Resnica o socializmu je ta, da ga ni bilo in da ga - kot pravijo vedeževalci - tudi nikoli ne bo." /!!!!/

3. In se zadnja 13. tema z naslovom URA EVRPSKE RESNICE.

Začetni Kosov odstavek se glasi /stran 272/ : " Slovinci in sploh ^{vroča} državljani Slovenije ^{smo} lahko upravičeno zaskrbljeni za usodo Evrope v 21. stoletju, pa ne samo Evropske zveze, ki ji politično pripadamo, ampak Evrope v širšem pomenu, ki se pokriva s pojmom evropske civilizacije."

In se zadnji odstavek na strani 273 : " Njena /opomba: Evropina/ moč je bila v ravnotežju med ^{ed s} socialno-materialnim napredkom in med ^{ed m} aumovno tradicijo, med iznajdljivo progresivnostjo in modro konservativnostjo. Izguba ravnotežja naznanja smrt te civilizacije. In tako jo lahko reši samo še obnova temeljev v antiki in v krščanstvu, ravnotežja med napredkom in med tradicijo. V tem je resnična usoda Evrope pa tudi njena odgovornost. Ker je Evropa še zmeraj civilizacijsko središče sveta, se z njo piše svetovna zgodovina. Def te usode je tudi usoda Slovenstva, slovenskega naroda in države." /!!!!/

O pomenu klasičnih jezikov za omiko naroda in posameznikov

Pobudnica tega članka je moja prijateljica gospa Tatjana Lesjak Klun. Njena pobuda izhaja se iz lanskega leta in čas je, da se nanjo odzovem. Pomočnici tega članka pa sta : ^{Moja} davna klasična gimnazija / 8 let latinščine in 5 let grščine / in ^{moja} nedavna obdelava antične književnosti za moj novi kratki in poljudni pregled grške in rimske književnosti, ki je izšel lani z naslovom Sprehod po evropski književnosti : ANTIKA.

O naslovni temi je izšla v več kot 2000 letih nepregledna množica različnih del. V sedanjosti pa je tovrstnega pisanja malo, a pomen klasičnih jezikov ostaja kljub sedanji globalistični anglomaniji neomajen. /OPOMBA : Vsaj štiri fakultete se ne morejo izogniti znanja klasičnih jezikov: filozofska, medicinska, pravna in teološka fakulteta./

Pa se malo sprehodimo po evropski kulturni preteklosti. Grščina je bila začetni evropski kulturni jezik ^{kar} domala 2000 let in šele v 1. stoletju pred našim štetjem se ji vidneje ^{pr}ključi latinščina, ne dvomno tudi zaradi političnih razlogov.

Kot je znano, grščina ni delovala le v ožjem grškem prostoru, ampak se je v času helenizma /4.-1. stoletje pred n.š./

njena kulturna in sporazumevalna vloga razširila na azijski

Bližnji vzhod in na afriški Egipt. V ^{od} slednjem je nastala tudi glavna grško-helenistična kulturna prestolnica Aleksandrija z ^e znamenito Aleksandrijsko ^s knjižnico.

Osvajalni Rimljani so v 2. in v 1. stoletju pred n.š.

sicer vojaško ^{os} ~~so~~vojevali grški kulturni prostor, a grščina

je ostala ^I zaizobražene Rimljane še vedno alma mater.

Številni rimski razumniki so študirali v Grčiji, grški izobraženci pa so delovali tudi v Rimu.

Zanimivo grsko-rimsko povezavo predstavlja Grk Livij Andronik /3. stoletje pred n.š./, ki je v latinščino prevedel Homerjevo Odisejo, pisal pa je tudi /zdaj neohranjene/ tragedije na grške mitološke teme.

Tudi glavni rimski epik Vergil /1. stoletje pred n.š./ je v svojem epu Eneida spoštljivo sledil Homerju.

V dramatikah so ostali Grki za Rimljane nedosegljivi.

Se najbolj se lahko kosajo Rimljani z Grki v liriki, a to zlasti zato, ker je grška lirika premalo ohranjena.

Grško-rimska kulturna dvosmernost ostaja v veljavi tja do konca zahodnorimskega cesarstva v 5. stoletju.

V srednjem veku ~~ostaja~~ obstaja latinščina kot uradni jezik katoliške Cerkve in s tem kot jezik cerkvenih, a tudi posvetnih izobražencev. Znanje grščine na zahodu se precej zmanjša, grščina pa nadaljuje svojo kulturno in sporazumevalno vlogo v bizantinskem cesarstvu.

V novem veku se v Evropi grščina in latinščina obdržita kot glavna izobraževalno-kulturna jezika v klasičnih gimnazijah. Zdaj že lahko preidemo k naši kulturni zgodovini.

Večina naših kulturnikov in književnikov ~~obseva~~ v 19. stoletju in v 1. polovici 20. stoletja se je kulturno oblikovala ob obeh antičnih jezikih. Kar nepregledno je tudi število kulturnih besed iz obeh antičnih jezikov v modernih evropskih jezikih.

Kot zgled za kulturno vplivnost obeh antičnih jezikov v slovenski književnosti predstavljamo izredno dragoceno knjigo Jožeta Kastelica Umreti ni mogla stara Sibiria :

Prešeren in ^{antika} ~~antika~~, Ljubljana 2000, 278 strani ! Iz obilja
 antičnih motivov pri Prešernu sem izbral dve kitici iz pesmi

Elegija svojim rojakom :

Itaja ni bla bogata

z^{or}ta, vina, konj, ljudj,

tesna, majhena, gorata,

vendar davno ^{ve}že slovi,

ker jo ljubili je do smrti,

vsak ji sin ostal je zvest,

mimo Itake vse ^{ve}črti,

kar Oaisej vidi mest.

ne^{ve}domno je, da Prešeren s prikazom Oaisejeve ^ljubezni do
 domačega otoka spodbuja Slovence k ljubezni do lastne domo-
 vine.

Iz 19. stoletja kaže ^{ve}vsekakor omeniti Josipa ^lStritarja

/1836-1925/, ki je bil po stroki klasični filolog. Zato

je^lkar razumljivo, da je od 1868 do 1870 izdal več krajsih

prizorov z antično tematiko. Navedimo vsaj dva dramska

monologa s pomembnima ^ltemama : Orest in Medeja.

Nasploh pa ostaja slovenska ^{ve}dramatika vse do Cankarja vpeta
 v domačo tematiko.

Zanimiva povezava /naj^{ve}ljubša ali pa tudi ne !/ se dogodi
 v 2. polovici 20. stoletja. Konec 50. let je ^{ve}komunistična
 oblast ukinita klasične gimnazije, najbrz zaradi t.i. eli-

tizma, nesprijemljivega za socialistično pedagogiko,

očitno pa sta klasični ^{ve}jezika predstavljalata tudi ostanke

evropskega vpliva /^llatinsčina !/ in ^{ve}mesočanske tradi-

cije. Na omenjeno državno potezo v solstvu pa je po

svoje^lgovornika slovenska dramatika.

Od leta 1960 /od Smoletove Antigone !/ do konca 20. stoletja je ^{je}zjemno narasla antična tematika v slovenski dramatik.

/prim. preglednico del v moji knjigi Slovenska dramatika z antično tematiko, Lj. 2012 !/

Pomembno za evropsko izobrazbo je dejstvo, da predstavljajo številni liki iz grške dramatike izrazite psihološke jungovske arhe tipe : Prometej, Agamemnon, Klitajmestra, Ojdip, Antigona, Elektra, Alkestis, Medeja, Ifigenija, Helena idr.

P^osvetiti moramo pozornost tudi slovenskim prevajalcem iz obeh antičnih jezikov. Začetni tovrstni prevodi so nastajali že v 19. stoletju. Leta 1865 je Matija Valjavec kot prvo grško tragedijo prevedel Sofoklejevega Ajanta.

Prvo polovico 20. stoletja ^{ja} sta zaznamovala profesorja na klasični filologiji Anton Sovre in ~~xxx~~ Fran Bradač, oba pa močno nadaljevala svojo prevajalsko dejavnost ^{os}tudi v 2. polovici tega stoletja. Takrat se jim ^{je} pridružila mlajša profesorja Kajetan ^{ta}Gantar in Primož Simoniti.

1. Nekaj pomembnih prevodov Antona Sovreta : Homer : Iliada, Homer : Odiseja, Starogrška lirika, Ajshil : Oresteja, Sofokles : Kralj Ojdip, Ojdip na kolonu, Antigona, Herodot : Zgoabe idr.
2. Nekaj pomembnih prevodov Frana Bradača : Vergil : Eneida, Vergil : Bukolika in Georgika, Izbrane pesmi rimskih lirikov ...~~x~~, Evripid : Medeja, Hipolitos, Aristofan : Aharnjani, Ptiči, Lizistrata, Tacit : Anali, Seneka : Pisma prijatelju idr.
3. Nekaj pomembnih prevodov Kajetana ^{ta}Gantja : Ovidij : Metamorfoze, Rimskalirika, Pindar : Lirika, Horacij : Pesmi, Ajshil : Uklenjeni Prometej, Plavt : Amfitruo, Hišni strah, Aristotel : Poetika, Nikomahova etika idr.

4. Nekaj pomembnih prevodov Primoža Simonitija : Heliodor : Etiopske zgozbe, Petronij : Satirikon, Apulej : Metamorfoze ali Zlati osel idr.

Nič ne kaže, da bi v novem 21. stoletju pri Slovencih prevajalska vnaša iz obeh antičnih jezиков opesala.

Narobe ! Novih odličnih prevajalcev in prevajalk je cela vrsta, a za ta ~~ta~~ kratki prispevek bi bilo naštevanja preveč.

Omeniti pa velja pomembno zbirko Dialog z antiko, ki izhaja od leta 2004 in je dosegla že 38 enot, Ureja jo znanstvenica in prevajalka dr. Maja Sunčič.

Nadaljevanje omike našega naroda in naših vdoželjnih posameznikov s kulturnimi sadeži antike je široko omogočeno.

Naj končam s ^{imi}spojepisanje z izbrano besedo ^{ami}Smoletove Antigone, ki prenaša antičnega duha v naš čas :

" Nisem le to, kar sem, in svet ni samo to,
kar vidim, čutim in otipujem.

Zakoni drugi vodijo življenje,
zato sem tu, da jih spoznam,

zato sem ~~z~~ tu, da zvem, kdo sem."

Ali niso te Smoletove besede le poetična razširitev ^{o.z.}znanejša grškega izreka : SPOZNAJ SAMEGA SEBE ?!

Andrijan Lah

8. SPISANKA

35

Ob mitološkem romanu KIRKA

/Madeline Miller : KIRKA, Lj. 2021/

Bogastvo grške mitologije je tako neznansko, da vseskozi in še do zdaj napaj^a, spodbuja in ustvarja vedno nove stvaritve z mitološko tematiko. Tu nas zanima zgolj pripovedna proza oziroma predvsem romanopisje.

Home4jeva Odiseja je sicer ep, a njen prenos v prozo bi prinesel in je prinesel njeno spremembo v mitološko pusštolovski roman, celo s pocukranim happy endom !

Pa si oglejmo nekaj proznih priredb Odiseje^y : najprej slovenske priredbe.

Na začetku je Andrej Kragelj, ki je za mladino v prozi priredil Odisejo /1894/. Drugi je prevajalec Homerjeve Odiseje Anton Sovre, ki je za mladino v prozi priredil Odisejo /1951 in več izdaj/. Tretji je Borut Korun, ki je leta 2013 izdal roman Odisejs^{em}, Itaka dom je moj sončni.

Dodajmo še dve tuji odisejski deli v slovenskem prevodu :

1. Rudolf Hagelstange : Veliki premetenec : Prigode Itaćana Odiseja, 1978. Gre za roman, ki bi mu lahko pridali oznako mladinski.

2. Margaret Atwood : Penelopina preja : Mit o Penelopi in o Odiseju, 2005. Glavna oseba je v rem romanu Penel^fopa.

Pojdimo dalje : Robert Graves: Zlato runo I-II, 2018

/roman o Argonavtih/. Pri Slovencih pa : Radislav Ruđan /psevdonim Radivoja Reharja/ : Argonavti I-II, 1943 /mladinska /?/ povest/.

Sledita dva romana o atenskem heroju Tezeju : Mary

Renault : Kralj moda umreti, 1961 /Tezej na Kreti in Ariadna/ - Mary Rena^žlt : Bik iz morja, 1965

/Tezej v Atenah in Fedra/.

Popularni italijanski pisatelj Valerio Massimo Manfredi je napisal roman o junaku iz Iliade Diomedu z naslovom Falisman ~~Trije~~ Troje, 2006.

Zadnji mitološki roman, ki ga v uvodu navajam, je pet napisal nemški pisatelj Rudolf Hagelstange. To je Igrača bogov : Zapiski trojanskega princa : roman, 1964. Gre za pripovee znamenitega trojanskega princa Parisa, ki je izbral kot najlepšo boginjo Afrodito in si prodobil najlepšo žensko, kraljico Heleno, po izročilu tudi Zevsovo hčer, torej polboginjo. V Parisovi pripovedi nastopi še vrsta znanih oseb iz grško-trojanske vojne in iz Iliade.

SKLEP : Trije najbolj znani grški antični epi : Iliada, Odiseja in Argonavti so v 20. stoletju vsi prešli v prozno romansko obliko!

In zdaj se selimo k romanu KIRKA. Za začetek povejmo, da ima ta boginja zvezo kar z dvema prej omenjenima epoma. Je ena od Odisejevih ljubic in je teta Medeje, glavne ženske osebe v Argonavtih.

Kirka je v grški mitologiji ena manj pomembnih boginj. V Gravesovih Grških mitih niti nima svojega poglavja, nastopa pa v več poglavjih, in to z različnimi presenetljivimi podatki. A s temi podatki se ob analizi romana ne bom ukvarjal. Snovi je že v romanu več kot dovolj.

Za izhodišče pa bi vendarle kazalo vzeti geslo o Kirki v leksikonu ANTIKA, 1998, stran 276 :

KIRKA /Kirke/, v Homerjevi Odiseji /10. spev/, mogočnain čudodelnaboginja, ki je živelala na bajeslovnem otoku Ajaja /pozneje so ga Rimljani istovetili z rtičem Circeja v Laciju/ in spremenila Odisejeve može v svinje. Odisej se je

njenemu čarobništvu upiral s pomočjo mitične protičarobne zeli. Kirka je bila hči Helija in Perzeide ter Ajetova sestra. Z Odisejem je imela dva ali tri ~~sinove~~ sinove, od katerih je bil eden TELEGON."

Očitni poudarek gesla je ~~na~~ v Kirkini zgodbi in Odisejem, roman KIRKA pa mora seveda pripovedni okvir močno razširiti.

Grški politeistični bogovi so antropomorfni in takšni so tudi v romanu Kirka. Nemoteno se lahko seksualno združujejo z Zemljankami /ali boginje z Zemljani/. Tudi to je poudarjeno ob Kirkinih zvezah z Odisejem in zatem še s Telemahom.

Iz zvez med bogovi in med Zemljankami / med boginjami in med Zemljani/ izhajajo polbogovi /polboginje/, npr, Heraklej in Helena. V nasprotju z bogovi, ki so "večni", so polbogovi minljivi /v našem romanu Telegon in potomstvo Kirke in Telemaha/. Dodati je treba naslednjo značilnost : tudi bogovi so se rodili in so hitro odraščali, a odrasli se ne starajo ! O/b/stajajo v najboljših letih. Ali je to stvar sistema ali lastne odločitve ?! Bogovi imajo posebne nadnaravne moči in močna čarovnica je tudi Kirka. Ker pa je le drugorazredna boginja, so od nje vladarsko močnejši prvorazredni olimpski bogovi /Zevsova družina/. Prim. srečanja Kirke s Hermesom, z Apolonom in z Ateno !x

Zdaj pa se napotimo po sledih romana. Kirkin status zelo jasno predstavijo uvodni trije stavki v romanu /stran 7/ : "Ko sem se rodila, imena za to, kar sem, še ni bilo. Rekli so mi Nimfa, saj so domnevali, da bom taka kot mama in tete in tisoč sošodnic. Med malimi boginjami smo bile najmanjše, zato smo imele tako skromne moči, da smo si komajda zagotovile večnost." (!!)

Kirkin oče je bil sončni bog Helij, eden od Titanov. Njena mati je Persa /v leksikonu Antika Perzeida/, hči Titana Okeana.

Kirka je torej zveza Neba / Sonca, Ognja/ zgoraj in zemeljske Vode spodaj. Povezuje dve temeljni nasprotji, a živi v prostoru med njima : na Zemlji /pretežno na potoku Ajaji/. Kirkin oče je deljvni bog, saj mora vsak dan popeljati Sonce na nebu s svojim sončnim vozom. Pač naivna zgodba za preprosteže !/ Njegova sestra je boginja Lune Selena, torej Kirkina teta. Kirkinamati je bila najada, varuhinja izvirov in potokov. Za Kirko si je upapolno zamislila, da se bo poročila s kakim Zevsovim sinom.

Kirka, ki je v romanu prvoosebna pripovedovalka, tole sporoči o svoji hitri rasti /stran 9/ : "Rasla sem hitro. Dojenčica sem bila le nekaj ur, malčica nekaj hipov dlje." Teta jo je poimenovala KIRKA /Sokolica/.

Predstaviti jetebaše Kirkina brata in sestro.

Kirkin sestra je bila Pasifaja, pozneje žena kretskega kralja Minosa, Zevsovega sina. /Tu se je izpolnila Persina želja, ki jo je namenila sprva Kirki !/ Prvi brat Perses je mitsko manj pomemben, jeta njegovo ime povezano s Perzijo in s Perzijci. Drugi brat je bil Ajet /Orel/, poznejši vladar v Kolhidi in enključnih oseb v zgodbi o Argonavtih, tudi oče Medeje. Z njim se je Kirkaše najbolje razumela. Pasifaja in Perses sta bila do Kirke precej sovražna.

Drobna informacija, da so se bogovi p^vehranjevali, spodbuja banalno vprašanje, ali so se tudi iztreb^fjali, torej lulali in kakali. To vprašanje nam običajno ne prihaja na misel, a s poglobljanjem v podrobnosti se ga ne moremo otresti !

Prvi pomembni dogodel v Kirkinem življenju je bilo srečanje s Prometejem. Smo torej v pramitskem času !

Ta pripoved že napoveduje pisateljičin namen, da poveže s Kirko čimveč znamenitih mitskih dogodkov.

V bogovskem svetu se je zvedelo, da bo bog Prometej hudo kaznovan, ker je pomagal ljudem - smrtnikom. Zevs je velel Prometeja prikleniti k steni, Furija pa ga je bičala. Bistvo je, da tudi nesmrtni bogovi lahko trpijo ! Kirka sočustvuje s Prometejem, kin ga imenuje za ~~strica~~ strica. /Opomba : Prometej je bil sin Titana Japeta. Ker je bil Kirkin oče Helij tudix~~Tixan~~ Titan, bi morala biti mlada Kirka pravzaprav Prometejeva sestrična !/ Ko je imela mučiteljica Alekto pavzo, je Kirka pristopila k priklenjenemu Prometeju in mu prinesla nek~~tar~~ tar, bogovsko pijačo, ter mu dalapiti, nato pa se z njim pogovarjala. S stališča Zevsove oblasti je storila nekaj zelo zelo nedopustnega ! Kirka zatem preskusi lastno ranljivost in se zbode z bodalom. Tudi njej priteče kri , tako kot Prometeju. Vendar se rana hitro zaraste. Prometej je bil potem prikovan na Kavkazu in orel mu je vsak dan kljuval jetra.

Sledela je Pasifajinaporoka s kraljem Minosom. Helij je svojo družino popeljal na Kreto, da bi se udeležila svatbe.

Na tej svatbi je Kirka prvič videla tudi nekaj najvišjih olimpskih bogov : Apolona, Artemido, Hefajsta, Pozejdona in Demetro.

Ajetu je podaril oče Helij kraljestvo in tudi Perses je odšel k Perzijcem, samo Kirka je ostala doma.

V 4. poglavju se Kirka sreča s smrtnikom Glavkom, ki blizu brega ribari. Zatem se pelje z njegovo barko. Njuna srečanja se ponavljajo. Kirka naprosi svojo babico Tetijo, da Glavku zagotovi ribji ulov. Stalno srečavanje z Glavkom povzroči Kirkino zaljubljenost vanj.

Kirka ga uspe s čarobnimi rožami pobožanstviti /!// in ga uvede v krog svojih bogovskih sorodnikov. A Glavk se zaljubi v nimfo Skilo in jo zasnuje ! ^Razočarana Kirka se hoče maščevati in s svojo čarovno močjo povzroči, da se Skila nadvse pogrša. Kirkin teta Selena pripoveduje bogovski družbi o Skilini metamorfozi. Kirkin namen, da bi si s svojo čarovnijo pridobila Glavka, ^pani uspel. Glavk se ni vrnil h Kirki. Poslej je ležal " s tisoč nimfami in zaplodil otroke z zelenimi lasmi in repi." /stran 50/

Kirka naivno izpove očetu in svojim sorodnikom, da je iz Skile naredila pošast in da je še prej s čarobnimi rastlinami pobožanstvila Glavka ! Sorodniki niso verjeli v njene moči, oče Helij pa ji je zelo zameril, ko mu je rekla : "Motiš se." ! A pojavi se Ajeta in razloži očetu in sorodnikom, da imajo vsi Persini otroci posebne čarovne moči, torej je Kirka zares velika čarovnica. ^oda se Kirki usoda temeljito ^{obrne}premakne, Helij je odšel na pogovor z Zevsom in ob vrnitvi zbranim sporočil svojo in Zevsovo odločitev /stran 61/ :

"Kljubovala je mojim ukazom in ^oprekala moji avtoriteti. Strupe je uporabila proti lastnemu rodu in ^ogrešila se ^odnaj izdajstva. ^oramotila je naše ime. Ni hvalila za slab, ki smo ji jo izkazali. z Zevsom se se dogovorila, da jo ^oje ^otreba to treba kaznovati. Izgnana bo na samotni otok, kjer več ne bo mogla delati škode. Jutri odide."

Helij je naslednji dan uporno hčer s svojo kočijo odpeljal na samotni otok in jo prepustil ^oamoti.

Kirka si je ogledala lepo in vsega polno hišo, bližnjo okolico in morsko obalo. ^oatem se je privajala na ^orazmere. Na otoku so živele različne živali. Začela se je ukvarjati z zeliščarstvom in s čarobnimi pripravki.

Posebna Kirkina strokovnost pa je bila preobraz²anje rastlin in živali. Z očmi je ukrotila divjegamerjasca. Pričarala si je levinjo za domačo žival...

Nap¹toku se je pojavil prvi gost : olimpski bog Hermes, Zevsov glasnik. Zatekel se je na otok pred jezo brata Apolona, kateremu je ukradel dragoceno liro! Kirko je abaval s pripovedmi o številnih bogovskih škandalih. Kirka ima po njegovem mnenju človeški glas !

Pove ji /stran 75/ : " Če pa boš kdaj med ljudmi, boš opazila : ne bodo se te bali tako kot nas drugih."

Kirk¹je torej boginja s človeškim glasom !

Hermes ji pove ime njenega otoka AJAJA. ^{hojal} Tatem sta postala ljubimca in Hermes je večkrat prišel na Ajajo. Na strani 77

Kirka pravi : " Najini pogovori so bili polni užitka, spolnost pa tudi." /!!!/ Od Hermes¹a je vedno izvedela veliko geografskih in osebnih novic. Kirkagajep¹vprašala tudi o Prometeja : le-ta je še vedno trpel na Kavkazu.

In Skila ? Preselila se je v morsko ožino in tam se hrani z mornarji, ki jih zgrabi z ladij.

Hermes ji je tudi sporočil naslednjo prerokbo : Nekoč bo prišel na Kirkin otok človek Odisej, ki bo Hermesove krvi ! Pon¹či je Kirkanašla čudodelno rastlino, ki jo bo reševala pred pogubo. Hermes ji napove še bližnji prihod ladje.

Pripotoval je znameniti Dedal. Poslala ga je Pasifaja s prošnjo, naj ji pride Kirka pomagat pri njenem porodu. Ta obisk je dovolil tudi oče Helij.

Pot ladje je bila nevarna, saj je morala skozi ožino, v kateri je ^{gospodarila} Skila ! S svojo čarovno močjo je Kirka le spravila ladjo skozi ožino brez človeških žrtev.

Ko pride Kirka na Kreto k vedno zli Pasifaji, pr^{is}ostvuje Dedalovi operaciji Pasifaje in rojstvu pošastnega Minotavra.

~~Le-taj~~ takoj po rojstvu požrl Kirki dva prsta in pol!

Z Dedalom sta zaorla malega Minotavra v kletko. Tudi boginje so ranljive, a so obnovljive ! Po Dedalovi operaciji je Kirka zašila svojo sestro. Pozneje je Kirka spoznala svojo nečakinjo Ariadno.

Kirka si je pričarala v ^m mislih Minotavrovo usodo in videla, da ga bo odraslega ubil neki človek. To je povedala Minosu in ~~a~~ Pasifaji, Stvor bo varno zaprt, a potreboval bo človeške žrtve.

Kirka je večerjala z Dedalom in takrat spoznala njegovega mladega sina Ikarja. Dedal ji pove, da bo za zaprtega Minotavra ustvaril podzemski Blodnjak. Ponoči sta z Dedalom postala ljubimca ! Pri odhodu s Krete ji podari Dedal krasne ~~st~~atve. Kirka se je s trgovsko ladjo vrnila na svoj otok.

Po daljšem času se je spet oglasil Hermes. Povedak je vrsto novic. Ker so Atenci ubili Minosovega sina Androgeja, je Minos zahteval, da ~~v~~ v zadoščenje pošljejo 7 mladeničev in 7 ^mmladenk za žrtve. Med mladci je bil tudi Tezej, sin atenskega kralja Egeja. Na Kreti se je Ariadna zaljubila v Tezejain mu pomagala /Ariadnina nit !/, da je prišel v Blodnjak in tam ubil Minotavra. ~~K~~ato je Ariadna s Tezejem pobegnila, a na Naksosu jo je moral Tezej zapustiti, ker si jo je zaželel bog Dioniz ! A prišel je prepozno. Ariadno je ubila /zakaj neki ??/ Artemida ! /Opomba : v običajni mitski različici je Dioniz vzel Ariadno zaženo in jo pobožanstvil !/

Naslednji pomembni dogodek na Ajaji je bil prihod nove ladje.

Ladijski vodja in njegova družica sta Kirko zaprosila za pomoč : za očiščenje zaradi nekega zla. Kirka je njuni prošnji ugodila. Šele po opravljenem obredu se je novodošla mladenka predstavila kot Medeja, Kirkina nečakinja in Ajetov hči. Predstavil se je tudi vodja Argonavtov Jazon, zakoniti dedič kraljestva v Jolku. Zdaj izvemo zgodbo o Argonavtih in o zlatem runu. Medeja je Jazonu bistveno pomagala pri ugrabitvi zlatega runa in nato zbežala z Jazonom na ladji Argo. /Prim. beg Ariadne s Tezejem !/ Medeja je postala na begu z Argo bratomorilka, saj je ljubila brata Absirta, ki ga je vzela s seboj kot talca.

Kirka svari Medejo, da v Jolku kot tujka ne bo dobrodošla. Kmalu po odhodu ladje Argo se je pojavil z ladjo Ajet, ki je še vedno preganjal ugrabitelje zlatega runa in svojo izdajalsko hčer. Ajet je zelo zameril sestri, da Medeje in njenih spremljevalcev ni zadržala zanj. V Kirkino biografijo sta tako vključena mit o Minotavru in mit o zlatem runu. Nenadoma se pojavi na Ajaji nimfa Alke in pove : "Obsodili so me, da ti služim." /stran 141/ Pravzaprav jo je poslal na Ajajo za leto dni njen oče, manjši gospodar rek s Peloponeza. /Opomba : pisateljica bi si lahko izmislila kako ime !/ Alkin "greh" je bil, da se je zaljubila v smrtnika !

A Alke ni bila edina. Sledile so neka driada, dve oreadi in spet nimfe, čeprav so bile Kirki odveč. Heliju pa je bila "internacija" oziroma konfinacija mladih boginj pri Kirki všeč, saj "je edino prav, da nekemu njegove krvi služijo manjša božanstva." /stran 143/

Tu se pojavi problem večnostnega časa bogov in minljivega časa zemeljskih bitij. Levinja, ki jo je Kirka na začetku svojega bivanja na Ajaji pričarala, je po dolgih letih umrla. Kirka je ni mogla obditi. Ob tem se se pokaže meja funkcioniranja bogov. Kirka je med drugim tudi kmetovalka, rastlinska in živalska.

Nekega dne se je pojavila skupina divjih pomorščakov. Ker so bili nasilni, jih je Kirka spremenila v svinje. Tisto noč je klala prašiče ! Še večkrat so prihajali nenapovedani gostje in znala je opraviti z njimi.

Slednjič je prišla tista prava ladja ! S tem smo prišli v mlajšo mitsko dobo. Posadka se je sprva utaborila ob obali. Tretji dan so prišli v Kirkin hišo. Bili so divji in Kirka jih je takoj spremenila v prašiče. A za njimi je sam prišel ladijski kapitan. Povprašal je po svoji posadki. Obiskovalca so pritegnile Dedalove statve. Omenil je, da bi jih bil vesela njegova žena. Povedal ji je o trojanski vojni, katere se je udeležil, in o svojem vračanju domov, ki traja že dve leti ! Kirka kapitana ni mogla spremeniti v prašiča, ker je imel posebno božansko zaščito. Ne da bi se predstavila, sta se spoznala.

"Mislim, da si Odisej," sem rekla." /stran 160/ ~~ker, da je~~ ^{je} bilo že davno napovedano, da bo prišel na tok človek Hermesove krvi.

"Ti ~~maxi~~ boginja Kirka, hči sonca," je rekel Odisej . Sprva sta nezaupljiva v svojem odnosu. Nato Kirka priseže pri Stiksu, kar je najhujša prasega, danu ne bo škodovala. Zmenila sta se za preizkus : za zaupanje v ljubezni. Tako je postal Odisej Kirkin ljubimec!

S tem preide roman v svoji sredini v Odisejevo zgodbo, Kirka pa postane ena od treh glavnih žensk v *Odisejevi zgodbi*.

Odisej ji pripoveduje o svojih doživljajih. Izpred Troje je odplul z 12^x ladjami, zdaj mu je postala le ena. Povedal ji je o Itaki, o tem, da ga preganja Pozejdon in da se je zameril celo svoji zaščitnici Ateni, ker se je udeležil onečaščenja trojanskih svetišč.

Odisej je najprej zaprosil Kirko, da ostane s svojimi mornarji pri njej en mesec, a ta mesec se je raztegnil skoraj v celo leto. Nimfe na otoku so si vzele izbrane ~~mornarje~~ mornarje v svoje postelje. Odisej pa ji je pripovedoval tudi o svoji ženi Penelopi, ki je bila Helenina sestrična, in o svojem sinu Telemahu.

Na otoku se pojavi Apolon v vsej svoji moči in Kirko posili, a ji s tem vnese svojo preroško sposobnost!

Kirka sporoči Odiseju, da mora po prerokbi obiskati Podzemlje in da bo tam srečal modrijana Tejreziasa. Odisej se z ladjo odpravi do Podzemlja in tam izve dobre in slabe novice o Itaki ter napoved o svoji smrti: umrl bo od morja! Kirka ~~pred odhodom Odiseju~~ Odiseju pred njegovom odhodom še svetuje to in ono o njegovi poti. SLOVO.

Po težavni nosečnosti je Kirka rodila sina Telegona. A po rojstvu je bil težaven tudi sin. Kirka je čutila, da skušaneki bog škodovati Telegonu. In res se je pojavila Atena in terjala od Kirke, da ji izroči svojega otroka! Kirka se je uprla, vendar kako se more mala boginja upreti veliki boginji?!

Kljub vsemu uspe Kirka s svojo čarovno močjo zaščititi sina pred Ateno! A zakaj ga hoče Atena ubiti? Mar že ve, da bo

Telegon povzročil smrt Odiseja, ki je Atenin varovanec ?
 Poanta je v tem, da se tudi veliki bogovi ne morejo upreti
 moči Usode oziroma Usodovk, Sojenic ! Vsekakor je tudi zaradi
 moči Usode delovala Kirkina čarovna moč.

Ko je Telegon dosegel 13 let, je vprašal Kirko o svojem očetu.
 /Nekam pozno./ Razložila mu je, da je bil njegov oče princ,
 ki jo je obiskal na otoku. Za Telegona ne ve, ker se je
 le-ta rodil po njegovem odhodu.

Pri 16 letih je Telegonu Hermes brez Kirkine vednosti pomagal
 sestaviti ladjo. Telegon bi rad z njo obiskal svojega očeta na
 Itaki. Kirka je skušala sinu pot prepričati, saj se je še
 vedno bala Atenine grožnje. Vendar se je uklonila sinovim
 težnjam. Spustila se je na morsko dno in obiskala svojega
 deda Okeana, s svojo močjo bi lahko zaščitil Telegona na
 njegovi poti in Kirka je za to zaščito sprejela lastno trp-
 ljenje. Ded pa ji je navsezadnje svoj čarobni rep poklonil.

Telegon je zdaj s svojo ladjo odplul. Kmalu pa se je vrnil
 in povedal žalostno zgodbo. Na Itaki ga je sitni Odisej

kot nadležnega tujca napadel. Telegonu je odvzel sulico,
 na kateri je bil čarobni rep deda Okeana. Rahlo se je s sulico
 dotaknil svojega lica in takoj umrl. Napovedana Odisejeva
 smet je prišla iz morja ! Vendar so priče tega dogodka videle,
 da Telegon ni ubil Odiseja. / Opomba : mitsko različico,
 kako neznani sin ubije neznanega očeta, je pisateljica bistveno
 omilila v Telegonov prid ! / Poanta : rešilni Kirkin
 predmet za sina je bil uničujoči predmet za očeta !

Presenečenj za Kirko pa še ni konec. S Telegonom sta na
 ladji pripotovala še dva gosta : Penelopa in Telemah !

Kirka^{ka} je sprva sumila, da se hočeta Telegonu maščevati, a najlaže bi se mu maščevala že na Itaki ! Po obdobju obojestranske sumničavosti so se odnosi med četverico sprostil.

Telemah se je navezal na Kirko, Telegon pa na Penelopo. /Opomba ! Tipični simbolni Ojdipov kompleks !/ Penelopo so očarale Dedalove statve. Telemah pa Kirki pove,, da je sam videl, kako je umrl Odisej, in da Telegon ni kriv očetove smrti. Telemah je dalje pripovedoval Kirki zgodbe o Odisejevi vrnitvi na Itako in o pobiju Penelopinih snubcev. Sovražno so se odzvali očetje ~~pa~~ pobitih snubcev, a tudi očetje Odisejevih vojnih spremljevalcev, saj ni nihče od njih preživel. Odisej se je po 20 letih napotok vrnil sam in brez zakladov.

Tako je ostal Odisej na otoku brez pristašev, in sumil je Itačane, da pripravljajo proti njemu ~~to~~ zaroto. Telemaha pa je obtoževal kot strahopetca in kot poželjivca oblasti na Itaki! Tako je sin odpbil od sebe in mu ni pustil niti tega, da obiše ^mater ! Odisej pa je odhajal z ladjo na roparske pohode. V tujini se je poročil z neko kraljico na celini in imel z njo otroka. Tako je bilo stanje, ko je na Itako prišel Telegon. Odisej je bil ~~svarov tudi do neznanega~~ gosta in zgodilo se je ~~tisto~~ usojeno.

Telegon in Telemah se sprijateljita in se družita. Penelopa je Kirki povedala še zgodbo o tem, da je nimfa Kalipso 7 let zadrževala Odiseja na svojem otoku in da ga je izpustila šele po volji olimpskih bogov. Kirka je ponudila Penelopi svoje statve, da si na njih stke svoje oblačilo.

Telemah je želel, da mu Kirka pripoveduje o Odiseju, saj je vedela za večino njegovih doživljajev.

Sam pa ji je povedal, da je bila ideja o prihodu na Ajajo Penelopina. Kirko muči ravno to : skrivnost Penelopinega namena na Ajaji. Sledi srečanje obeh Odisejevih žena na samem.

Kirka je zasliševalka. Penelopa v pogovoru pove, da je bila ljubosumna na Ateno, ki je Odiseja vseskozi obvladovala. A zdaj, ko je Odisej mrtev, se Penelopa boji, da bo Atena posegla po Telemahu ! Penelopa želi ~~es~~ ostati še nekaj časa na Ajaji, morda misleč, da bo tu Telemah varen enako kot Telegon ! Telemah se izkaže na otoku delovno in dejavno učinkovit.

Čeprav je pisateljica zelo puritanska in je Kirkinu seksualno življenje pustila ob strani, pa je na strani 259 nakazala rafinirani ~~namig~~ seksualni namig,, ki pa ga morajo bralci sami dopolniti : Penelopa pravix~~Telegon~~ :

"Telegon, bi se naučil plavati ?"

1. vprašanje : Kako ve, da Telegon ne zna plavati ?

2. vprašanje : deček Telegon, ki je živel nenehno ob vodi, je gotovo znal plavati : ali se je naučil sam, ali ga je naučila mama ali pa so ga naučile nimfe, ki jih je vedno bilo nekaj na otoku.

Edini odgovor : Pisateljica hoče pripraviti situacijo za erotično-seksualni dogodek med še vedno lepo 45-letno

Penelopo /približna ocena njenih let glede na dogajanja/ in med 16-letnim Telegonom. Pri pouku plavanja se bosta najprej naga objemala, nato pa prešla k seksualnim vajam.

Kakšna je bila Telegonova reakcija na Penelopino vabilo ?

Na isti 259. strani : "Telegon je od nečakanosti skoraj

prevrnil kupo." Njuno vrnitev z obale Kirka komentira

zelo zadržano /str. 264./ : "Plavanje je mojemu sinu

dobro delo, ..

ali pa je bila to Penelopina pozornost." /!!!/

Kirka in Telemah se čedalje več pogovarjata, kaj bo iz tega ?
Po večerji tega dne je Telemah pripovedoval Telegonu zgodbe o grških mitskih osebah. O Pasifaji je vedel le to, da se je vrnila s Krete v družbo bogov, najbrž morskih. Telegon pa je zdaj željno vpraševal o mitskih osebah tudi mater Kirko. Komaj se vsi zvrstijo pri pripovedovanju ! Penelopa je Kirki pripovedovala o sestrični Heleni, zatem pa še o Kirkini nečakinji Medeji. Morda jete zgodb kar preveč, saj prekinjajo centralno zgodbo o odisejcih. Penelopa in Telegon sta nadaljevala s poukom plavanja in najbrž tudi kavsanja. Avtorica jima je torej prepustila oboje-

stranski užitek. /Opomba : pisateljica se utemeljeno ni odločila za različico mita, ko se zakonsko združita tudi Penelopa in Telegon, saj ju močno ločuje njun stvarni človeški čas !/

Pojavi se Hermes z Atenino zahtevo, da se pogovori s

Telemahom. In kaj je Atena Telemahu sporočila ?

Predvidela ga je, da bo postal vladar v Italiji. Tako je rekla /stran 274/ : "... Tam /opomba : v Italiji/ boš ustanovil cvetoče mesto, zgradil trdne zidove in določil zakone, s katerimi boš ustavil naval divjakov. Zasejal boš seme velikega ljudstva, ki bo vladalo v prihodnjih dobah /!!!/. Zbrala sem dobre može iz vseh naših dežel in jih posadila na ladjo.

Danes pridejo, da te popeljejo prihodnosti naproti."

/Opomba : Atena je nekaka vneta grška kolonialistka, saj ne mara, da bi v Italiji prevladali Trojanci z Enejem !/

A Telemah je odklonil Atenino vabilo, se ji s tem neznansko zameril in izgubil njeno naklonjenost. Zapretila mu je :

"... Tvoje življenje bo nepomembno. Tvoje ime se ne bo zapisalo v zgodovino. Nihče boš." /!!!/

Telemah, ki ni pustolovsko in imperialno ambiciozen, pa je rekel /stran 276/ : " To usodo sem izbral."

Zatem ponudi Atena isto ponudbo Telegonu ! Kirka je želela zadržati sina, a Telegon se je odzval Ateninemu vabilu !

Telemah je za slovo podaril Telegonu Odisejev lok. Po Telegona je prišla ladja in odšel je na pot, življenju naprot...

Kirka zdaj priključuje očeta Helija in ga s pretnjami prepriča, naj jo ~~sxxx~~ z Zevsom osvobodita iz ajajske "ječe". To se

zgodí. Na vrsto so presemečenja. Penelopa ne želi v Šparto, ampak hoče ostati na Ajaji. Telemah noče ostati na Ajaji,

ampak hoče odpotovati s Kirko, saj jo ljubi ! Najprej odideta do Skiline ožine in tam Kirka Skilo dokončno začara v kamen.

Poanta : S Skilo, ki je v davnini prevzela Kirki mladega

ljubimca, jekonec zdaj, ko je Kirka dobila novega mladega ljubimca in se v svoji večni mladosti vseeno pomladila !/

Vrneta se a na Ajajo.

Ali je 27. poglavje ubesedovanje sna ali resničnosti ?

Mar potujeta Kirka in Telemah po svetu ali živita mirno na Ajaji s svojima hčerkama ? Obiščeta Telegona, ki ni počem.

Kirka ugovori, da se stara ! Ali se je počlovečila ? Bo minljiv kot Telemah ? Stran 302 : "Najina obraza sta zdaj oba zgubana, zaznamovana z leti. Kirka, reče, vse bo v redu."

Še imenitni konec na isti strani : " Vse življenje sem se pomikala naprej in ^{dej} zad sem tu. Imam glas smrtnice, naj imam še drugo. ^(!!) Do roča napolnjeno skledo dvignem k ustom in pijem. ^(!!)"

Roman KIRKA imenitno združuje bogove, ki so podobni ljudem, in ljudi, ki so podobni bogovom. Ali so bogovi človekoliki ali so ljudje bogoliki ?!

9. SPISANKA

O mojstrovini novejše evropske proze

/Julian Barnes : Zgodovina sveta v desetih

poglavjih in pol, Lj. 2015, orig. 1989/

Z angleškim pisateljem Julianom Barnesom /~~na~~ rojenim 1946/ sem se prvič srečal, ko sem leta 1988 kupil njegov postmodernistični roman ^FFlaubertova papiga. A ta roman sem kupil, takrat zaradi Flauberta in ~~ne~~ zaradi mehi neznanega angleškega pisatelja.

Pozneje me je pritegnil njegov roman o razgibanem ljubezenskem trikotniku PREREKANJA. *(opomba: noteflexen - Presekarije roman o Lyberen etc., slov. izd. 2002.)*

V antikvariatu sem kupil nato še njegov nagrajeni roman /Bookerjeva nagrada/ Smisel konca, slovenska izdaja 2012.

Izjemno ~~na~~ me je očaral še en Barnesov roman : NČ BAT, izpovedno in meditativno besedilo z ironično intonacijo.

Užitkarsko branje pa mi je ponudil Barnesov roman /ali je to sploh roman ?!/ ZGODOVIN/SVETA V 10 POGlavJIH IN POL, slovenska izdaja 2015. Besedilo sem hlastno prebral - že zaradi naslova ! - kmalu po izidu v slovenščini. Nepozabni vtis je naredilo že 1. poglavje o Noetovi barki in o lesnem črvu nanjej. Ko sem lani ta roman odkril v antikvariatu, sem ga nemudoma kupil že zaradi tega znamenitega 1. poglavja, saj se mi druga poglavja - razen neke ture na Ararat - niso vsidrara v spominu. Zdaj sem si privoščil uživaško študijsko branje in sledil je nujni sklep : ta roman mora postati junak v moji spisanki.

Naj pred začetkom obravnave najavržem dilemo, ali je to roman ali zbirka zgodb. Vendar puščam to dilemo ob strani in se osredotočam na razlago naslova : ZGODOVINA SVETA v 10 POGlavJIH IN POL. V celoti je to nenavaden, presenetljiv in tudi igriv naslov za literarno delo. Zgodovina

je vendar nekaj drugega - ali pa tudi ne.

Že prvi zn^{ov}meniti grški in evropski zgodovinar Herodot je imenoval svojo zgodovino ZGODBE ! In res ne moremo zanikati, da je zgodovina zbir neškončnih zgodbe. V besedi ZGODBE so tudi ZGODE /dogodki, dogajanja/. V ideološko enoumnih in v propagandnih ZGODAH č pa so tudi slavine ODE. Krajše zgodbe sestavljajo torej daljšo zgodovino! Svet je res sve-t/o/ ali VSE-T/O/, kar nas obdaja. V primeru naše knjige pričakujemo, da je ta svet zemeljski, torej Zemlja - Terra.

In kaj je z lo poglavji ? V desetičnem sistemu je 10 popolno število, ki nastopakot konec niza, obenem pa nakazuje s številko 1 tudi novi začetek. Povrh je to število, ki je sestavljeno iz pomembnih začetnih števil : 1 plus 2 plus 3 plus 4 = 10. Pri desetki se lahko spomnimo še na Mojzesove zakone.

Beseda poglavje pa nedvomno nakazuje na roman, saj so romani navadno deljeni na poglavja. V našem primeru pa so ta poglavja tudi zgodbe.

Ali je tisti POL nakoncu avtorjev posebni dodatek ?

Naprej ~~na~~ si ogledajmo, v katerem poglavju nastopatisto polpoglavje : v 8. poglavju z naslovom PROTI TOKU ! Polpoglavje pa se imenuje PARENTEZA / VRINEK/.

8. poglavje ima ljubezensko tematiko /o vsebinskih potankostih pozneje/, ki jo oblikuje vsevedni pripovedovalec.

Pripovednik v polpoglavju pa je Julian Barnes sam in v njem meditira o ljubezni. Če je lo poglavij zunanja zgodovina sveta, je podpoglavje notranja zgodovina avtorja.

1. POGLABLJE : SLEPI POTNIK je tako izjemno, da bi terjalo daljšo obravnavo, a se to zdaj ^{nebo} zgodilo. Je vsebinsko ^{naivo} naito, izrazno bleščeče in iskrivo domiselno.

A najprej si oglejmo pravila igre. Sledil bom naslovu

Zgodovina sveta ... Označil bom čas in prostor dogajanja ter navedel vodilne motive zgodb.

V 1. poglavju je ČAS mitski, PROSTOR pa svetovno morje ob vesoljnem potopu. ~~Vodilna~~ VODILNA MOTIVA sta : 1. LADJA, specialno je to Noetovabrika, 2. LESNI ČRV, pripovedovalec zgodbe in slepi potnik na Noetovi ladji!

Medtem ko pripovedovalec zgodbe o Noetu v judovski Stari zavezi ni bil spotnik na Noetovi ladji, ampak je zgolj

sledil starejšim izročilom nazaj do Sumer^{šč}, imamo zdaj pripoved "pravega pričevalca dogajanj na Noetovi ladji" !!

Ni čudno, da Lesni Črv /poslej LČ/ pripoveduje precej drugačno zgodbo od običajne različice. Gre za pravo demitizacijo naivnega mita, a s posredovanjem novih podatkov o mitu.

Zgolj ^{ne} naj navedb : Ni bila ^a ena ladja, ampak je bilo 8 ladij ! Ni deževalo 40 dni /mitsko število !/, ampak kako leto in pol, voja pa je ^a zemljo prekrivala še 150 dni !

Napoti se je ^a morju izgubila kar polovica ladij, torej 4 !

Noeta predstavi LČ takole /stran 20/ : "Bil je prava pošast, napihnjen patriarh, ki je polovico dneva preživel tako, da je klčeplazil, pred svojim Bogom, drugo polovico pa tako, da se je znašal nad nami." Pozneje označi LČ Noeta še kot alkoholika in kot nesposobnega vodjo ladij !

Kašen je bil Noetov odnos do ladijskih živali ? Stran 23 :

"Za Noeta in zanjegovo družino smo bili zgolj plavajoča samopostrežna ^a restavracija". (!)

Bliamo se torej realnemu ali realističnemu življenjskemu dogajanju. Še to : LČ ni bil sam, vseh LČ-jev je bilo 7 /LČ poudati, da je to mitsko število !/ Kako so LČ-ji prišli na ladjo ? V kosu lesa, ki ga je prinesel ladijski tesar ! In kako so ~~z~~ ladje odšli ? V izvotljen~~ni~~ konici ovnovega roga ! A kako je lanko LČ izvedel ~~z~~atoliko dogajanja, ko je vendar stalno živel v lesu ? No, obveščale so ga prijateljske živali, zlasti ptice, ki so letale na ladji , ob ladji in nad ladjo.

2. POGlavJE : OBISKOVALCI*

ČAS 2. poglavja je naša sodobnost. Ni natančne letnice, a realni čas je nekako ob koncu 20. stoletja, nekaj časa pred nastankom romana. PROSTOR : Sredozemsko morje.

VODILNI MOTIV : spet LADJA, tokrat izletniška ladja Sahta Euhemia s potniki iz zahodnih držav. Glavna oseba zgodbe je Franklin Hughes, turistični vodja.

Ladjo zavzamejo arabski teroristi in potniki postanejo njihovi talci. Ker zahodne vlade niso ustregle zahtevam teroristov, začenejajo teroristi pobijati potnike. Vrstni red po nacijah je bil pričakovani : stran 78 : " Prvi bodo cionistični Američani. Potem vsi s drugi Američani. Potem Britanci..."

Sledi preobrat: 22 pripadnikov ameriških posebnih enot napade ladjo. Od 8 arabskih teroristov je bilo ubitih 5, trije so očitno ujeti.

Primerjava s 1. poglavjem :

Na Noetovi ladji Noetova družina ubija živali, ladijske goste.

OBISKOVALCI
Opazovalci na izletniški ladji ubijajo ljudi, ladijske goste.

2. PRIMERJAVA :

Najprej je bil vesoljni potop = naravni "terorizem" in nato Noetova ladja.

V naši sodobnosti je bila najprej turistična ladja, nato pa politični terorizem.

3. POGLABLJE : VERSKE VOJNE

ČAS 3. poglavje jenančno določen : izhodiščna letnica je 1520. ~~XXXXXXXXXX~~ PROSTOR pa je francosko podeželje.

VODILNI MOTIV so ~~lesni~~ LESNI ČRVI ! To je povezava s 1. poglavjem. Dodatna zveza s 1. poglavjem je verska. V 1. poglavju je judovskomitka zgodba oziroma njen različica, v 3. poglavju pa je krščanski verski svet na začetku novega veka, če vzamemo za začetek novega veka letnico 1500.

Naslov poglavja verske voje ^{he} je glede na vsebino poglavja posmehljiv /pravnik se prepirata ob naštevanju številnih biblijskih likov in dogodkov/. Za realno zgodovino pa je naslov povsem resen : leta 1517 je nastopil s svojimi tezami Martin Luther in kmalu so ^{se} spopadi med katoliki in med protestanti v zahodni Evropi!

Ne le naslov, tudi ton pripovedi v 3. poglavju je ironičen, kar spet spominja na 1. poglavje.

Vsebinsko gre v poglavju za absurdni pravni primer, ki pa je vseskozi obarvan versko.

Prebivalci Mamirolla v škofiji Besançon so vložili pred sodiščem tožbo proti ~~le~~ lesnim črvom, ki so tako razjedli stol v cerkvi, da se je podrl, ko se je vsedel nanj škof

Hugo. Le-ta je pri tem padel, se udaril v glavo in postal imbecilen /Po Verbinčevem Slovarju tujk : " duševno zaostal, neumen, topoglav./.

Sodišče naj po želji prebivalcev /stran 88/ : "izda dekret in zabiča živalim, naj zapuste svoje bivališče, naj se umaknejo iz božjega hrama in naj sodišče nad vnjimi izreče prepotrebno prekletstvo in izobčenje..."

Začne se za nas zelo okomična sodna zadeva, ki spominja na znano antično pravdo o oslovi senci. V obrambo obtožencev L_xČ--jev nastopi jurist Bartholomé Chasseneée, razprava pa poteka še dalje. Prebivalci v svojem prigovoru naj juristov zagovor L_xČ_x-jev trdijo, /stran 89/, "da lesni čtv ni naravno bitje, ker ni bil vkrcan na Noetovi barki", njegova dejanja pa so "jasen dokaz, da ga je obsedel zli duh, natašč-neje sam Lucifer." /!!!/

Nakoncu poglavja je objavljena razsodba cerkvenega sodnika, ki pa je prekinjena na sredini stavka : ~~xxxx~~ L_xČ_x-ji morajo v roku 7 dni zapustiti cerkev sv. Mihaela v vasi Hamirolle in se izseliti na pašnike, ki so jim jim ponudili prebivalci...

Zadnje besede v razsodbi se glasijo : "tempa ~~menjen~~ v temo imécilnosti...." /stran 105/ /!!!/

4. POGlavJE : PREŽIVELA

CAS poglavja je delno sedanjost /omemba Černobila !/, potem pa bližnja /?!/ prihodnost v znamenju atomske vojne in uničenja narave. PROSTOR : ameriška celina /ZDA/ in bližnje morje.

VODILNI MOTIV je spet ladja /čoln/. Mimogrede je omenjena tudi Noetovabarka! Na začetku poglavja je omenjen verz v zvezi s plovbo : Kolumb objadral je ta naš svet. ///

Pripoved je dvotitna : tretjeosebna in prvoosebna /pripoveduje ženska/. Ton pripovedi je resen, tako kot v 2. poglavju /politični terorizem/.

Bistvena zgodba : Kath Ferris beži pred atomsko katastrofo s čolnom /primerjava : skupinski beg v 1. poglavju !/ Po težkih preizkušnjah se znajde nekega dne /stran 146/ :⁴ na majhnem , z grmovjem posaslem otoku v ožini Torres Strait."

Ali je položaj brezupen ? Ali je katastrofa dokončna ?

Presenetljiva zadnja stavka sta : "Kakšno srečo je občutila !

Kakšno upanje !" /stran 146/

/Opomba : njena mačka je rodila naraščaj. Mucki so bili

/5 po številu/ "nemočni in slepi, a povsem brez napak". (!)

Ali to nakazuje, da vsa narava je ni uničena ?! /

5. POGLAVJE : BRODOLOM

ČAS v poglavju je natančno določen : ladja Meduza je začela svojo pot 17. 6. 1816. Ob čer je zadelo 2. 7. 1816. Preživele so rešili s splava 17. 7. 1816.

PROSTOR : širno morje - Atlantik.

VODILNI MOTIV : ponovno ladja, delna ^{ob}podobnost z ladjo v 2. poglavju zaradi človeških žrtev.

Ladja Meduza je ob obali nasedla, a v odpravi so bile 4 ladje ! Tri preostale ladje bi torej lahko nekako pomagale potnikom iz nasedle ladje ! Zapotnike z Meduze so pripravili splav ! stran 151 : "Posadka na splavu naj bi štela 150 mož : 120 vojakov, vključno s častniki, 29 mornarjev in potnikov, ena ženska." (!!)
Stran 152 : "Splav so vlekli štiri čolni..."

In kaj je sledilo ? Na isti strani : " Drugo za drugo, naj bo zaradi lastnih interesov, nesposobnosti, po nesreči ali zaradi dozdevne nuje, so odvrgli vlečne vrvi." /!!!/ In dalje : " Splav je bil od fregate oddaljen komaj za dve stari morski milji... "

In dalje na isti strani : "Niso jim dali niti kompasa niti karte. Bre^z vesel in krmila splava ni bilo mogoče usmerjati

... "(!!) Že prvo noč je divjala nevihta, drugo noč pa je bila nevihta še hujša. Razmere na ladji so se že skrajno zaostrole. Uporni vojaki so napadli svoje častnike.

Vnel se je boj, mrve so metali v morje. Presenetljivo je,

da so se nekateri lotili ljudožerstva že drugi dan življenja na splavu !! Stran 154 : " Nekateri med tistimi, ki so

preživelih noč upora, so planili na trupla in z njih izse-
ovali kose
kavčice mesa ter jih, kot bi mignil, pogoltali."

Od tretjega dne "so se vsi navadili jesti človeško meso." /!./!

Spopadi na ~~kadix~~ splavu so se nadaljevali. Po tretjem uporu je ostalo živih le še okoli 30 nesrečnikov.

Za pijačo niso imeli vode, le nekaj vina !

Trinajsti dan so zagledali v daljavi ladjo, a ladja ni opazila njih ! Vendar se je je pojavila rešilna francoska ladja ARGUS /prim. besedno podobnost z znamenito ladjo ARGO v mitu ~~Argo~~ o Argonavtih !/

Bilo je je 15, preživelih !

5. poglavje je razdeljeno v dva dela :

1. del je prikaz realnega dogajanja na morju.

2. del je prikaz ustvarjanja znamenite slike Théodora Géricaulta /1791-1824/ in razmišljanja o tej sliki.

Navajam podatke s strani 162 : "Slika na platno je bilo kupljeno 24. 2. 1818 - ~~1818~~ Slika je bila dokončana

julija 1819. - 28. 8. 1819 si je sliko še pred otvoritvijo

Salona ogledal kralj Ludvik XVIII. in rekel : " Monsieur Géricault, vaš brodolom zanesljivo ni katastrofa." /!!!/

Ali bo sledilo uničenju tolikih ljudi na Meduzinem splavu še uničenje slovite slike o Meduzinem splavu ?

Strani 179-180 : "Vodilni britanski strokovnjak za Gericaulta je potrdil, da je slika "zdaj deloma uničena". In nikakršnega dvoma ni, da bodo v okviru, če ga bodo preiskali, našli lesne črve." /!!!/

6. POGlavJE : GORA

~~Čas~~ poglavja : začetek november 1837, nadaljevanje 1839 in zaključek 1840. PROSTOR : sprva Irska, 3 milje od Dublina, zatem ladijsko potovanje do Konstantinopla /Istanbula/ in nato suhozemsko potovanje na Ararat.

VODILNI MOTIV je spet ladja, predvsem mitska Noetova ladja na Araratu !

Liberalni polkovnik Fergusson ni bil zadovoljen s svojo pobožnjaško hčerjo Amanda, saj se ni hotela poročiti s poročnikom, ki ji je namenil. Tudi pri slikarstvu, s katerim se je ukvarjala, se nista skladala. Oče je ljubil popularno atraktivno slikarstvo, Amanda pa je sama odšla pogledat Gericaultovo sliko Splav Meduze, ki je bila razstavljena v dublinski Rorundi. /Opomba : zveza s 5. poglavjem !/

Polkovnik je kmalu umrl in Amanda je ostala sama. Leta 1839 si je zamislila, da bo odšla z gospodično Logan v Arguri ob vznožju gore Ararat. Namen poti : molitev za dušo polkovnika Fergussona ! Tu se že kaže verska manija Amande, ki je v celotnem okolju Ararata videvala le spomine na Noeta in na njegovo barko ! Tu je ~~seveda~~ ^{seveda} zveza s 1. poglavjem !

Gospodični sta odšli napustolovsko pot leta 1840. Za gdč. Logan je bil Ararat čarobna gora, za Amando sveta gora!

Prišli sta do samostana na podnožju Ararata. Arhimandrit jim je v samostanu ponudil vino z Noetove /!!!/ trte. Versko

blazna Amanda se zgrozi, da je to bogoskrunstvo! Po njenem bi moral biti menih abstinent. Povrh se ji zdi narobe, da živi samostanec kot kmet in da vabi v samostan

ženske! Racionalna gdč. Logan zdaj kritično ocenjuje svojo prisotnost pod Araratom v zvezi z romarko, ki se je prelevila

v versko obsedenko. Imeli pa sta še kurdskega vodnika, s katerim se gdč. Logan ni mogla spoprazumovati.

Verska blaznost Amande se konča z njeno odločitvijo, da bo ostala na podnožju Ararata. Stran 211: "Nemorem si predstavljam primernejšega kraka od tega, da me Bog vzame k sebi."

Kurdski vodnik je odpeljal gdč. Logan do civilizacije.

Amanda je očitno želela čimprej priti v nebesa. A tu je ključ. Ali ni njeno epjanje nekak samomor in ali ni samomor v krščanstvu greh?!

7. poglavje : TRI PREPROSTE ZGODBE

Pisatelj nenehno spreminja pripovedne načine! Tu pridemo do najkrajše prozne oblike, do kratke zgodbe.

1. ZGODBA : CAS dogajanja : najprej 1964 / avtor je star 18 let/, nato 1912 /potop Titanica/, nato okoli 1952.

Prvi čas je avtorje, naslednji časa sta časa Laurencea Beesleya.

PROSTOR : Anglija v 20. stoletju, morje v letu 1912 in spet Anglija okoli 1952.

VODILNI MOTIV : spet LADJA! ^t seskozi spremljamo katastrofe ¹ različnih, zlasti ^e znamenitih ladij !

Zgodba je ^{na} dvodelna : delček avtorjeve biografije in ~~na~~ del ~~žxxxx~~ biografije L. Beesleya, ki je bil rešenec s Titanica leta 1912 in sodelavec pri filmu o Titanicu okoli 1952 !

2. ZGODBA je enako kot 1. zgodba ¹usmerjena v dve eksistenci.

ČAS dogajanja : mitski / Jono požre kit !/x in

1891, ko Jamesa Bartleya pogoltne ¹kit glavač!

PROSTOR : morje in kitova notrina.

VODILNI MOTIV : namesto ladje kit kot plovni objekt!

Pustimo Jonovo zgodbo ob strani, saj je v mitih mogoče vse.

Ustavimo se pri Jamesu Bartleyu. Skeptični pameti se zdi, da je preživetje v kitovem trebuhu nemogoče. ^Akdo ve ?!

James je imel srečo, da so kita ubili kmalu potem, ko ga je ¹požrl. A vseeno...

Znanstveni urednik revije Journal des Debats je leta 1914 primer ¹proučil in ugotovil, da je poročilo kapitanain njegove posadke "verodostojno". Sodobni ¹znanstveniki trdijo, da

~~na~~ Bartley v kitovem trebuhu ¹ne bi mogel preživeti niti nekaj minut, kaj šele pol dneva ali več...". ¹/stran 229/

Na razpolago imamo vero ali nevero v obeh primerih !

3. ZGODBA

Izhodiščna ¹zgodba je očitno resnična.

ČAS zgodbe : 13. 5. 1939 - 21. 6. 1939.

PROSTOR : širno morje - Atlantik.

VODILNI MOTIV : spet ladja.

Nemška ladja je 13. 5. 1939 odplula ¹iz Hamburga z okoli

900 ljudi, ki so jih nacisti sicer pustili iz države,

a obdržali njihovo premoženje ! Izgnanci so bilo torej

režeži !

Zaradi večine ni hotela sprejeti Judov nobena država na morški poti. Prva postaja je bila Kuba, sprejem Judov pa so odklonile tudi ZDA in južnoameriške države! Ladjica se je s potniki vrnila v Evropo!

Slednjič je Belgija vzela 200 potnikov, Nizozemska 194, Velika Britanija 350 in Francija 250. V 2. svetovni vojni so 3 države od omenjenih štirih držav zasedli Nemci.

Judom je tako nedvomno pretila poguba.

Zadnji stavek v zgodbi / stran 240/ : * "Ocene, koliko jih je preživel, se razlikujejo."

OPOMBA k besedi preproste v naslovu : realna oznaka za vse tri zgodbe bi bila : posebne ali nenavadne.

8. POGLAVJE : PROTI TOKU !

ČAS v zgodbi ni natančno določen. Gre za širšo sodobnost, npr. za 80. leta 20. stoletja.

PROSTOR : Sprva južnoameriški pragozd, nato Caracas.

VODILNI MOTIVI : potovanje, igranje, ljubezen, splav /primerjava s splavom Meduze !/.

Oblikovno je zgodba novela v pismih.

Angleški filmski igralec Charlie sodeluje pri snemanju filma v južnoameriškem pragozdu in piše številna pisma svoji ljubici Pippi v Anglijo. Dopisovanje je enosmerno, saj Pippa, tudi če bi hotela, ne bi mogla pisati v pragozd! Pozneje piše Charlie Pippi že iz Caracasa, a ne dobi odgovorov! Če je medtem Pippa zapustila?! Pisma preidejo v brzojake in v ekspresno pošto.

Ljubezensko nagovarjanje se temeljito spreminja.

Pismo št. 14 imaše nagovor Draga Pippa.

Pismo št. 15 pa je že pravi preobrat /stran 280/ :

Je brez nagovora, prvi stavek pa se glasi : " Poslušaj, kuzla,
zakaj že neizgineš iz mojega lajfa, kar daj, IZGINI ŽE ENKRAT."

Konec tepisemske novele paje tale telegram /stran 281/ :

"V LONDON SE VRAČAM V PONEDELJEK PETNAJSTEGA STOP VLJUDNO

PROSIM DA DO TAKRAT SEBE IN SVOJO KRAMO ODSTRANIŠ IZ STANO-
VANJA STP KLJUČE PUSTI TAM STOP KONEC JE STOP."

OPOMBA : Naslov Proti toku ima verjetno dva pomena. Prvi
pomen je s snemanja napreki, ko gre splav proti toku.

V prenesenem pomenu se spremeni prvotni naklopnjeni ljubezenski
ton v svoje nasprotje. Že na začetku pa sem omenil, da
stoji ob 8. poglavju še avtorjeva polpoglavje o ljubezni!

9. poglavje PROJEKT ARARAT

ČAS zgodbe : predvsem od 1974, ko je bil Spike Tiggler kot
ameriški kozmonavt na Luni,

PROSTOR : ZDA, Luna, nato ekspedicija na Ararat,

/vzporednica s 6. poglavjem GORA !/.

VODILNI MOTIV : Noetova barka. S tem se vračamo k 1. poglavju !

Bistvena vsebina

Spike Tiggler je bil najprej vojaški pilot, nato pa
kozmonavt. Leta 1974 je stal napovršju Lune in vrgel nogometno
žogo 450 jardov daleč. Zatem paje zaslišal glas /stran 326/ :
"Poišči Noetovo barko." Nato še enkrat isto. In še na strani
327 : "Našel jo boš na gori Ararat v Turčiji. Poišči jo,
Spike." Transcendenco se torej vpleta v zgodbo!

Ali paje to igračkanje vesoljskih umov z naivnim Zemljanom ?
Morda pa gre za Anunake, ki so sami kaj mešetarili z Noetovo
barko ?!

Spike pa je bil prepričan, daje z njim govoril njegov Bog.

Ko je na Zemlji razložil ta dogodek svoji ženi Betty, gaje
 tavprašala /stran 331/ : "Kako pavyeš, da je bil Bog,
 srček ?" Spike se ni zmenil za vprašanje." /!!!/

Leta 1975 je začel Spike zbirati sredstva za ekspedicijo na
 Ararat. Ko je zbral dovolj denarja, se je odpravil, napot s
 Spikom še njegov prijatelj Jimmy Fulgood, geolog in
 potapljač /izrazita vzporednost z dvojico žensk v 6.
 poglavju GORA !/.

Verski zanesenjak Spike je v neki jami odkril človeško
 okostje in proglasil, da so to ostanki Noeta !!!

Skeptični znanstvenik Jimmy ga opozarja, da so kosti
 preveč dobro ohranjene. Spikeni več iskal Noetove
 barke, kar je bil cilj odprave ! Zadovoljen je bil z naj-
 denjem Noeta ! Z okostnjaka sta vzela dva drobna delca,
 da bi ju v ZDA znanstveno pregledali.

V Washingtonu so znanstveniki kostna delčka pregledali
 in ugotovili ~~starost~~ njuno starost : približno 150 let,
 plus ali minus 20 let. Vretence pa je bilo skoraj zanesljivo
 žensko ! /stran 356/

Spika zadeva ni omajala. Začel je pripravljati drugi
 projekt Ararat !

Verain znanost st dva svetova, a pravih vernikov znanost
 ne more prepričati.

10. POGLAVJE : SANJE

ČAS : Avtorjev sanjski.

PROSTOR : Avtorjev sanjski.

VODILNI MOTIV : SANJE.

Na začetku in na koncu tega poglavja stojita ista stavka :
/strani 359 in 394/ : "Sanjalo se mi je, da sem se zbudil.
To so najstarejše sanje, in pravkar sem jih imel."

Kot je bilo 1. poglavje o Noetovi barki in o lesnem črvu
/o lesnih črvih/ vsebinsko presenetljivo in literarno blesteče,
tako je tudi zadnje poglavje SANJE vsebinsko nadvse domiselno
in literarno dognano. /Mimogrede so v poglavju omenjeni
tudi ~~veliko lesni črvi, kot in Noetova barka~~ !/

In kakšne so avtojeve SANJE ? To niso Hamletove strašljive
sanje, zaradi katerih " rajši prenašamo zla pričujoča, kot bi
k neznanim se zatekali", ampak so to sanje /oziroma
doživljanje sanj/ o NEBESIH ! *(posledj A.)*

Pripovedovalec oziroma kar avtor doživlja najprej vse
udobje kot v najbolj elitnem hotelu. Zajtrk, ki mu ga
prinese nekaka stevardesa, ga tako očara, da ga želi dobiti
tudi za kosilo in za večerjo ! Navoljo ima najljubšo mu
garderovož. Spremljevalka Brigitta, nekaka osebna tajnica,
ga spremi k nakupovanju. Tu se pokaže neznanska človeška
sla po predmetih. V časopisih so same idejne ^{al}vesti !
Ustanovo, v kateri avtor biva /sprva še ne ve, da so to
NEBESA !/, bi lahko imenovali Hotel VSE PO ŽELJAH.

Stran : " In kaj sem še počel tisti prvi teden ?

..." igral sem golf, in občeval /opomba : seksualno !/
in srečeval slavne ljudi in niti enkrat samkrat se nisem
slabo počutil." Svojo asistentko Brigitto je nago-
valjal k seksu, a mu je odgovorila, da bi bila zaradi
seksanja z njim odpuščena !

A zvečer se mu je v postelji pridružila seksualna navdušenka in pripravila sta si zanosna čutna nebesa. ~~Avtor~~ si zatem želi, da bi kdo razsodil o njegovem življenju. Ni problema.

V neki uradniški sobi ga sprejme prijazen možak, na hitro pregleda gradivo o ~~Avtorju~~ in izjavi le to, da je okej ! Sledn ~~avtorjevo~~ seznanjanje s filmskimi igralci in z igralkami, s športniki, s politiki... Spoznal je tudi Noeta /!/, videl Hitleja /!/, saj so vsi tu in pekla ni !

Brigitto zamenja nova asistentka Margaret ^(poselji: n.). Z njo se avtor pomenkuje različnih zadevah. Kaj naj si še privošči, saj je vse na voljo ! Nekaj njegovih početij izvemo na strani ~~380~~ ~~xix~~ ~~xi~~. Šele na strani 381 vpraša avtor Margaret : "Glejte, to so nebesa, ane ?" Kratki odgovor je : "O, ja." M. mu razloži, da ljudje dobijo taka nebesa, kot si jih želijo. Zapekel pa M. pove : "To je bila samo nujno potrebna propaganda." /!// O nebesih pa M. pove, da so bila stara nebesa bolj verska, sedanja pa so demokratična /posvetna ?!//.

Prihajamo do glavne ideje. Popolnosti in idealnih nebes ljudje ne morejo vzdržati in se postopno vsi odločijo za samoukinjanje !!! Stran 387 : "Vsa ~~imam~~ ~~možnost~~ ~~na~~ ~~iz~~ ~~biro~~ možnost izumrtja, če to želi." Torej gre za izrazito prostovoljno in za samovoljno evtanazijo !

Daljš časa vzdrže učenjaki, ki se ~~knjigah~~ ~~knjigah~~ prepirajo, manj pa knjigopisvi !

A. pobara M. ~~knjigopisvi~~ /stran 392/ : " ... kaj ~~knjigopisvi~~ ~~knjigopisvi~~ o moji želji, da se nikoli ne bi naveličal večnosti ?"

M. odgovo^ri : " Ne morete postati nekdo drug, ne da bi prenešali biti to, kar ste. Tega nihče ne zmore." /!!!/

A. na st[ra]ni 393 ugotovi : " Zdi se mi, da so nebesi zelo dobra ideja, pravzaprav odlična ideja, ampak ne za nas. Ne, glede na to, kakšni smo." /!!!/

A. vprašuje dalje : " Zakaj imamo nevesa ?"

M. odgovori : " Mogoče zato, ker jih potrebujete. Ker ne morete živeti brez sanj..."

Na zadnji strani 394 A. spozna, " da se bom naslednje jutro moral odločiti." O čem neki ?

O vztrajanju v večnosti ali o izstopu iz nje !

Časovna preglednica po poglavjih

1. MITSKI ČAS

2. konec 20. stoletja.

3. začetek 16. stoletja.

4. sodobnost in bližnja /?/ prihodnost.

5. začetek 19. stoletja.

6. sredina 19. stoletja.

7. - 1. zgodba : 20. stoletje.

- 2. zgodba : 19. stoletje.

- 3. zgodba : 20. stoletje.

8. 20. stoletje

9. 20. stoletje.

10. Avtorjev ^{SANJSKI ČAS} ~~sanjski čas~~.

Urejena časovna preglednica

1. Mitski čas, 2. 16. stoletje, 3. 19. stoletje /3 x/,

4. 20. stoletje / 5 x/, ~~x~~ 5. možna bližnja prihodnost /6.3/,

6. Avtorjev sanjski čas. Skupno 12 zgodb.

Polpoglavje Parenteza označujem kot meditacijo.

Kaj predstavlja ladja avtorju, da jo je vzela za glavni povezovalni element v svojem romanu? Najbrž: pot/ovanje/, gibanje, podjetnost, boj / prim. 2. poglavje !/, pustolovščino in svaženje sveta. Gotovo je z namenom uporabljen tale citat na začetku

5. poglavja PREŽIVELA: "Leta 1492 Kolumb obplul je ta naš svet." Citat sicer ni v skladu z dejstvi, saj je Kolumb pripotoval le do Amerike in je bilo treba za obplutje sveta ~~počakati~~ ~~trpeti~~ počakati do Magellanove odprave, a težnje po obplutju sveta je morda že imel.

In kaj predstavlja 2. pomembni motiv v romanu: lesni črv/i/?

V 1. poglavju je lesni črv personificirani bistroumni pripovedovalec, podobarazumnega, celo nadpovprečnega človeka!

V 3. poglavju so lesni črvi pridni delavci, nekak proletariat, ki "spodmakne" stol škofu aristokratu! Domala revolucionarni položaj!

Lesni črvi se preživljajo s svojo okolico /z lesom/ in to okolico z nekega vidika tudi uničujejo /razjedeni stol/.

Ali niso imenitna podobaza ljudi, ki s svojo okolico počno isto kot lesni črvi?!

V obeh vodilnih motivih se kaže dvojnost.

DVOJOST / dvopolnost, dvodelnost, dvotirnost, dvoreznost / pa je bistvena značilnost v potekanju pripovedi. Z gornjimi D-ji sta povezan¹a še dva D-ja: dinamičnost in dramatičnost dogajanja.

ANALIZA NASLOVOV POGLAVIJ / z vednostjo o vsebini poglavij/

1. SLEPI POTNIK. To je ¹oznaka za vtihotapljenega, za neuradnega, za ²zstanjarskega potnika. Preseⁿpečenje zunaj

naslova je, da je ta slepi ³potnik Lesni črv in da je ta ⁴lesni črv na Noetovi barki. Povrh vsega je ⁵še pripovedovalec ⁶zgo⁷be! Gre za pravcato montažo atrakcij!

Izjemni uvod v enciklopedični roman ! Poglavje¹ima dva enak^{or}redna motiva : bitje /lesnega črva/ in predmet /ladjo/.

2. Obis¹kovalci. Oznaka je splošna in nevtr^olna. Obiskovalci so lahko prijetni in neprijetni, običajni in neobičajni itd. Obiskovalci v zgodbi so vsiljivi, sovražni napadalci, teroristi. Povezava s 1. poglavjem sta ladja in izjemne razmere.
3. VERSKE VOJNE. Naslov je preteč^o, a se v poglavju prelevi v igrivost. Dogajalni zgodovinski čas pa nedvomno napoveduje krvave verske vojne.
4. PREŽIVELA. Naslov že nakazuje neko katastrofo, iz² katere se je rešila žensⁿka / A kaj, če gre za dva preživela moška ?/ Vsebina poglavja nam potr^{di}, da gre za poskus ženske, ki se reš^{nje} iz svetovnega uničenja. Preživela Kath se znajde sama na majhnem otoku, a na svetu je preživelih najbrž še več.
5. BRODOLOM. Naslov je p^očitno katastrofičen. Vendar so brodolomi različni : lažji, težji ali uničujoči. V poglavju je brodolom Meduze p^orvzaprav lažji, a posledice tega brodoloma so grozljive : dogajaⁿje na Splabu Meduze !
6. GORA. Naslov je neizrazit. V poglavju pa gre za pomembno goro : za Ararat. Ker je ta gora mitsko povezana z Noetovo barko, imamo povezavo s 1. poglavjem.
GORA /zgoraj, kamniti svet, dvig v transcendenco/ je nasprotje MORJU / spodaj, vodni svet, navadno življenjsko dogajanj^e/.
7. TRI PREPROSTE ZGODBE. Ker zgodbe niso naslovlje¹ne, odpade možna razlaga. Z oznako preproste pa sem že polemiziral prej.
8. PROTI TOKU ! Najprej pomislimo na tok vode, je pa možna tudi prenesena raba besed. Zgodba nam potr^{di} obe razlagalni možnosti.

9. PROJEKT ARARAT. Poglavje ¹ je tesno povezano s 6. poglavjem GORA /ki je Ararat/. Iz naslova izhaja načrtovanje ekspedicije na Ararat, Ker gre za iskanje Noetove barke, gre ² za ³ povezavo ¹ tudi s 1. poglavjem.

10. SANJE. Naslov je zelo splošen. Ker pa v zgodbi odkrijemo, da gre za sanje o nebesih, spoznamo, da je pisatelj svoje delo nedvomno dokončal vrhunsko.

SKLEPNE MISLI

Enciklopedični roman Juliana Barnesa je izjeme ¹ navseh ravneh besedne ¹ umetnosti : od vsebinske zamisli do pripovedne izpeljave, , od blesteče ¹ imaginacije do stilističnih fines, od ¹ preišljene kompozicije do ¹ pomembne problemskosti.

Ambiciozni naslov Zgodovina sveta ... se zdi sprva literarna bravura, a celotna ¹ pripoved nazadnje le upraviči ta naslov.

V ¹ zgodovini sveta spada seveda tudi mitologija, saj je nastala v poteku zgodovine.

¹ Kompozicijski razpon od začetne ¹ mišlosti do ¹ zavere, ¹ svoj

skosti je tako rekoč idealen.

Ali je Barnes v svoji Zgodovini sveta... kos zahtevi v Prešernovi pesmi Pevcu : "Kako bit hočeš poet in ti pretežko je v prsih nosit al pekel al nrbo !" /Štejmo k poetom tudi pisatelje !/

Že večkrat navajane vsebinske oznake Zgodovine sveta... kažejo, da je Barnes ¹ suvereno premeril pot od pekla

/vesoljni potop, atomska katastrofa, splav Meduze .../

do ¹ končni nebes, pa naj jih zmoremo prenašati ali ne.

Genialni avtor nas je s svojim ¹ mnogopomenskim romanom usmeril v lastno pot per aspera ad Astra!

10. SPISANKA

O egomaniji in o novih obrazih v slovenski politiki

Iz nebesnih višav Barnesove Zgodovine sveta se usmerjam v pritehno nižino slovenske politike. 45-letno obdobje enostankarske in ~~na~~ enoumne komunistične diktature je močno vplivalo na 30-letni čas slovenske države in s tem tudi na novo strankarsko življenje.

V začetku 90. let je bila strankarska razvrstitev dokaj jasna : na eni strani so bile t.i. kontinuitetne stranke, nadaljevalke edine prejšnje stranke v novih demokratičnih razmerah, na drugi strani pa so bile t.i. pomladne stranke ~~z~~ novo demokratično usmeritvijo, sprva povezane v koalicijo Demos.

Zanimivo je, da smo imeli nekaj časa kar dve socialnodemokratski stranki ! Prva je bila kot nadaljevalka komunistične stranke usmerjena kontinuitetno, druga, ki jo je vodil Pučnik, pa je bila pomladna, ustrezna zahodnoevropskim socialno-demokratskim strankam.

Oznake strank so bile bolj ali manj smerno razvidne : Slovenska ljudska stranka /SLS/ je bila očitno poskus obnove najmočnejše slovenske stranke do 2. svetovne vojne. Slovenska nacionalna stranka /SNS/ je bila nedvomno usmerjena nacionalno, kar Slovenci kot številčno mala nacija še vedno potrebuje. Zeleni so bili vsekakor okoljska stranka, kar je tudi nedvomna potrebna usmeritev. Hitro pa se je pokazalo, da so Zeleni pod zunanjo zelenostjo večbarvni in se tako niso uspeli vidneje afirmirati.

Lepo zveneča Liberalno demokratska stranka je združevala v glavnem kontinuitetne elemente in tovrstno vodstveno sestavo.

V nadaljevanju strankarskega življenja pri nas pa so se presenetljivo začele pojavljati privatne ali privatistične stranke, imenovane po svojih vodjih! Moje bralke in moji bralci me bodo gotovo informirali, ali je ta pojav osebni ali zasebnih strank znan tudi v Evropi ali pa je to znamenita slovenaka posebnost.

Skrajna samozagledanost, v naslovu označena kot egomanija, je, da ima človek lastno osebo za oznako stranke, za geslo stranke in za program stranke, obenem pa še pričakuje, da bodo ljudje to samozagledanost podprli! In dejstvo je, da tovrstni samozagledanci pri nas uspevajo!

Ta egomanija je najtesneje povezana z geslom o novih obrazih, ki so takoj sposobni celo za premiersko vlogo!

Neverjetno! Vsaka obrt se začne z vajestvom, nadaljuje se s pomočništvom in se postopno razvije do mojstrstva. Tudi politika je nekaka obrt, vsekakor stroka in obenem zahtevni in odgovorni posel.

Egomanični ljudi nato v njihovi politični dejavnosti hitro doleti znano Petrovo načelo o hierarhiji: "Vsak v vsaki hierarhiji se vsak nameščenelec povzpne na svojo stopnjo neoposobnosti." V politiki je res mogoče nekaj časa blefirati, prav dolgo pa ne. Iz tega sledi menjava novih obrazov. Ko je izrabljen en novi obraz, ga nadomesti drugi novi obraz itd. Pa se lotimo oseb, ki spadajo v egomanično novoobraznost:

1. Alenka Bratušek. Spominjam se, da je bila gospa v Jankovičevi stranki Pozitivna Slovenija, ki je bila izrazita kontinuitetna stranka. Ko se je ta stranka funkcionalsko

razklala, je gospa ustanovila svojo privatno-privatistično stranko s svojim imenom. Najhitro je postala in prenehala biti celo prejerka, obenem se je oblikovala kot novi obraz. Zatem je bila slovenska kandidatka za evropsko komisarko. Njen nastop v Bruslju, ki smo si ga ogledali na televiziji, pa je bil skrajno porazen! Kaka manjšamozagledana oseba bi se po takem polomu umaknila iz politike. A gospa gotovo še pomislila o čem takim. Tudi volivci ji njenega poloma niso zamerili in ji še vedno dajo toliko glasov, da v parlamentu še vedno nastopa STRANKA ALENKE BRATUŠEK!

2. Miro Cerar. Univerzitetni profesor prava se je podal v politiko, ustanovil stranko s svojim imenom in dosegel izjemni uspeh na volitvah! Če se prav spomni, je prejel več kot 30% glasov volivcev. Nova stranka z novim obrazom je gladko zmagala! Ne si lahko mislimo, da je k uspehu MC-ja močno prispevalo ime njegovega četa, slovenskega športnega junaka, a to je zgolj razlaga za številčni uspeh, morda pa bi zmagal na volitvah tudi novi obraz z neznanim imenom?! Zelo hitro se je pokazalo, da MC nima političnih sposobnosti. Navsezadnje je odstopil in se celo umaknil iz politike in iz svoje stranke! Le-ta pa se je že pred njegovim izstopom iz politike preimenovala v Stranko modernega centra. S pametno sredinsko politiko bi taka stranka nedvomno pritegnila veliko volivcev ali kar večinsko populacijo, saj ni pričakovati, da bi večina podprla kako skrajno levo stranko /npr. Levico/ ali pakako skrajno "desno" stranko, ki pa je pri nas ni.

Če pa je bila ta stranka po večinski sestavi in po svoji večinski dejavnosti zgolj kontinuitetna stranka!

3. Marjan Šarec. Kamniški župan, ki je ~~hitro~~ vstopil v politiko in dosegel ~~pecejšen~~ uspeh na predsedniških volitvah //, jezatem us~~ta~~ ~~anovl~~ svojo privatno-privatistično stranko s svojim imenom in se uspel s svojo stranko kontinuitetne usmeritve prebiti v parlament, a z mnogo manjšim uspehom kot MC. Kot diplomirani igralec ni uspel zaigrati uspešnega politika, ob lanskem nastopu pandemije pa je najbrž zaradi pretečih težav odstopil s premie^oškega položaja. Pričakujemo torej novo ~~stranko~~ novega ~~obraz~~ obraza... Presenetljivo je, da slovenski voliv^{ci} nenehno volijo nesposobne in neučinkovite ~~nov~~ ~~obraz~~ obraze ! Ali ne bi namesto praznim novim obrazom sledili rajši obetajočemu geslu o "dobri državi" ?!

Ali je Juda iz Kariota res izdal Jezusa ?

/Problematizacija znane zgodbe/

TEZA : [✓]CE/? /KER/?/ je bil Jezus v Judeji znana osebnost, zakaj je bil za njegovo aretacijo potreben izdajalec ?

Uradni štirje evangeliji v Novi zavezi, ki so ^{se}veda versko-propagandni spisi in ne zgodovinska dokumentacija, odgovarjajo na vprašanje v naši tezi, da je bil Jezus vsekakor znana osebnost /njegovi nastopi, čudeži, izgon trgovcev iz templja itd./. Potrditev o znani osebnosti pa vse bolj problematizira potrebnost izdajalca! Jezus je bil v svojih javnih nastopih dnevno dostojen na širšem terenu! Sledi pa naslednje pomembno vprašanje : ali je bil v svojem javnem delovanju nevaren judovski politiki /judovskim politikom/ ali celo rimski vrhovni oblasti ?

Delni odgovor na to vprašanje dobimo v Matejevem evangeliju, poglavje Mesijanski [✓]/!!!/ vhod v Jeruzalem.

Pomembne so besede, s katerimi so ga pozdravljale [↑]nožice [↑]/!!!/ ob njegovem vstopu v Jeruzalem : "Hozana Davidovemu [↑]/!!!!/ sinu ! Blagoslovljen, ki prihaja v Gospodovem imenu !"

/Opomba : tesna povezava politike in vere !/.

Tu pa je hamletovska kleč, ob kateri se spotaknemo !

David je bil nekdanji /bolj ali manj mitski/ judovski kralj, tu pa je zdaj njegov daljni potomec /v besedilu imenovan kot sin, da je poudarek močnejši !/. Oblasti družine Herodov, ki so v Palestini vladali pod rimsko okupacijo, bi lahko bil član nekdanje ~~nekdanje~~ uglednejše kraljevske družine morda neprijeten /odvisno vsekakor od ljudske podpore in od rimske oblasti - opomba : ob 1000-letni časovni razdalji pa ni bilo mogoče niti dokazati niti zanikati kekega sorodstva !!/.

2

Ali je bil ta "Davidov sin" tudi pretnja rimski oblasti ?
 Če bi nastopal nadarjenoosvobodilno, bi nedvomno lahko postal nevaren. Najbrž tudi takrat pebivalstvo ni bilo zadovoljno z rimsko vrhovno oblastjo, vemo pa, da je ob koncu 60. let tega stoletja sledil znani veliki judovski upor proti Rimljanom !

Če se obesimo zgolj na besedo Davidov, je Jezusova političnost pravzaprav nedvomno dokazljiva. Še vedno pa ostaja zelo dvomljiva vloga izdajalca ! Judovska mestna ali pokrajinska oblast bi Jezusa lahko ~~prejela~~ brez težav, saj so mu kot sumljivim osebi sledili agenti in ovaduhi. Zakaj bi oblast potrebovala izdajalca, ko ji je bil njihov nasprotnik dobro znan ?!

Dodaja izdajalca iz lastnih vrst Jezusove sekte je najverjetneje nasledek oblikovanja literarne zgodbenosti !

Nekako preenostavna bi bila Jezusova aretacija sredi belega dneva na kaki festi ali na kakem trgu. Vse drugačna je nočna aretacija Jezusa z agenti, ki jih vodi izdajalec ! Razvidne so večja učinkovitost, napetost in atraktivnost dogajanja ! Utemeljenost izdajalca pa ostaja vseeno povsem vprašljiva ! /Opomba : agenti, ki so poznali Jezusa pod psevi, bi ga prepoznali tudi ponoči !/

Logično dejstvo ostaja trdno / res pa v mitih ne moremo pričakovati logike ali racionalnosti !/ : če je bil Jezus zelo znana, potem zanj ni bil potreben izdajalec !

Te-tapabi bil utemeljen v nasprotnem primeru : če bi bila Jezusova sekta skrivna, ilegalna, kar pa ni v skladu z uradnimi evangeliji ! /Opomba : zgodovinskih podatkov

o Jezusu je tako malo, da iz tega ni razvidno njegovo vidno politično delo [vanje - prim. Michael Daigent : Dokumenti o Jezusu : Nova odkritja avtorja svetovne uspešnice Sveta kri-
 ib sveti gral, ^{TRZIC} 2008.

Končujem 1. del problematizacije znane zgodbe z vračanjem k izhodiščni tezi.

V drugem delu analize prehajama k EVANGELIJU PO JUDI.

O najdbi Evangelija po Judi in o nadaljnjih zapletih v zvezi z njim nam poroča obširno Herbert Krosney v svoji

knjigi Izgubljeni evangelij : Prizadevanje za Evangelij

po Judu Iškarijotu, Lj. 2006, ki se bere kot prava

arheološka kriminalka !

V slovenskem prevodu in z obširnim strokovnim komentarjem je Evangelij po Judi izšel leta 2006 v Ljubljani.

/Opomba : sočasna izdaja Izgubljenega evangelija in

Evangelija po Judi je bila najverjetneje načrtna !/

Samo besedilo Evangelija po Judi je kratko in v naši izdaji obsega strani 28-37. Ker je bilo besedilo /nastalo v 3.

stoletju/, pisano v koptščini, precej poškodovano, deli

besedila manjkajo. Predvidevaja se, da je bil original

tega besedila pisan v grščini in da je nastal verjetno v sredini 2. stoletja.

Cerkveni oče Irenej je že v 2. stoletju polemiziral z Evangelijem po Judi kot s heretičnim besedilom.

Ko zdaj nepristransko, zunajversko in skeptično prebiramo

Evangelij po Judi, lahko očaku Ireneju pritrdimo, da je

ob štirih uradnih evangelijih Evangelij po Judi

nedvomno heretičen.

Evangelija po Judi seveda ni pisal Juda sam, ampak nekdo, ki je pisal ta evangelij z Judovega vidika.

Evangelij po Judi je eden od gnostičnih evangelijev in že s to oznako dobiva oznako heretičnosti.

V gnostičnem dualizmu obstaja najprej vesoljni božanski Duh /čista Ideja/, na Zemlji, v materialnem svetu, pa vladajo drugovrstni zli bogovi. Med njimi se znajde tudi judovski rodovni bog JHVH /Jahve, Jehova/.

Evangeliju po Judi je Jezus glasnik onega vesoljnega Duha in je v neskladju s tem svetom. Juda je njegov najljubši in najzvestejši učenec. Drugi Jezusovi učenci so prikazani mimogrede in kot slabo umujoči.

Posebnost tega evangelija je tudi občasni Jezusov smeh !!

Evangelij po Judi je zelo oddaljen od stvarnosti in se izražuje v izrazito idejnem svetu. Jezus razlaga Judi zapleteno skrivnost sveta, ki jih drugi učenci majbrž ne bi razumeli. Najbolj presenetljiva pa je Jezusova prošnja, naj ga Juda izda !!! Zakaj izdaja, zakaj izdajalec ? Kot da gre za nekak obred !

Stran 36 : "A ti jih boš vse presegel. Zakaj žrtvoval boš človeka, ki je moje oblačilo." /!!!/

Juda je z Jezusovim besedilom kar čpoveličan ! Prim.

Stran 37 : "Zvezda, ki kaže pot, je tvoja zvezda." /!!!/

A kaka stvarna potrebnost izdajanja izdajalca ostaja tudi v Evangeliju po Judi odvečna ! Jezus je tudi tu svojim nasprotnikom dosegljiv brez izdajalca !!!

Za kratko informacijo o besedilu si oglejmo začetek in zaključek Evangelija po Judi.

Stran 23 UVOD : "Skrivna pripoved o razodetju, ki jo je Jezus izrekel med ~~po~~ govorom z Judo Iškarijotom v tednu, tri dni, preden je praznoval pasho."

Stran 37 ~~zaključek~~ : "... Njihovi veliki duhovniki so mrmrali, kajti /on/ je odšel v sobo za goste, da bi molil. A nekateri pismouki so pozorno opazovali, da bi ga prijeli ^e med molitvijo, kajti bali so se ljudi, ker so ga vsi imeli za preroka.

Približali so se Judi in mu rekli : "Kaj počenjaš tukaj ?

Jezusov učenec si."

Juda jim je odgovoril ~~il~~, kot so želeli. In prejel je nekaj denarja in jim Jezusa predal." /!!!!/

Ze iz prvega stavka v Zaključku je jasno, da je Jezus praktično že v rokah svojih nasprotnikov ! /Odšel je v sobo za goste - očitno so bili vsi skupaj v isti hiši !/

Naslednji stavek je poln nejasnosti. Zakaj bi se pismouki /vladajoči sloj !/ bali zaradi ljudi prijete Jezusa, saj v sobi za goste gotovo ni bilo množice ljudi !?

Iz teksta izhaja, da so bili Jezus, Juda in pismouki vsi v isti hiši ! Potrebna sta ~~le~~ dva agenta ali policista za Jezusovo aretacijo ! In spet je taka zgodba preenostavna !!! Ali gre ^{ponovno} ~~spet~~ le za literarno zgodbenost (?!), le daje tu Juda Jezusov ljubljene ~~učenec~~ in zvesti učenec, v štirih uradnih ^{vred} ~~evangelijih~~ ^{pa} ~~z~~li izdajalec !

OPOMBA : Čim manj je bilo zgodovinskih podatkov o Jezusu, tem več možnosti je bilo za njegovo mitizacijo. Če ^{pis} ~~od~~emo splošno znano novozavežno različico, sta najbolj zanimivi dve skrajni geografski različici : Jezus v Indiji

/H. Kersten : Jezus je živel v Indiji, Not. Gor. 2003/ in Jezus z Marijo Magdaleno v južni Franciji / M. Baigent - R. Leigh - H. Lincoln " Svete akri in sveti gral, Tržič 2006/.

12. SPISANKA

Ali je res začela 2. svetovno vojno Nemčija ?

/problematizacija ustaljene oznake/

Ne¹ dvomno je, da je začela 1. svetovno vojno Nemčija. Res je sicer ^{da je} 28. 7. 1914 začetno vojno napoved ~~izpela~~ izpela Avstro-Ogrska Srbiji, a ta napoved ~~n~~ še ni bila osnova niti za evropsko vojno, kaj šele za svetovno vojno ! Vendar je 1. 9. 1914 napovedala Nemčija vojno Rusiji, 3. 8. 1914 pa še Franciji. Vstop kar treh velesil v evropsko vojno ¹ /razmerom malo spopadov je bilo v Aziji in v Afriki/ pa ¹ že lahko označimo kot začetek 1. svetovne vojne, ¹ prva imenovane velika vojna.

Kako je zadeva potekala leta 1939 ?

Res je Nemčija 1.9. 1939 napadla Poljsko, a zaradi tega še ni bilo potrebe ~~n~~ niti za evropsko vojno, kaj šele za svetovno vojno! Dokaz dobimo iz zgodovine. ¹ Nakoncu 18. stoletja so tri velesile : Rusija, Prusija in Avstrija dogovorno izvedle 3 delitve Poljske. ¹ Zahodna Evropa se v te delitve ni vmešavala.

Nemškemu napadu na Poljsko ~~3.9.39~~ leta 1939 ¹ pa je sledila 3. 9. skupna ¹ vojna napoved Velike Britanije in Francije Nemčiji. Gre za številčno primerjavo s 1. svetovno vojno : vstop treh velesil v evropsko /pozneje tudi v svetovno/ vojno spet utemeljeno označimo za pravi vojni začetek. V tesni zvezi z začetnim dogajanjem meseca septembra sta dogodka v avgustu 1939 : 1. 23. avgusta podpišeta Nemčija in ZSSR nenapadalni pakt in 2. 25. avgusta podpiše Velika Britanija s Poljsko pakt o pomoči /!!!/.

Ne vem, kaj je pisalo v angleškem sporazumu s Poljsko,, to pa gotovo vedo zgodovinarji specialisti, saj menda ta podatek ninveč diplomatska skrivnost.. Papojdimo po vrsti.

Velika Britanija se je torej hitro odzvala na nemški napad Poljske, a kako? S papirjato vojno nappvedjo, a brez stvarne pomoči Poljski! Ali so bili Angleži sploh sposobni poslati svoje fete na Poljsko ali v vsaj poslati vojno pomoč, preden bi Nemci strli poljski odpor? Enako ni bilo nobene posredne pomoči na zahoduš saj je tam fronta mirovala!

Zdaj pa dalje. 17. 9. so Rusi vdrli v vzhodni del Poljske. Angleži niso reagirali, saj so svojo obljubljeno pomoč Poljski gotovo omejili zgolj na napad Nemčije!

Rusi so družno z Nemci izpeljali 4. delitev Poljske! Vprašanje je, kaj je bilo s francoskim vstopom v vojno.

Ali je Francija tudi obljubila kako pomoč Poljski ali pa se je odzvala na koalicijsko pogodbo z Veliko Britanijo? Ogledajmo si še zanimivav datuma iz vojno r²zgibanega leta 1939: 1. 8. 10. priključi Nemčija zahodno Poljsko rajhu in 2. 30. 10. ZSSR napade Finsko!

Kako je šlo dalje? Poljske kot države ni bilo več. Kaj pa je bilo s Poljaki? Poljske vojaške enote so pod vodstvom generala Andersa sodelovale z Angleži in z Američani na italijanski fronti in se uveljavile v bojih za Monte Cassino /1944/.

In že smo v letu 1945. Nemčija je kaptulirala, Poljsko pa so zavzeli Rusi /ZSSR/. Delni okupator iz leta 1939 je zdaj zasedel celotno Poljsko! Velika Britanija /enako Francija/ ki sta šla v vojno zaradi Poljske /???,/ sta doživeli popoln poraz! In kako sta se odzvali na rusko okupacijo Poljske? Potem vse tiho je bilo ...

O sijajni avtobiografiji Radeta Šerbedžije DO ZADNJEGA DIHA,

Lj. 2005

Res je nenavadno, da sem knjigo znanega srbskega igralca prebral šele letos, potem ko sem jo kupil v antikvariatu.

Vedel sem sicer, da je knjiga izšla v slovenščini, a po tej začetni vednosti mi je ob kupu drugih knjig v zavesti pniknila.

Nič me de. Za ljudi, ki jih privlačijo literatura in gledališče in film, je Šerbedžijeva knjiga vedno sveža in mikavna.

Najprej nekaj bežnih podatkov o Radetu Šerbedžiji /poslej R. Š. ali Š./ . Njegov zanimivi priimek je najbrž turškega izvora. Rojen je bil leta 1946 v kraju Bunić v Liki /prvi omenjeni kraj v njegovi avtobiografiji pa je Slunj/.

Njegov oče je bil udbovec, kar je bilo v letih po 2. svetovni vojni politično pomemben in ugleden poklic, zdaj pa je zaradi kritičnih pogledov na komunistični režim povsem negativen.

Družina se je preselila v slavonske Binkovce. Tam je R.Š.

obiskoval osemletko in gimnazijo, nato pa študiral na gledališki akademiji v Zagrebu in diplomiral leta 1969. Zatem je

igral v zagrebških gledališčih in drugod po Jugoslaviji /bil, je npr. dolgoletni Hamlet na dubrovniških letnih igrah !/ in tudi v Ljubljani. Uveljavil se je tudi kot filmski igralec v Jugoslaviji in v tujini.

Zdaj pa preidimo k Š.-jevi avtobiografiji, ki se začne z naslednjim citatom F. Pessoa : "Pomnožil sem se, da bi se čutil, da bi se mogel začutiti, sem bil prisiljen začutiti vse.

In zdrsnil sem, prelil sem se samo, razodel in izdal. V vsakem kotu moje duše je ~~je~~ drugičnemu bogu."

Odlični uvod v Š.-evo knjigo je prispeval Dušan Jovanović /Don Kihotova odisejada/, avtorjev prijatelj. Oglejmo si začetek tega uvoda na strani 5 : "Rade je krstil dve moji igri.

V Osvoboditvi Skopja je nepozabno igral Georgija, v Karamazovih pa inšpektorja na Golem otoku. Zame sta bili to epohalni doživljaji. In še eno stvar sem resnično ponosen - na najinega Tita Andronika v zidu smrti. Zadnja stvar, ki sva jo z Radetom Šerbedžijo v bivši državi delalaskupaj, je bila drama Kdo se boji Virginije Woolf Edvarda Albeeja v Beograjskem dramskem gledališču. Premiera je bila 6. maja 1991. leta."

Sledi avtorjev prispevek z naslovom Kamesto predgovora pismo.

Izbral sem ta citat iz P.S.-a /27. 2. 2004/ : "Zdaj sem v Los Angelesu. Kmalu bodo podelili oskarje in verjetno bom zavil na kakšen party, pil črno vino, se srečeval z znanimi igralci in z režiserji, se rokoval, načrtoval nove projekte in se obnašal kakor del sveta, v katerega ne spadam. Kam pa ddanes sploh spadam ?..."

Navajam glavne razdelke avtobiografije :

1. Otroštvo, fantovska leta in prve mladostne tegobe.
2. Zagrebška leta, leta študija, vzponov in potovanj.
3. Krvava leta, njih desetero.
4. Težkim letom navkljub.

Preskočil bom 1. del in nadaljeval z drugim delom.

Leta 1965 je začel avtor študirati v Zagrebu. Tako izrazi svoje takratne občutke /stran 61/ : "Vse, kar se nas je znašlo v Zagrebu, so nekako spustili z verige. O tem občutku svobode sem dolgo sanjal in težitev je mogoče povezati samo z zavedanjem samostojnega odraščanja."

Takole opiše Š. vzduške na gledališki akademiji /stran 73/ :

"Na zagrebški gledališki akademiji je konec 60. let vladala precejšnja disciplina, to pa je bilo glede na specifično naravo tamkajšnjega študija pravzaprav presenetljivo. Po predavalnicah je še vedno krožil Gavellov duh in številni profes^{or}orji niso znali preseči njegovih umetniških in pedagoških metod."

Pa preskočimo k avtorjevi prvi poroki. Š. se je zaljubil v baletko in na strani ~~in na strani~~ 81 takole izrazi svoje ljubezensko navdušenje : "... Popolnoma me je začarala in mi zavdala... Zaradi nje sem nehal kaditi in piti . /Opomba: le za koliko časa ?/ Zaradi nje je bilo konec mojih pobalinskih noči. Zaradi nje so me prijatelji pozabili. Bil sem "senca njene sence". Hodila sva leto dni, potem pa sva se nanjen predlog poročila."

Nujno strožji red njenega poklica in prekipevajoča boemskost njegovega igralstva sta najbrž kmalu začela krhati njun zakon, v katerem sta imela sina in hčer.

Od privatnosti preidimo k političnosti. Naslove svojih kratkih poglavij avtor vedno uporabi, da navede glavne vsebinske elemente v poglavjih. Na strani 97 preberemo : " OBRACUN o časih partijske hajke, o nemiru in o uporih, o zatočišču. o tem, kako je nastala predstava Moj obračun z njimi, in o nastopu pred Krležem."

Začetek tega poglavja : " " Bil je v začetku 70. let." Bil je to čas izraženega hrvaškega nacionalizma, t.i. m^ospoka, ki pa ga Š. kot Srb v besedilu nikjer ne napada !/

Takole pa komentira avtor politični položaj na Hrvaškem /stran 97/ : "To so bili časi, ko je ZKJ na vodilne položaje postavila ljudi iz druge ali tretje vrste, brezčutne

kadrovike s sintakso partijskega stroja, ki so " v imenu obrambe jugoslovanske enotnosti" na vseh ravneh družbe začeli neusmiljeno izvajati čistke, pri tem pa so v kali zatrli vsako demokratično in liberalno misel. Bili so časi nekakega modernega stalinizma, ki sem se mu nagonsko, z vso svojo dušo, z vsem mojim bitjem uprl." /!!!!/

Opomba : Bil je to čas zatora t.i. "liberalizma" tudi v Srbiji in v Sloveniji /Stane Kavčič !/

Takrat je Š. pripravil monodramsko izvedbo Krleževega publicističnega besedila Moj obračun z njimi. Na eno od predstav je prišel tudi Krleža. In kaj je rekel Krleža Š.- u po koncu predstave : *stran lol/ : "... mali moj, ti igraš violino, ampak zapomni si - tvoje življenje bo borba z divjimi zvermi."

V zagrebškem gledališču je gledališčnikom prišel predavati o novi politični liniji visok partijski predstavnik. Na koncu "pranja možganov" se je oglasil Š. in pogumno sporočil predavatelju nekaj političnih resnic /strani 107-108 / : "...CK Hrvaške šteje več kot 30 članov. Trdite, da so nekateri od njih napravili hude napake. Sprašujem vas, kaj je ostalih 30 članov CK vključno z vami, predsednikom ideološko-politične komisije, počelo medtem, ko sta Savka in Mika /opomba x: predsednica ZKH Savka Dapčević Kučar in Mika Tripalo/ delala napake ? To pomeni, da ste morali biti tako ali drugače korumpirani, to pa spet pomeni, da vam ne smem več zaupati, kajti kdo mi danes jamči, da niste nekakšen Rus ali Kizajec, njihov agent ?" Še sem govoril o demokraciji in o tem, kako si predstavljam

demokratsko socialistično družbo. Govoril sem o svobodi misli in govora, o filmih, ki jih ne bi bili smeli prepovedati in cenzurirati. /Opomba : kar neverjetno naivno in idealistično gledišče v času enostrankarske komunistične diktature !/

"Mojeu govoru je sledilo nekaj trenutkov popolne tišine, potem pa je zadonelo gromko ploskanje, z močjo, kakršne nikdar pozneje niseh slišal niti v ovacijah po nekaterih uspelih predstavah na istem kodru." /!!!!/

Ali so oblastniki zatem Š.-a tako ali drugače "obdelali" ? Takole nas obvesti avtor na strani 109 : " Težave, ki so sledile, so bile zoprne, a ne katastrofalne, celo ~~nekakox~~ nekoliko paradoksalne so bile, saj sem po tistem, ko sem se iz umetniške

ba 2e spopadel z visokim tovarišem in v svojem besu izrazil dvom o tem, kdo jekdo in kaj je, obvejal zahrvaškega nacionalista /!!!/, prav pravoverni nacionalisti pa so v meni videli nevarnega jugoslovanarja." /!!!!/

S srbskim režiserjem Ljubišo Ristićem je Š. sodeloval pri projektu KPGT / Kazalište, Pozorište, Gledališče, Teater/. Poudarek je očitno na povezovanju jugoslovanskih narodov.

Prva predstava tega gledališča je bila drama Dušana Jovanovića Osvoboditev Skopja, in to v Zagrebu. To gledališče se je tvegano podalo kar v ZDA na ne prav uspešno turnejo.

Omeniti je treba tudi Š.-evo pedagoško dejavnost. Povabljen je bil za profesorja igre v Novi Sad, zatem pa še v Zagreb.

To svojo dejavnost avtor na kratko označi na strani 151 :

Vsa moja pedagogika temelji na emocionalni kreativnosti, na prebija^mju in na usmerjanju strasti ! "

Na strani 165 avtor razmišlja o življenju : " Menim in čedalje bolj verjamem, da naše življenje ni igra naključja in da nam je nekaj umeraj vnaprej usojeno. Teorija predestinaciji ni brez soli. Seveda se naključje lahko poigra z nami, da postanemo tisto, za kar smo namenjeni, ali pa ne." /!?!/

V 3. delu Krvava leta, njih desetero se začenja avtorjevo najbolj usodno obdobje.

29. 6. 1991 se je Š. v Beogradu poročil z režiserko Lenko Udovički /seveda je bil že ločen s prvo ženo/. Takrat je jugoarmada že napadla Slovenijo !

Na strani 186 preberemo : "Na svatbi so igrali cig^a ni iz Novega Sada. Posebej zame so zapeli Arsenovo O mladosti.

Potem jemoj Danilo /opomba : Š-ev sin s 1. ženo !/ prijel za kitaro in mi zapel Solzo za zagorske brege.

Najbrž je bila to zadnja velika jugoslovanska fešta."

Š.-eva starša sta se zaradi napetih mednacionačnih odnosov /Hrvati -Srbi/ preselila iz Vinkovcev v Beograd.

Takole se je osebno Š.-evo življenje povezovalo s politiko /stran 187/ : "Lenko sem odpeljal na poročno potovanje na Sveti Stefan. Tam sva bila edina gosta hotela. /!!!/

Nato sva jo mahnila do Kotorja in se vrnila v Beograd. Septembra je Lenka odšla v Ljubljano, jaz pa v Laško, kjer sem v neki prekrasni trdnjavi imel koncert z Damirjem Didićem. Pozno ponoči sva se vrnila v Zagreb. Čeprav je bila noč, sem pred kletnimi okni hiš jasno razločil vreče s peskom. Mesto je bilo oblegano. Mesto je bilo v vojni." /!!!!/

Kaj je Š. takrat izvedel v Zagrebu ? Ker že 3 mesece ni igral v hrvaškem gledališču, so ga izključili iz Društva dramskih umetnikov./v ozadju je bil najbrž njegov srbski rod ?!/

Zatem je odšel Š. v Slovenijo : dobil je slovensko državljanstvo in postal član Društva umetnikov Slovenije /!?!/ - najbrž je ta oznaka napačna, verjetno gre za Društvo dramskih umetnikov !/ Avtor je še vedno krožil po razpadajoči Jugoslaviji. Bil je tudi 12 dni v Sarajevu, ko so se tam že začeli boji !

Časovno so poglavja deloma premešana.

Tako izvemo na strani 226 za rojstvo avtorjeve hčerke Nine. Žena Lenka je zahtevala, da Rade prisostvuje pri hčerkinem rojstvu ! /odločnost režiserke !/

O ljubljanskem času Š.-eve družine izvemo v naslednjih poglavjih : LJUBLJANA, o dnevih revščine in begunstva...~~2~~, SLOVENSKI DNEVI MED SLOVANI...,, GRAVITACIJA ILUZIJE, o slovenskem in o drugem dežju...,, POZDRAVI MARIJO, o režiserju Klopčiču... in AJDA, o laškem vitaminu B... . Slednje poglavje nas seznanja s Š.-jevo poklicno poškodbo : "Minila sta že dva tedna od premiere slovenskega Leara, na kateri sem med prizorom Gloucestrovega poskusa samomora namesto z doverskih pečin padel v jamo za orkester Cankarjevega doma.

Roka in noga v mavcu me pošteno bolita..."

Š. jekmal¹ nadaljeval svoje živahno potovalno življenje. Stran 269 : "Maja 1993 sva se z Madom Leskovarjem v mojem golfu z zelenimi tablicami, ki so označevale mojo identiteto v Sloveniji, iz Ljubljane podala obiskat najinega prijatelja Igorja Gala v Pulju, natančneje v mestecu Roč, kjer maja tradicionalno poteka harmonikarski zbor Triestinka, kot v Istri imenujejo akustično harmoniko."

V Zagreb se je vozil avtor s slovenskim potnim listom in obiskoval ~~na~~ svojo hčer Lucijo, že študentko gledališke akademije.

Četrta del Š.-eve avtobiografije /Težkim letom navkljub/ se precej dotika avtorjeve mednarodne kariera. V Londonu se je družil in sodeloval z znano igralko Vanesso Redgrave.

Š.-eva družina je pri njej ^{nekaj} časa tudi prebivala.

O tem si oglejmo zanimiv citat na strani 319 : "In vrnili smo se v London, tokrat na povabilo Vanesse Redgrave in njenega brata, odličnega igralca in čudovitega človeka Corina Redgrava. Pravkar sta ustanovila svoje mednarodno gledališče, ki sta ga krstila Moving Theatre. Menka je postala ena od umetniških direktorjev, jaz pa sem dobil priložnost, da igram z Vanesso."

Na straneh 319 in 320 izvemo o dogajanjih Š.-eve družine v Londonu : " V njenem /opomba : Vanessinem/ stanovanju se je

rodila tudi najina nova hčerkica Vanessa - Vanja. Pri njej smo živeli leto dni, nato pa sklenili, da

kupimo svoje stano ^{vanje}. /!!!/ Tam se je rodila najina tretja punčka Milica-Alma. In tako zdaj prebivamo v tujem svetu.

Najine hčerke govorijo angleščino in naš jezik, Ampak angleščina je zanje prva..." /!!!/

Nekaj posebnega je zadnje srečanje Krleže in Š.-a.

Stran 363 : "Mali, kmalu bom umrl... Kaj naj ti zapustim ?...

"Vaš klobuk bi rad." /!!!/ "Kaj hudiča ti bo ta ponošeni,

stari b^orsalino ?" "No... ko boste mrtvi... bi vas ^ččasih rad peljal na sprehod po Zrgu republike." /!!!/

/Opomba : In res mu je Krleža v oporoki zapustil ta klobuk !/

Precej anekdotična /vsekakor pa paradoksalna/ je zgodba /strani 383-384/ o Š.-evi priljubljeni ^rosti na Hrvaškem.

V 80. letih je bil po glasovanju katoliške mladine /!!!/ na prvem mestu papež /opomba ! Janez Pavel II./, na drugem mestu ^{je bila} mati Tereza, najprej ⁺ mestu pa R.Š. /!!!/.

Zadeva se je v nekaj letih bistveno ^rspremenila. Leta 1992, ko je živel Š. v Ljubljani, je izvedel, da spada med 10 najbolj osovražanih ljudi na Hrvaškem /"tačoj za Stipetom Šuvarjem" !/.

O Š.-evem kulturnem globalizmu nam govori odlomek na strani 393 : /Potem ko je Lenka rodila Vanjo/ "Ko sem po porodu poljubil Lenko in ji v naročje položil najino drugo hčer, sem odšel domov, z Vanesso spil kozarec jutranjega šampanjca in odletel v Benetke. Tistega dne smo zmagali nad festivalu. Ko zmagovalec sem stal na odru poleg Milča Mančevskega, ki je držal našega Zlatega leva, in Ala Pacina, ki je tisto leto prejel nagrado beneškega festivala za življenjsko delo. Tudi ^{sem} ⁺ za svojo vlogo dobil nagrado filmske kritike."

Zdaj pa presej ^rbetljivo prvo srečanje Š.-a z znamenitim režiserjem Kubrickom /stran 401/ : "Veste, kdo je bil Pirc ?" me je vprašal, ko mi je ^rponudil desnico, da se predstaviva drug drugemu. "Misiite slovenskega šahovskega vele mojstra ?" /!!!/ "Ja, prav njega." "Pirčeva obramba je ena od najboljših," sem rekel. "Začnite," je rekel in se smejljal." /!!!!/

Izjemna Š.-eva geografska gibljivost je predstavljena na strani 411 : "V zadnjih mesecih sem v Uzbekistanu posnel neki ameriški film, z novim rockovskim bendom Livia Morosina nastopil na nekaj koncertih, v Barbarigi dočakal božič in za to priložnost pripravil polenovko al bianco, v Beogradu

~~preznanal~~
~~preznanal~~ prihod novega leta, se v Zagreb ^u srečal s prijatelji in se sredi januarja udeležil filmskega festivala Alpe-Adria v Trstu, kjer so prikazali 4 filme, v katerih igram glavno vlogo, ter Danilov /opomba : sinov !/ dokumentarec o moji vrhitvi, niti sam ne vem, od kod. V italijanski ^Iščini so natisnili mojo pesniško zbirko "Prijetelj ga, pravi, nič več ne spozna in organizatorji so napravili vse, da bi se čim boljše ^Ipočutil."
 Svojo avtobiografijo ⁿkočuje avtor s pismom Borislavu Vujčiću /Pismo, Post scriptum/ /stran 427/.

Citat ob tem zaključku pa je nadvse pomemben :

Tukaj, ^tamkaj, ista pot,

zunaj, znotraj, tesen kot. /H. IBSEN : PER ^{ER} GYNT/

Epilog ONI, NEKDO SVOJ pa je napisal Borislav Vujčić.

Navajam Vujčićev zaključek na strani 4³8 :

"Na srečo je ⁿon svoje življenje s ponižnimi gestami ^{tam}, z večino in s silovito energijo potrpežljivo gradil in zgradil.

Našel je svoje mesto.

Svojo ženo in svoje ^Itroke.

In svpjo ladjo.

Česta se odpira pred njim kot ^{ta} knjiga Do zadnjega diha, ki jo boste, o tem sem prepričan, prečitali v eni sapi."

/Zagreb, 2004/

V svoji avtobiografiji se Š. izkazuje kot odličen pisatelj, ki ni usmerjen zgolj v svoje zasebno in v umetniško življenje, ampak tudi v pričevanje o političnem propadu države, katere širokosrčni kulturni povezovalc ^Ije bil.

O presenetljivem dnevniku ANAIS NIN /1903-1977/ :

Henry in June, Celovec 1991

Ta spisanka je nekak svojevrstni epilog k lanskemu ciklu spisank O seksualnem vitalizmu Henryja Millerja. Že naslov pisateljčineknjige kaže, da sta v ospredju njenega pisanja Henry Miller in njegova 2. žena June.

Anais Nin je večino svojega življenja pisala ob svojih različnih delih tudi dnevnike, v katerih širokosrčno podaja svoje miselne, čustveno in čutno početje. Dogajanje dnevnških zapiskov Henry in June je časovno vpeto med november 1931 in med oktober 1932, torej v leto izrazite ljubezenske zveze med Anais in med Henryjem M. Anaisino samoopazovanje nam nudi kopico zelo raznolikih, kar protejskih psiholoških potez.

Spisanko sem si zamislil tako, da sem izbral iz knjige vrsto ~~cit~~ citatov in jih deloma pospremil z lastnimi komentarji. Sistem pa sem razdelil v dva dela : 1. ANAIS o sebi, o Henryju in o June - ter 2. Henry o sebi, o June in o Anais.

V zvezi s citati bom navajal samo knjižne strani, ne pa mesečne časovnosti. Tovrstni izjemi sta sta zgolj na začetku in na koncu. Pa začnimo.

1. ANAIS o sebi, o Henryju in o June :

Stran 9 /december 1931/ : Spoznala sem Henryja Millerja...

Takoj, ko je stopil iz avta in šel proti vratom, kjer sem čakala, sem vedela, da mi ta moški ugađa. Piše bleščeče, možato, živalsko, čudovito. Pomislila sem, da je človek, ki ga življenje opijanja. Podoben mi je.

Stran 10, 2. odstavek : Imajanimivo glavo - živahno, s črnimi očmi in lasmi, olivno polt, čutnosnice in ustnice, lep profil, Tak je kot španec, pa je Žid - Rus, kot mi pove./!!!/

Zamejčuganka. Dela vtis suroveža, o pajjebranljiv...

Stran 11, 1. ods^ustavek : Nekaj dni zatem sem srečala Henryja. Čakala sem na to srečanje, kot bi bilo rešitev, in je res. Ko sem ga zagledala, sem pomislila, to je moški, ki bi ga lahko ljubila. In nisem se bala.

Stran 12, 6. odstavek : Ko vidim, da sem ga vzburla, se mi zdi naravno, da mu pustim izpolniti željo med svojimi nogami. Preprosto mu pustim, ker se mi smili. /!!!/ To občuti...

Stran 15, 3. odstavek od spodaj : Presenetljivo bljed obraz, sijoče oči, June Mansfield, Henryjeva žena. Ko je prihajala iz teme mojega vrta v svetlobo svetilke ob vhodu, sem prvič zagledala naj^plejšo žensko na svetu. /!!!!/

Stran 16, 3. ods^tavek : Ob koncu večera s^e m bila, kot moški, strašansko zaljubljena v njen obraz in v telo, ki toliko obljublja, in sovražila se^m te^mejstvo, da si jo drugi lastijo.

Stran 19, zadnji odstavek : Ljubim jo, ker si upa biti to, kar je. Ljubim jo zaradi njene trdote, krutosti, egoizma, per^zvrznosti, demonskega^z uživanja. Bre^z omahovanja bi me zmlela v prah. /!!!/

Stran 26, 5. odstavek : : Ko sva se danes dobili za pol ure, ~~za~~ da bise pogovorili o Henryjevi prihodnosti. /!!!/, me je prosila, naj skrbim zanj. /!!!!/ Potem pa mi je^pna, ki ima takor malo, podarila srebrno zapestnico s tigrovim očesom.

Stran 29, 2. odstavek : June ! V mojih sanjah je naredila razpoko. Fega se je zavedala. Položila je mojo roko na svoje tople prsi, ki sem jih čutila, ko sva se sprehajali. Pod^pbleko nikoli ni^zavila ničesar. /!!!/

Stran 31, 3. odstavek : Rečem : "Kada bi te poljubila." June mi pravi : "Kada bi te poljubila." In mi ponudi ustnice, ki jih dolgo poljubljam. (!!)

Stran 37, 2. odstavek : Kakšne demohske sile nosi v sebi, tako da s Henryjem občutiva spoštljiv strah pred njeno pošastn^ostjo, ki naju bolj bogati kot usmiljenje drugih, njihova premišljena ljubezen in nesebičnost.

~~Stran 40~~

Stran 40, 4. odstavek : Njegovo pravo ime je Henrⁱⁿrich - kako mi to ugaja. Nmec je. Meni pa se zdi podoben Slov^{an}u, ima pa nemško sentimentalnost in romantič^{en} odnos do žensk./?!/ ...

Stran 44, 2. odstavek od spodaj : Ujeta sem med Junino lepoto in med Henryjevim genijem. Na različne načine sem obema vdana, del mene se obema frazdaja, vendar June ljubim noro, nerazumsko. Henry mi daje življenje, June pa smrt. /!!!/

Stran 52, 3. odstavek : Ko me vzame v roke, se moje telo stopi. Nato je tu nežnost njegovih rok, nepričakovana penetracij^a, vse do mojega jedra, vendar brez nasilja, kakšna čudna, nežna moč.

Stran 68, zadnji odstavek : Henry je vzbudil moje prave nagone, tako da v svojem svetu nisem več nesproščena, sestradana, neskladna. V njem sem našla svoje mesto. Ljubim gam, pa vendar nisem slepa za elemente, ki so v naju in si nasprotujejo in iz katerih bo izš~~xxxx~~ kasneje izšla najina ločitev./!!!/

Stran 80, 2. odstavek : : Vendar sem prejšnjo noč sanjala o June. June se je nenadoma vrnila. Zaklenili sva se v sobo. Hugo /opomba : Anaisin mož !/, Henry in drugi so čakali na naju, da bi se oblekli in skupaj večerjali. Zelela sem June. Rotila sem jo, naj se sleče. Delček za delčkom sem odkrivala njeno telo in vzklikala od občudovanja, vendar sem v mori videla njene pomankljivosti, čudne deformacije. Kljub temu je bila v^o vrna poželenja. Prosila sem jo, na mi dovoli, da pogledam v njeno mednožje. (!)

Stran 83, 3. odstavek : Pošiljam ti svojo knjigo o Lawrenceu in ogrinjalo. Ljubim te, June, in ti veš, kako silno, kako obupno te ljubim. Veš, da nihče ne more ničesar storiti ali reči, da bi omajal mojo ljubezen. So sem te sprejela vase. Ni se ti treba bati, da bi te razkrinkala /!!!/, le ljubila bi te rada. /Iz pisma June /

Stran 86, 2. odstavek : "Poslušaj," pravim Henryju, "nikar me ne izpusti iz svoje knjige zaradi obzirnosti.

/Opomba : takrat je Henry pisal Rakov povratnik !/xVxxV
Vključi me. /Opomba : In res jo je vključil. Že na strani 8
1. slovenske izdaje Rakovega povratnika preberemo : Pojem
tebi, Tania. Če bi bil namesto T-ja S, bi dobili čisti
anagram od Anais, t^oko pa je skoraj popolni anagram ./

Potem bova videla, kaj bo. Veliko pričakujem. /!!!/

Stran 89, zadnji odstavek : Nocoj mi Hugo p^ravi, da moj obraz žari. Ne morem skriti nasmeška. Prirediti morava zabavo. Henry je v meni ubil resnost. Nisem mogla preživeti njegovih sprememb razpoloženja od berača do Boga, od satira do pesnika, od norca do realista. /!!!/

Strani 96-97 : Moje misli so kot elastika, do skrajnosti napete. Henryjem se ne moreš pogovarjati o globinah stvari. Ni noben Pro^{us}at, ki se obotavlja in vse razvleče. On se nenehno giblje. Živi iz drobovja. Moje drobovje uživa v Henryju, ves dan po užitku lahko posedam in počasi vodim svojo j^odrnico po občutkih, ki mi jih je obilno razburkal.

Stran lol, zadnji odstavek : Morda si skušam nanovo pridobiti samozavest s tem, da skušam zapeljati starejše moške. /Opomba : Henry M. je rojen 1891, ameriški pisatelj John Erskine, rojen 1879 !/ Ali pa mogoče negujem bolečino ? Kaj začutim, ko začutim na sebi pogled Henryjevih dokaj hladnih modrih

oči ? /Moj oče je imel ledeno modre oči./ /Opomba : izrazito je nakazan Anaisin Elektrin kompleks, strast do lastnega očeta !/ Želim si, da bi se odtajale ob želji po meni.

Stran 103, zadnji odstavek : Nocoj se predajam hrepenenju po Henryju. Želim si ga in želim si June. /!!!/ June je tista, ki me bo ubila, ki mi bo odvzela Henryja, ki me bo sovražila. Želim si biti v Henryjevem objemu...

Stran 108, 7. odstavek : Do mirno obleživa, ga še vedno ljubim, njegove roke, zapestja, vrat, ustnice, toploto njegovega telesa in nenadne preskoke njegovih misli. Nal sediva in jeva ter se pogovarjava o June in o Dostojevskem, ko zapoje petelin.

Stran 109, 2. odstavek : Mislim, da me nežno in sentimentalno ljubi. June je tista, ki vzbuja strast. Jaz pa vzpodbujam njegove misli, sanjarjenje, spomine, zaupnosti. Stojim ob pisatelju Henryju in on mi daje svojo drugo ljubezen.

Stran 110, 2. odstavek : Zbudim se iz najbolj čutnih sanj. In nato hočem ježno dominirati, ravnati kot moški, podpirati Henryja, dati tiskati njegovo knjigo / opomba : gre za "akov povratnik, katerega izdajo je Anais res podprla/. Bolj kot kdajkoli si želim kavsati in biti pokavsana, da bi potrdila, kako čutnaženska sem.

Stran 115, zadnji odstavek : June se je za Henryja žrtvovala. So bile to prave žrtve ali pa je s tem hotela povečati svojo osebnost ? O tem se sprašujem.

Stran 121, 1. odstavek : Opravila sem s svojim žrtvovanjem in s sočutjem, z vsem, kar me pklepa. Začela bom znova. Želim si strasti, užitka, hrupa, pijanosti in vsega zla. /!!!/ Vendar me vedno izdaja moja preteklost, kot vtetovirano znamenje.

Stran 123, 2. odstavek : Zaupam se Allendyju /^mopoba : Anaisin psihoanalitik, pozneje tudi ljubimec/. Veliko govorim o svojem otroštvu, mu citiram najbolj tipične stavke iz mojih prejšnjih dnevnikov o očetu - in zdaj ^{sem} je kristalno jasno, da ~~sem~~ ga strastno ljubila. /!!!/

~~Stran~~ Stran 124, 7. odstavek : Zaradi Henryjeve nove ljubezni sem tako blážena, kot nisem bila še nikoli. Hotel se mi je iztrgati.. Ni želel, da bi zaviadala nad njim. Ni hotel biti še nekdo na "spisku" mojih ljubimcev. Ni hotel, da bi to postalo resno. Pa zdaj? Želi postati moj mož, da bi me imel ves čas ob sebi...

Stran 125, 2. odstavek : Le da imam današnji poletni dan in noč s Henryjem - pa si ne želim ničesar več. /!!!/

Stran 126, 1. odstavek : Tudi njemu primanjkuje samozavesti.

V malo bolj elegantnih družbah ni sproščen.. Ni prepričan v mojo ljubezen. Misli, da sem izredno čutna in da ga zato lahko mimogrede zapustim zaradi drugega moškega, pa še enega in še enega.. Temu se smejim. Da, seveda bi bila rada pokavsana petkrat na dan, vendar moram biti v moškega valjubiljena. /!!!/

Stran 127, 3. odstavek : Želim si napolniti svet s Henryjem, z njegovimi satanskimi zapiski, s plagiatu, s prevračanjem besed, s karikiranji, s nesmisli, s lažmi, z globokoumnostmi. Tudi dnevnik bo poln Henryja.

Stran 130, 6. odstavek : Sovražim June, vendar je tu njena lepota. Z June sva se popolnoma zljili. Henry mora imeti obe. Tudi jaz hočem oba. /!!!/ Junehoče vse, saj to zahteva njena lepota.

Stran 131, 3. odstavek : Želim si biti, kjerkoli si ti.

Ležati ob tebi, tudi ko spiš. Henry, poljublaj moje trepalnice,, položi prste na moje veke. Ugrizni mef uho. Odrini moje lase. Naučila se se te nabitro sleči. Znam te sesati. Tvoji

prsti. Toplota. Divjost. Najini kriki zadovoljstva. Eden za vsako zlitje tvojega telesa z mojim. Za vsak naval veselja.

Stran 135, 6. odstavek : Vendar ne morem uživati gole čutnosti, neodvisno od mojih občutkov. Moškemu, ki me ima v oblasti, sem popolnoma zvesta. /!?!/ Zdaj sem popolnoma zvesta Henryju.

Danes sem skušala uživati s Hugom, da bi mu ustregla, pa nisem mogla. Morala sem se pretvarjati. /!!!/

Stran 142, 4. odstavek : Zdi se mi, da ga ne bi mogla bolj ljubiti. Ljubim ga v tolikšni meri, kot si ga želim, in moja želja je neznanska, Vsaka ura, ki jo prebijem v njegovem objemu, bi bila lahko moja zadnja ura. Divje se mu predajam.

Stran 144, 2. odstavek od spošaj : Med nama s Henryjem je vse tako sladko. Z moje strani veliko nežnosti in prikrivanja pravih čustev. Njegovo sinočnje vedenje me je ganilo in skušala sem se mu oddolžiti s tem, da sem mu nudila mnogo užitka.

Stran 149, 1. odstavek : Z njim /opomba : s Henryjem/ sem šla v Clichy. Fako popolnoma je prodril vame, da sem šefvedno imela občutek, kako sem s Henryjem, ko sem se vrnila v Louvenciennes in zaspala v Hugovem objemu. Henry je bil poleg mene vso noč. V sanjah sem ovila svoje telo okrog njega. /!!!/

Stran 150, , 3. odstavek : Kar me najbolj preseneča v zvezi z June, so Henryjeve zgodbe o njeni agresivnosti, da si ga vzame in ga poišče, kadar si tega želi. Če jaz včasih poizkusim z agresivnostjo, me obide sram, obup. /!!!/

Stran 155, 5. odstavek : Henry, ti ljubiš svoje cipice, ker si nad njimi. V resnici pa si odklanjal, da bi spoznal žensko na svoji ravni. Presenetilo te je, v kakšni meri lahko ljubim, ne da bi obsojala, in da te občudijem, kot te me bi mogla mobena cipa.

Stran 168, 3. odstavek : Z June si ne nasprotujeva, ^odpolnjujeva se. Henry naju obe potrebuje. June je stimulacija, jaz pa zavetje. Ob June spoznava obup, ob meni pa harmonijo. /!!!/ Vse to mu povem, ko gātesno objemam.

Stran 169. 2. odstavek : Usvojila sem najbolj neosvojitljivega moškega./!!!/ Vendar poznam žudi meje svoje moči in zavedam se, da lahko samo skupaj z June zadostim potrebam tega moškega.

Stran 173, 2. odstavek : Jaz ne morem živeti brez Henryja. Tudi ~~xx~~ sama sem se spremenila. Čutim, da sem nemirna, pogumna, avanturistična. Če hočem biti povsem odkrita, na skrivaj upam, da bom spoznala koga drugega, da bom lahko nadaljevala s čutnim življenjem. /!!!/

Stran 183, 3. odstavek od spodaj : ~~Henryjem~~ sva eno in spojena leživa štiri dni. /!!!/ Pa ne s telesi, temveč s plameni. Bog, daj, da se nekomu zahvalim. Nobeno mamilo ne bi moglo imeti takšne moči. Kakšen moški ! Moje življenje je posrkal v svoje telo, jaz pa njegovo. To je apoteoza mojega življenja. (!)

Stran 184, 5. odstavek : Ponoči paknjige, pogovor, strast. Ko zlije vame svojo strast, začutim, da sem postala lepa. Pokažem mu sto obrazov. Opazuje me.

Stran 187, 3. odstavek : Tu leživa in urejava njegove zamisli ter se odločava, na katerem kraju naj se dogajajo realistični prizori njegovih romanov. Njegove misli se v me ^{bohotijo}, kot bi bile moje. /!!!/

Stran 189, zadnji odstavek : Danes bi Henryju sledila nakonec sveta. Pred tem me rešuje dejstvo, da sva oba revna. (!)

Stran 190, 2. odstavek : Hrepenim po Henryju, samo po Henryju. Želim si živeti z njim, biti svobodbaj njim, trpeti uz njim, Pregarjajo me misli iz njegovih pisem. Pa vendar

dvomim v najino ljubezen. Bojim se svojih vihravosti. Vse je ogroženo. Vse, kar sem ustvarila....

Stran 197, 4. odstavek : Kar sem našla v Henryju, je enkratno, ne da se ponoviti. Vendar obstajajo še druge izkušnje, ki jih moram doživeti. Pa sem nocoj kljub temu preišljevala, kako bi izboljšala njegovo zadnjo knjigo, kako bi pomagala, da bi bil močnejši, mi vlila samozaupanja.

Stran 200, 3. odstavek : Danes sem skoraj zblaznela od hrepenjenja po Henryju. Brez njegane morem živeti tri dni. /!//

O, da bi bila moški in bi se tako preprosto zadovoljila. /!//

Stran 201, zadnji odstavek : Dnevi, ki so sledili, so bili edinstveni. Bogovor in strast, delo in strast. Vse, kar potrebujem, je, da te pestujem na prsah, so urex v sobi v zgornjem nadstropju...

Stran 202, 2. odstavek : Danes sem prejela njegovo fotografijo. Imela sem čuden občutek, ko sem tako jasno videla njegove polne ustnice, živalski nos, svetle faustovske oči - to mešanico nežnosti in živalskosti, trdote in občutljivosti.

Čutim, da ljubim najpomembnejšega moškega svoje dobe. /!//

Stran 203, zadnji odstavek : Njino delo se prepleta, poročeno je. Moje delo je žrna njegovega dela. /!//

Stran 210, 3. odstavek : Kljub temu pa si nocoj želim Henryja, moje ljubezni, mojega moža, ki ga bom kmalu prevarala z mučnim obžalovanjem /!//, ki ga občutim tudi, kadar varam Huga... /opomba : mar ne vara Huga nenehno ?!//

Stran 211, 2. odstavek : Od njega /opomba : od psihoanalitika Allendyja/ sem odšla v kavarno, kjer sem se sestala s Henryjem. Preden sem šla k Allendyju sem se pogovarjala z Eduardom /z bratrancem in z občasnim ljubimcem/. In ob pol

deveth sem se zmenila s Hugom. // Ko sem zagledala Henryja, sem se zavedela, da sem se mu odtujila. Sovražim svojo muhavost. Stran 212, 4. odstavek : *Kato pa mi Henry pravi, da ja, ker je bil ljubosumen in zaskrbljen, bral o histeričnih ženskah, ki so sposobne obenem globoko ljubiti dva ali več moških. Sem jaz takšna ? (!!!)*

Stran 216, 1. odstavek : Noč sem prebila s svojim ljubljjenim. Prosim ga le, da se ne bi z June vrnil v Ameriko, kar mu razkrije, kako ga ljubim. In priseči mu moram, da bom verjela vanj in v njegovo ljubezen, pa naj se zgodi karkoli...

Stran 218, zadnji odstavek : Verjamem v Henryjevo ljubezen. Prepričana sem, da me bo Henry večno ljubil, tudi če bo June ~~zmagala~~ ^{zmagala}. Močno me mika, da bi soočila June s Henryjem, da bi ona mučila naju oba //, da bi jo ljubila, osvojila njeno in Henryjevo ljubezen. //!!!/

Stran 223, 3. odstavek : June mi je telefonirala, pa ob zvoku njenega glasu nisem občutila nobene bolečine, nobene sreče, nobenega vznemirjenja, ki sem ga pričakovala. Jutri zvečer bo prišla v Louvenciennes.

Stran 224, 4. odstavek : Polnoč. June. June in norost.

June stojiva na postaji in se poljubljava, ko mimo pelje vlak. Pospremila sem jo. Moja roka objema njen pas. Trepeče.

"Anais, s tabo sem srečna!" Ponudi mi ustnice. //!

Stran 227, 2. odstavek : Kakšno žudovito igro igramo. //!!!/

Do je demon ? Kdo je lažnivec ? Kdo človeško trpi ? Do je najpametnejši ? Kdo je najmočnejši ? Do najbolj ljubi ? Smo

trije neznansko veliki posamezniki, ki se borijo za prevlado in ljubezen ali pa je vse to pomešano ? //!!!/

Stran 228, ~~xxxxxxx~~ (oktober 1932), zadnji stavek : Tako bo to popoldne prišel Henry in jutri se bom sestala z June. //!!!/

2. HENRY o sebi, o June in o Anais

Stran 12, 2. odstavek od spodaj : Naša doba pot[✓]ebu je nasilje.

Stran 34, , 2. odstavek od spodaj : June stopijo solze v oči,
ko govori o tvoji plemenitosti./!!!/

Stran 52, 2. odstavek : Oh, vedel sem, vedel sem, da sem bil
preveč prevzeten, ko sem si domišljjal, da bi te lahko osvojil.

Kmet sem, Anais. Samo kurbe me lahko cenijo. /!!!/

Stran 56, 3. odstavek : /iz pisma/ Anais, ko sem prejel
tvoje pismo, sem bil omamljen. Nič, kar sem kdaj rekel,
se ne more meriti s temi besedami. Zmagala si - utišala si ure -
tako da si izrazila te misli s pisano besedo.

Stran 57, 3. odstavek : Zdi se mi, da si me očarala prvi
trenutek, ko si mi odprla in mi z nasmehom ponudila roko.

Tudi June je ^{to} občutila. Takoj je rekla, da si vame
zaljubljena, jaz pa vate. /!!!/

Stran 58, 2. odstavek : Zdiš se mi zelo krhka. Bojim se,
da bi te umoril. /!!!/

Stran 62, , 1.. odstavek : /iz pisma/ Anais, stoj mi ob
strani. Ti me ^{ob}žarjaš kot svetel plamen. Anais, za božjo voljo,
ko bi vedela, kaj zdaj občutim.

Stran 69, 3. odstavek : Kaj, če bi bil ^omanj nasilen in manj
strasten, kot si pričakovala ? Te je morda moje pisanje napeljalo,
da si pričakovala več ?

Stran 73, zadnji odstavek : /iz pisma/ vse, kar lahko rečem,
je, da sem nor nate. Skušal sem napisati pismo, pa nisem
mogel. Nestrpn^o čakam, da te vidim.

Stran 74, 2. odstavek : /iz pisma/ Ne vem, kaj od tebe pričak^o
kujem, vendar je to ne nekakšennčudež. Od tebe bom zahteval vse -
celo nemogoče, ker me k temu spodbujaš. Ti si resnično močna.

Stran 75, 1. odstavek : /iz pisma/ In, draga Anais, jaz sem tako raznolik. Zdaj [✓] vidiš samo moje dobre strani - ali mi vsaj daješ vedeti, da je tako. [✓] Želim te imeti najmanj ves dan. ^f Teboj bi rad uspel - te imel v lasti. Ne veš, kako nenasiten sem.

Stran 86, 2. ^u odstavek od ^f spodaj : O, Anais,... ti si tako vroča, tako vroča, da ne morem čakati. takoj moram prodreti vate, takoj.

Stran 94, 3. odstavek od ^{de} spodaj : Preklete, Annais,... ne čakaj - tim te, ampak te ljubim. [✓] Čutim, da ti ne morem dati toliko kot Eduardo. /!!!/ Ne bi te mogel prizadeti....

Stran 95, 2. odstavek : O, An^{is}, ne vem, kako si se tega naučila, vendar znaš kavsati, znaš kavsati. ^f Tega ti še nisem rekel tako prepričano, vendar te blazno ljubim, ^m Imaš me, imaš me. Nor sem nate.

Stran 102, zadnji odstavek : V ^f Juninih rokah sem slaboten, Anais. Če in kadar se bo vrnila, bom ravnal točno tako, kot bo želela, ti ^f pane/smeš misliti, da te bom razočaral ali zapustil. /!!!/

Stran 103, 4. odstavek : Česar ^f ne občutim ob June, občutim pa s tabo, je tisto nekaj, kar je nad ljubeznijo, prijateljstva. June pa ni moja prijateljica. /!!!/

Stran 107, 3. odstavek : ^x Zdi se mi, da sem zelo grd moški. Nikoli se ne želim pogledati v ogledalo. /!!!/

Stran 108, 4. odstavek : ^f Zadnje dni si me izmožgala. ^f Ti si angel spolnosti, vendar si ^f ljub temu angel. ^f Tvoja čutnost ni prepričljiva.

Stran 110, 2. odstavek : Veš, mislim, da bi potrebovala deset ljubimcev, nenasitna si. /!!!/

Stran 110, Resnica pa je, Anais, da je zame dobrota sama po sebi umevna.. Pričakujem, da bo vsakdo dober. Zlo je tisto, kar me privlači. /!!!/

Stran 119, 3. odstavek : Veš, kaj me bega ? No pišeš o Hugu, pišeš čudovito, obenem pa nisi prepričljiva. "e poveš, zakaj ga občuduješ ali ljubiš. Zveni prenapeto.

Stran 120, 2. odstavek : Na primer, ta dnevnik je tako zelo bogat. Praviš, da je moje življenje bogato, pa je le polno dogodkov, najljubšij, izkušenj, ljudi. Zares bogate pa so te strani s tako malo snovi. /!!!!/

Stran 124, 2. odstavek od spodaj : Nik^oli si ne bi misli^l, da je lahko tako slabotna, drobna stvarca tako močna. Sem res kdaj rekel, da nisi lepa ? Kako sem mogel to reči ? Lepa si, lepa si. /!!!/

Stran 125, predzadnji odstavek : Tako si čudovita, zate ni noben moški dovolj dober. /!!!/

Stran 129, 4. odstavek : Nočem, da June pride, da me muči in prevzame tebe, Anais. /!/ Ljubim te. Nočem te izgubiti. Takoj, ko si zadnjič odšla, sem te začel pogrešati. Rad bi bil s tabo potočen.. Ti si dragocenost...

Stran 132, 5. odstavek : /iz zapisa v Anaisin dnevnik !/
Predstavljam si, da sem zdaj slavnosebnost, saj sem oddal rokopis svoje knjige. /opomba : očitno gre za "akov povratnik !/
Zato pišem z okorno roko, malce napihnjeno.

Stran 135, 3. odstavek : Zame je bila ženska sovražnik, uničevalec, nekdo, , ki mi bo nek^{ko} vzela, ne pa nekdo, s katerim bi si bil lahko blizu, bil z njim srečen. /!!!!/

Stran 136, 2. odstavek : /iz pisma/ Anais, tvoja lepota me je osupnila ! izgubil sem glavo, bil sem beden, Bil sem slep,, slep, sem si rekel. Stala si tam kot princeza. Bila si prestolonaslednica ! ! /opomba : bila sta na koncertu, a ne skupaj v družbi./

Stran 143, 3. odstavek : Tako sem bogat, ker imam tebe.
 ✓ Cutim, da se bo med nama vedno veliko dogajalo, vedno bodo spremembe, novosti.

Stran 151, 3. odstavek : Nikoli ne boš tako lepa, kot kadar si te predstavljam, kako si zavihaš rokave in delaš zame. /!!!/ Tako srečna bi lahko bila...

Stran 159, 3. odstavek : Veselim se teh dveh dni /Hugo gre v London./, ki jih bom preživel s tabo v miru, skrbet žate, ko bom tvoj mož. Tako rad sem tvoj mož...

Stran 169, 5. odstavek : S teboj sem eno, An^{is}. Potrebujem te. Nočem, da bi se June vrnila. (!!)

Stran 185, 3. odstavek : Kadar gre za spolnost, ... si skoraj bolj čutba kot June. Ona je lahko čudovita žival, ko je v mojem objemu, potem pa ni ničesar več. Mrzla je, trda, enolična. Tvoja spolnost pa pronica v tvoj razum, kasneje steče v tvoje možgane. Vse, kar ti misliš, je toplo. Ti si nenehno topla. Le to je, da imaš ti dekliško telo...

Stran 187 4. odstavek : Nič več ne pričakuj, da bom normalen.

/opomba : in kaj je normalno pri H.M.-u ?!/ Ne bodiva več razumna. Del tebe se je prirajel name, hodim naokrog in plavam v oceanu krvi, tvoje andaluzijske krvi, ki je prečiščena in strupena. Vse, kar storim, izrečem in si mislim, se nanaša na najino poroko. /!!!/

Stran 189, 4. odstavek : Na Zemlji bi rad pustil brazgotino. /!!!/

Stran 198, 2. odstavek : Prišel sem ti povedat, da sem, ko sem pisal knjigo, spoznal, daje vse, kar je bilo med menoj in med June, minilo pred tremi, štirimi leti... /!!!/

Stran 217, 2. odstavek : Doživela si čudne izkušnje, vendar vem, da si ostala čista. To so le občasne radovednosti, lakota po izkušnjah.

Stran 227, 3. odstavek : Ne izgubi vere vame. Rotim te. Ljubim te bolj kot kdajkoli, resnično, resnično. /!!!/

Ob samoizpovedovanju obeh ključnih oseb smo z njunegavidika spoznali delno še June, tretjo predstavnico trikotnika.

Predstaviti kaže še bistvene časovne značilnosti oseb iz omenjenega trikotnika.

Anais Nin je bila v začetku 30. let 20. stoletja že uveljavljajoča se mlada pisateljica. Poročena je bila z bankirjem Hugom, kar ji je zagotavljalo ugleden družbeni status. Njen nadvse strpni mož pa ji je omogočal tudi kar najširšo osebno svobodnost.

Henry Miller je kot 40-letnik še vedno čakal na svoj literarni prodor. V Parizu je živel boemsko, finančno podpiran od dobrohotnih mecenov.

Najbolj nejasna /tudi finančno/ je pozicija June, ki se stalno giblje med Parizom in med ZDA. Kaj počne, kako si služi denar?

Razviden je njen odprto sproščeni zakon s Henryjem. Osebni odnosi med trojico pa so zelo posebni.

Ali je mogla nenehna psihološka in čustvena napetost v odnosih trojice trajati dalj časa? Prej bi rekli ne kot da. A zadnji stavek v knjigi prča, da se razgibani odnos med trojico nadaljuje!

Za prelom tega dogajanja moramo pogledati v leto 1934 :

takrat izide Rakov povratnik, takrat se Henry in June ločita!

Morda je med dejstvom povezava. Ali je lahko June mirno

sprejela Henryjevo nedvomno posvetilo Anais v Rakovem povratniku /POJEM TEBI, TANIA./, ko pa sama ni imela vidne vloge

v romanu ?!

15. SPISANKA

O problemskem negativističnem grafitu NE BOM ROJEVALA POLICAJEV, VOJAKOV, FAŠISTOV ...

/Ograja Ginekološke klinike, Zaloška cesta/

Vsakodneвне vožnje z avtobusi po Zaloški cesti m' že nekaj časa vsiljujejo poglede na grafit v naslovu te spisanke. Grafitopiska je očitno anarhistično usmerjena, saj zavrača kar dve instituciji, ki jih ima vsaka država : vojsko in policijo. Morda je brez vojske lahko kaka žepna državica kot npr. San Marino ali Andora, brez prometne in brez kriminalistične policije pa že večje mesto težko deluje. Z besednim nastopom proti fašizmu pa piska le nadaljuje zastarelo komunistično krilatice iz davnih časov, ko je ena vrsta totalitaristov pretila drugi totalitarni vrsti.

Ključno vprašanje, ki bi ga zadal piski, pa je : ali pričakuje, da mati odloča o poslih in o politični usmeritvi svojih otrok ? Mati rodi le nebogljeno bitje /nebogljenabitja/ in si lahko le želi, kaj naj bi njen otrok postal, ko bo odrasel.

Otroci pa bodo v zrelih letih le zelo majhni meri sledili materinim načrtom. Večinsko bodo ravnali ~~po svoji~~ in se odločali po svoje.

Kraljica sicer lahko utemeljeno pričakuje, da bo njen sin princ, ne ve pa, ali bo tudi kralj, saj bi se princ morda že zaradi česa odpovedal kroni /prim. angleški kralj Rđvard VIII./

Bogatašica lahko pričakuje, da bo tudi njen sin bogat, a nekateri bogataši tudi propadejo itd.

A zakaj naša grafitopiska opleta le z negativizmom ? ? Tri pike ob zaključku grafita pričajo, da je tam še mnogo zavračanj dejavnosti in ideološkosti.

Ali piska v svoji zanikovalni fanatičnosti ne more kakega pozitivnega programa pri rojevanju svojih otrok ?

Morda ji lahko pomagam tako, da ji ponudim nasprotja njenega zanikanja.

Nasprotje od policaja je idejno najbrž anarhist,, poklicno pa morda ~~in~~ samostojni podjetnik, saj piska očitno ne mara državnih uslužbencev.

Nasprotje od vojaka je idejno najbrž pacifist, poklicno pa morda zdravnik ?!

Nasprotje od fašista je najbrž demokrat.

Ali bi torej naša grafitopiska rada rojevala anarhiste /podjetnike/, pacifiste /zdravnike ?/ in demokrate /morda vendarle še katere ?/ ?

Toda rešilne bilke tudi pri pozitivnem odločanju ni !

Mogoče je, da odrasli otroci ne bodo upoštevali nobene usmeritve svojih mater o tem, kaj naj počnejo in kako naj se opredeljujejo.

Dilemam, s katerimi se spopadamo, ni videti konca.

Navsezadnje : kaj pa, če grafitopiska sploh noče rojevati otrok ~~xxxxxxxx~~, in to z mislijo, da je ljudi že tako in tako preveč na svetu ?!

O izbrahem bralnem programu v virusomanijskem
letu 2020

Lansko leto je bilo za obiskovalce knjižnic zelo posebno, saj so bile knjižnice dolgo časa zaprte. Tako sem se moral preusmeriti k domači knjižnici, kar pa je bilo smiselno, ker je po več desetletjih kar nujno brati številne knjige ponovno. Najprej bom ~~navedel nekaj knjig iz knjižnice~~ ^{navedel nekaj knjig iz domače knjižnice}, izposojenih iz knjižnice /KOŽ/ /imam jih zapisane v beležnici/, nato pa se bom skušal spomniti nekaj prebranih knjig iz domače knjižnice, ki pa jih ne zabeležujem.

Začenjam z odlično knjigo ~~xxxxxxxx~~ : z romanom modličnega sodobnega srbskega pisatelja Aleksandra Gatalice NEVIDNI :

Trikaresni roman v pismih, Lj. 2019. Dpisujeta si oče v Beogradu in sin v ZDA. Razgibani oče je bil nekaj časa član odbora za družbeno in za poslovno uveljavljanje neznanih slikarjev. Ti podporniki, ki so propagandno potiskali umetnik^{sk} uspehu na svobodnem tržišču, sombili v ozadju, torej praktično "nevidni" /prim. naslov !/.

Dušan Jovanović : Na stara leta sem vzljubil svojo mam^o, Lj. 2018. Navdušujoči spominski utrinki iz umetniškega, predvsem iz gledališkega sveta.

Rade Krstić : Antigona, Lj. 1988. To pesniško zbirko sem bral zaradi zveze s Sofoklovo Antigono, a neposredna zveza je samo v 10 sonetih.

Peter Amalietti : Nemi trubadur, Lj. 2017. Avtorjevo ustvarjalno težišče ni v pesništvu, a ta zbirka je prav privlačna.

Dubravka Ugrešić : Forsiranje romana reke, Lj. 1992. Gre za dobro ~~delo~~ zamišljen in ^{po}uspešno izpeljan roman. Centralna tema je ~~in~~ druženje različnih književnikov na mednarodnem srečanju.

Evelyn Waugh : EKSKLUZIJA : roman o novinarstvu, Lj. 2019.

Zgleden primer ⁱⁿangleškega humorja.

Dragan Velikić : Rusko okno, Lj. 2014. Sicer kakovostni, a mestoma razvlečeni roman o Srbiji v 90. letih. Glavni lik Rudi Stupar ima presenetljivo slovensko ime in slovenski priimek !

Zahar Prilepin /rojen 1975/ : SAMOSTAN, Lj. 2017. Sugestivni in nadvse ⁱⁿprezljivi roman o zgodnjem boljševiškem taborišču ~~*~~ /kmalu po revoluciji 1917/ Solovki /še v evropskem delu Rusije/. HOMERSKE HIMNE , Lj. 2019. Dragocena dopolnitev naših prevodov ⁱⁿiz antične grške poezije.

Stefan Hertmans : TUJKA, Lj. 2019. Izjemno kakovostni zgodovinski roman o času okoli 1. križarske vojne /konec 11. stoletja/, torej iz časa skrajne verske mestrnosti, katere žrtvi sta mlada kristjanka Vigdis in judovski mladenič David. Zaradi svoje ljubezenske zveze sta osovražena na obeh verskih straneh. Dogajalnih pretesov je veliko. Glavna oseba je tujka v svetu sploh, potem ko je zapustila svoj družinski, nacionalni in verski svet.

Amin Maalouf : SAMARKAND, Lj. 1999. Zgodovinski začetek romana je konec 11. stoletja v Iranu z nastopom Omarja Hajama, Hasana Ibn Sabe in Nizama Al Mulka, naših znancev

iz Bartolovega Alamuta ! 2. del romana se premakne v 1. s desetletje

20. stoletja v Iranu, in se konča s potopom Titanica leta 1912 ! /obenem se potopi tudi Hajamov rokopisni zbornik !/.

Odlično pisanje.

letje

Izak Babelj : ZGODBE IZ ODESE, Lj. 2019. Realistične zgodbe iz specifičnega judovskega življenja v Odesi, v kateri je bilo veliko Judov.

Janko Valjavec : JOŽEF ŠENK V JNA, Lj. 2019. Prva in dokaj posrečena različica slovenskega Švejka /prim. že ime naslovne osebe !/. O avtorju ni nobenih podatkov. Morda sta ime in priimek psevdonimna ?!

Janko Valjavec : AKVARIJ, Lj. 2020.. Solidna kriminalka. Avtor premore dragocen občutek za humor /tudi v drugih svojih delih !/.

Vinko Beličič : PRELISTAVANJE POLSTOLETJA, Trst 2020. Izbor dnevnških zapiskov, ki vsebujejo različne zanimivosti.

Amin Maalouf : Leon AFRIČAN, Lj. 2012. Zgodovinski roman o razgibanem koncu 15. stoletja in o začetku neznansko nevarnega 16. stoletja. Glavna oseba je arabski geograf, rojen v Granadi, a se po španski osvojitvi Granade /1492/ preseli z družino v Afriko.. Potem ga ujamejo gusarji in ga kot sužnjapodarijo papežu Leonu X. v Rim. Tam se geograf pokristjani in postane Janez Leon Medici ! Doživi tudi znameniti Sacco di Roma /1527/ !

Dževad Karahasan : TILAŽBA NOČNEGA NEBA, Mb. 2020. To je 2. del zanimivega biografskega romana o Omarju Hajamu.

/1. del je SEME SMRTI./

Avgust Demšar : CEKEV, Mb. 2020. /600 strani/ Najobsežnejša slovenska kriminalka, a je nepotrebno razvlečena..

Rekonstrukcija umora škofa v Mariboru ni prepričljiva.

Gerhard Roth : Zimsko potovanje, Lj. 1996. Precej dolgočasen roman o suhoparni eksistenci izgubljenega posameznika.

Erica Jong : Dadala in poljubi, Mb. 1987. Sijajno ! Vitalistična pojedina v ženski različici Henryja Millerja !

Erica Jong : Fanny I-II : Resnična pripoved o pustolovščinah
 Fanny Hadrabaut Jones. Gre za "popravljeno" Clelandovo
 Fany Hill !

Erica Jong : Zadnji blues, Mb. 1993. Pisateljicini ženski
 liki so najbrž njene avtobiografske različice.

Erica Jong : Serenissima, Mb. 1989. Sodobne Benetke se
 sanjsko prelijejo v 16. stoletje, ko se pojavi v Benetkah
 sam Shakespeare in tam doživi spodbudo za Beneškega
 trgovca !

S tem je bil končan celotni pregled romanov Ericice Jong
 v slovenščini.

Prehajam k informaciji o prebranih domačih knjigah. Seznam
 tovrstnega branja je najbolj razviden v številnih spisankah
 letnika 2020. Načrtno so bili obdelani L. Durrell, H. Miller
 in D.H. Lawrence. Pa si pogledjmo naslove.

Lawrence Durrell : Avignonski kvintet. Bral sem sarajevsko
 izdajo iz let 1988-1989. Gre za zahtevno delo, sestavljeno iz
 5 knjig : 1. Monsieur ali Princ teme, 2. Livija ali Živa

pokopana, 3. Konstanca ali Samotne vaje, 4. Sebastijan
 ali Vladajoče strasti, 5. Kvinks ali "azparačeva zgodba.

Delo označujem za epopejo "ahodnega Sredozemlja v razponu
 od srednjeveške zgodovine do naših dni. Dve spisanki o
 Avignonskem kvintetu sta le le skromni začetek obravnave
 tega pomembnega besedila.

Sledilo je branje Aleksandrijskega kvarteta, ki je epopeja
 Vzhodnega Sredozemlja. To odlično delo sem prebiral približno
 po 50 letih in branje je bilo ponovno sveže očarjujoče.

Pridal sem še branje romana Temni labirint, ki je razmeroma
 enostaven in predstavlja nekak uvod v Aleksandrijski kvartet.
 Dogajanje tega romana poteka na Kreti.

V času virusne pandemije sem se "spoprijel" s Henryjem Millerjem
 V prijateljskem odnosu sva preživel^{vela} ~~va~~ ³ mesece.

Obdelal sem 13 njegovih knjig, ki sem jih imel v svoji knjižnici.
 /slovenske in hrvaške/. Seznam : Rakov povratnik, Crno proljeće,
 Dozorogov povratnik /1. trilogija/, Seksus, Plexus, Nexus /2.
 trilogija/, Knjige mog života, Kolos iz Maroussija, Tihi dnevi
 v Clichyju, Opus pistorum, Svijet seksa, Mudrost srca, Predraga
 moja Brenda : Ljubavn^h pisma Henryja Millera Brendi Venus.

Dot zanimivost naj ome^h im le to, da sem propagandno vplival
 na založnico gospo Nevo Prun, naj izda to knjigo v slovenščini.
 Prevod je izšel letos /2021/.

D. H. Lawrencea sem se lotil predvsem zato, ker sta se z njim
 ukvarjala tako Anais Nin kot tudi H. Miller. Obdelal sem 7
 Lawrenceovih romanov : Beli pav, Sinovi in ljubimci, Mavrica,
 Zaljubljene žene, Izgubljenka, Aronova palica in Ljubimec
 lady Chatterley. Ob ponovnem branju sta me zadovoljila le 2
 Lawrenceova romana : Mavrica in Ljubimec lady Chatterley.
 Ob Lawrenceu se izkazujeta Durrell in Miller kot izrazito
 pomembnejša pisatelja.

Še preostale knjig^e, obdelane v spisanih^h 2020.

Yuval Noah Harari : 21 nasvetov za 21. stoletje, Lj. 2019.

Ante Ciliga : Svedok največih laži d^{va} ~~av~~ desetog stoljeća, 2001.
 Arthur Bloch : Murphijev zakon in drugi razlogi, da stvari
 gredo narobe, 1991. Branje te knjige : odziv na pandemijo!

Aleksander Tsajevič Solženiciⁿ : Prvi krog I-II, Lj. 1970.
 Po 50 letih sem se namensko lotil branja avtorjevega delno
 avtobiografskega in zaporniškega romana, Tehtnost romana
 s svojo eksistencialno težo še vedno močno deluje. Gre za
 širši pogled v družbeno življenje v SZ okoli 1950.

Zaporniška raja v romanu je sestavljena iz različnih strokov-
 njakov, ki naporno delajo po režimskih ukazih.

Branje romana Prvi krog /naslov je po 1. krogu Dantejeve Pekla !/
 nas prepriča o oznaki življenja v SZ, ki ~~je~~ sta jo podala
 razočarani španski komunist Castro Delgado in njegova žena ob
 odhodu iz SZ : " Socializem je velikansko koncentracijsko
 taborišče." /!!!/

Po prvem krogu sem vzela ponovno v roke še Solženicinov roman
 Rakov oddelek I-II, Lj. 1971. Ta roman deluje še bolj mreče
 kot Prvi krog, saj gre za dvojno eksistencialno mero :
 zaporniško in še bolezensko. Dogajanje romana poteka že po
 Stalinovi smrti /1955/ v rakovem oddelku bolnišnice v
 Taškentu. Tudi ta roman je delno avtobiografski.

Prebral sem še kaj v domači knjižnici, a omenjam le še knjigo
 Georgea Orwella Pjklon Kataloniji, Lj. 2009. Po približno 10
 letih je bilo vredno ponovno prebrati sugestivno pričevanjsko
 knjigo o državljanski vojni v Španiji v 30. letih 20.
 stoletja. Orwell kot svobodnjaški socialist se je udeležil
 te vojne kot prostovoljec na strani katalonskih anarhistov
 /obenem tudi avtonomistov/. Razmere v državi so bile kaotične.
 Na republikanski strani so bila vidna ~~nesoglasja~~ politična
 nesoglasja. V špansko politiko pa so se močno vmešavali tudi
 sovjetski komunisti.

Naj končam ta pregled s primerjavo med Millerjevim Rakovim
 povratnikom in med Solženicinovem Rakovim oddelkom.

Rak pri Millerju je geografsko-astronomski, rak pri Solženicinu
 je bolezenski.

Millerjev Rakov povratnik prikazuje svobodne posameznike
 v demokratični družbi, Solženicinov Rakov oddelek pa prikazuje
 nesvobodne posameznikev totalitarni družbi.

17. SPISANKA

116

O izjemnem pomenu Igorja Omerze pri raziskovanju
novejše slovenske zgodovine

/ob njegovi knjigi **UDBA** in akcija **SEVER**, Lj. 2020/

V spisankah^h prejšnjih let sem že obdelal 2 pomembni Omerzovi knjigi : 4. o udbovskem nadzorovanju pisatelja Borisa Pahorja v Trstu in 2. o udbovskem sledenju organizatorjem in sodelujočim na vsakoletnem srečanju slovenskih izobražencev v Dragi pri Trstu.

Pa najprej predstavimo Igorja Omerzo po leksikonu Draga Bajta Slovenski kdo je kdo, Lj. 1999 : "Rojen 1950 v Ljubljani. Študijsko ekonomist, po dejavnosti publicist in politik.

Magister znanosti. Bil je predavatelj politične ekonomije na Visoki šoli za socialne delavce v Ljubljani. Zatem direktor Mikro Ade /opomba : tam se je začela zapletati zadeva JBTZ !/. Bil je podpredsednik SDZ 1990-1991 in direktor SDK Slovenije 1991-1992."

Pozneje, v 2. desetletju 21. stoletja, je postal najmarljivejši in najzaslužnejši raziskovalec udbovskega arhivskega gradiva. S tem je pripravil bistveno osnovo za nadaljnje delo slovenskih zgodovinarjev.

Med njegovimi številnimi knjigami naj jih naštejemo le nekaj : Edvard Kocbek - dosje št. 584, 2010,

JBTZ - čas poprej in dnevi pozneje, 2013,

Veliki in dolgi pohod Nove revije, 2015,

Orwellovo leto Agopa Štepanjana, 2016,

Pravi obraz Janeza Stanovnika, 2020,

Velikani slovenske osamosvojitve in Udba : Ciril Lebot - Peter, Prvi del, 2021.

V obsežni knjigi UDBA in akcija SEVER /480 strani/ je toliko raznovrstnih podatkov, da se mora poročilo o tej knjigi usmeriti le na bistveno : na pripravo miloševićevskega velesrbskega mitinga v Ljubljani, napovedanega za 1. 12. 1989, in na slovenski odgovor naj.

Politično leto 1989 v Vzhodni Evropi in v Jugoslaviji je bilo izjemno intenzivno. V vzhodni Evropi so se sesuvali komunistični režimi, ker jih je veliki ruski gospodar enostavno "zapustil". Zgodovinski vrh poloma tega komunističnega sistema je bil 9. 11. 1989, ko je padel berlinski zid, simbol ločitve vzhodne in zahodne Evrope. Kaj pa se je dogajalo v socialistični Jugoslaviji ?

V Srbiji se je razvil pod Miloševićevim vodstvom hegemonistično poudarjeni nacionalni socializem v najčistejši podobi. Organizirani nacional-socialistični mitingaši, ki so spominjali na nastope SAjevcev v Hitlerjevi Nemčiji, so zrušili oblastniške skupine na Kosovu, v Vojvodini in v Črni gori. Srbija je tako pridobila politično enotno četverico v osemčlanskem predsedstvu Jugoslavije! S tem se je začel pat položaj v jugoslovanski državni politiki! Milošević, ki je v Beogradu kot srbski prestolnici prevladoval, pa je načrtoval nič manj kot spremembo federativne Jugoslavije v veliko unitaristično Srbijo. To pa je bila težnja že kraljevske srbske politike v stari Jugoslaviji. Tu pa je že zveza z datumom načrtovanega velesrbskega mitinga v Ljubljani 1. 12. 1989! Prvi december je bil namreč praznik kraljevske velesrbsko vladane Jugoslavije !

Spominjam se, kako sem bil v novembru 1989 tudi sam resno zaskrbljen /gotovo ob številnih drugih Ljubljčanah !/, saj je ^{pomenil} nasilni prihod več tisočev ali celo deset tisočev (!!) sovražnih mitingašev nič drugega kot srbsko okupacijo Ljub-

ljane ! Slovenska oblast je dobro vedela, da je velesrbski miting usmerjen v bistvu proti njej. Srbom se je dodatno zamerila, ker se je zavzemala za demokratično obravnavo razmer na Kosovu. Srbi pa so zahtevali od vseh v Jugoslaviji samo podporo za svojo "resnico" o Kosovu.

Tako je slovenska oblast miting v Ljubljani prepovedala, samostojno pa so se organizirali tudi slovenski železničarji, ki n^obi prepelj^ovali vlakov od hrvaške meje proti Ljubljani.

Udba je takrat nadzirala tudi izbrane fanatične Srbe v Sloveniji, ki so podpirali nastopsonarodnjakov.

Prepoved mitinga je sprožila kar srbsko prekinitev gospodarskih odnosov s Slovenijo /!!!/, kar je že dokazalo popolno nemoč državne vlade! Poudariti še moram, da so bili Slovenci v 2. polovici 80. let za srbsko politiko

2. največji sovražnik v državi, takoj za kosovskimi

Albanci ! Slovenska federativnostna politika in srbska unitaristična politika sta se seveda izključevali.

Srbski časopisi in srbski mediji sploh so Slovence napadali skrajno sovražno.

Ob tem dejstvu je smiselno, da se spomnim na enega od svojih začetnih političnih člankov iz leta 1987 :

Vprašanja odgovore. Citiram prvi in drugi odstavek svojega članka..

"List mladih Srbije NON je dne 10. maja 1987 /št. 608/ na strani 23 objavil nenavadno zanimiv in presenetljiv, predvsem pa vznemirljiv in že kar srhljiv prispevek pod naslovom "Učenci in Slovenci" in s podnaslovom "Bratomorna vojna s petardami". Slovenska javnost je bila o tem spisu že obveščena v Nedeljskem dnevniku dne 24. 5. 1987 in v Teleksu dne 28. 5. 1987.

Potrebno pa je, da se b nekaterih odgovorih srbskih dijakov, ki izkazujejo neznansko mero nestrpnosti do vseh drugače mislečih in govorečih, v anketi predstavljajo le-te pač Slovenci, zamislimo kot pripadniki posameznih narodov in kot državljani v večnarodni državi. Vzdušje, ki ga posamezni odgovori ustvarjajo, ni lezunaj vseh kulturnih, etičnih in pravnih norm, iz njega veje iracionalno sovraštvo, ki ograža celo znosno sobivanje različnih narodov v večnarodni državi. Vsekakor je zaskrbljujoče zlasti to, da skrajna, celo genocidna /!!!/ gesla zastopa cela skupina /ali kar množica dijakov/. Citat : " Skupina učencev te /opomba : Gostinske !/ šole je enoglasno, v času velikega odmora, navedla svoje stališče, da je Slovence ehostavno treba ukiniti- " /!!!/ In še : " Potrebujemo bratomorno vojno, dokler jih ne iztrebimo, vzklikajo iz množice." /!!!!/ Glede na dijaške pretnje iz leta 1987 si lahko mislimo, ko ko sovražno bi ravnali leta 1989 v Ljubljā i tisoči ali celo desetst^etisoči famatičnih odraslih velesrbov ! Pridajam še en značilni kulturnozgodovinski in politično-zgodovinski dogodek iz tistega časa /2. polovica 80. let./. V Ljubljani je često bival velesrbsko usmerjeni črnogorski pisatelj Miodrag Bulatović, saj je bil poročen z Ljubljanzanko.

Vidno vlogo ima tudi v Omerzovi knjigi UDBA in akcija SEVER
/1. poglavje : "Mio dragovanje" Bulatovića in Čosića/

/Opomba : Tudi pomembni srbski pisatelj in politik Dobrica
Čosić je ^{riše} ~~te~~ čase precej obiskoval Slovenijo, ker je
imel tu nekaj časa svojo ljubico !/

A pojdemo k bistvu. V Cankarjevem domu /Štihoва dvorana/ je
imelo javni sestanek Jezikovno razsodišče. Mala dvorana je
bila skoraj povsem zasjedena. Takoj je treba dodati, da srbskim
unitaristom /enojezikovnim !/ slovensko ukvarjaje z
lastnim jezikom ni bilo po volji.

In zgodila se je Bulatovićeva načrtna provokacija!

V dvorano je med delovnim potekom kulturnega srečanja
hrupno vdrl Bulatović in začel kričati na zbrane v dvorani
~~kot na razpisu !!!~~ / neslobski jezik je osisticeen !)

Spremljala ga je beograjska televizija in snemala.

Iz presenečenega občinstva so se začeli oglašati pojamezni
nezadovoljni, a zgolj kulturno obrambni glasovi. ~~Poten~~

pa je vstal dramatik IVAN MRAK in z močnim glasom
starozaveznega preroka zavpil : VEN !

Res so se motilci kulturnega dogodka umaknili iz dvo-
rane, a Bulatović je opravil svoje. Lahko pa si mislimo,
kako je srbska televizija ta dogodek sporočila svojim gledal-
cem, npr. našo televizijo, ki je mirno snemala kul-
turni dogodek v Sloveniji, so nestrpnost nagnali iz dvorane
itd.

Iz obilnega gradiva, ki so ga udbovski zasledovalci pridobili
od vsakovrstnih zasledovancev in ga podaja Omerza v
svoji knjigi, sem izbral nekaj ilustrativnih odlomkov.

Stran 215 : " Oglasilo se je anonimno vodstvo Slovenske revolucionarne armade /!!!!/, ki je svoje pismo naslovilo na RK SZDL, V pismu neznanci podpirajo prepoved mitinga ter opozarjajo, da bo, v primeru mitinga, SRA začela z napadi na objekte JLA ter na vidnejše predstavnike političnega življenja v Jugoslaviji, postavila pa bo tudi zahtevo po odcepitvi Slovenije." /!!!!/

Stran 310 : "Naši gospodarstveniki, ki poslovno potujejo v SAP Vojvodino, komentirajo, da jim njihovi partnerji omenjajo, da v Slovenijo dopotovalo 10.000 ljudi /!!!!/ iz Vojvodine. Udeleženci naj bi za miting dobili 5 starih milijard, medtem ko so za prejšnje dobili po 2 stari milijardi dinarjev. V Vojvodini so prepričani, da mitingaši ne bodo toliko časa zapustili Ljubljane, dokler ne pade slovensko politično vodstvo." /!!!!/

Stran 311 : "Slovenski duhovniki ostro obsojajo miting. Ocenjujejo, da slovenska politika ne bi smela popustiti pred grožnjami iz Srbije. Med verniki je prisoten strah. Pojavljajo pa se komentarji, da postaja vse bolj očitno, da jugoslovanski narodi niso za skupno življenje v eni državi." /!!!!/

Stran 319 " "...Osnovni cilj mitinga je zrušiti slovensko politično vodstvo. Buljugić /opomba : Buljugić je bil tajnik Božurja, organizacije kosovskih Srbov, ki je organizirala miting v Ljubljani/ je celo ocenjeval, da ni cilj informirati Slovence, ampak z njimi obračunati kot z izdajalci /!!!!/. Dobro vedo, da Slovincem ni v interesu odcepitev, ker bi s tem izgubili svojo osnovo za ekonomsko izkoriščanje." /!!!!/

Stran 344 : " Po napetem no^vembru 1989 je končno prišel dan prepovedanega mitinga. In namesto tisočev, ~~A~~ desettisočev, celo stotisočev /!!!!/, ki jih je obljubljal Božur /!!!!/, Kecman /opomba : eden od vodi^h Božurja !/ se je javno celo širiko-ustil o treh milijonih /if?/ in o avionih, ki bodo nosili mitingaše iz Kanade in iz ~~A~~erike /!!!!/, se je na ploščadi Trga revolucije okoli 12. ure, v petek 1. decembra 1989, zbralo kakih 30 do 40 Srbov in [✓]Crnogorcev /večinoma "domačih", torej živečih v Sloveniji/, ki so protestirali proti prepovedi mitinga. Okoli njih je mrgolelo nekajkrat več novinarjev, fotoreporterjev in snemalcev. Tudi firbcev ni manjkalo." To dogajanje najbolje označi latinski verz : PARTURIUNT MONTES, nascetur ridiculus mus.

EPILOG. Obilica praznega prostora me navdihuje, da dopolnim mitingaško vročico še s svojo publicistično notico iz leta 1990. Bil je to čas, ko sem, o groza, pisal celo pisma bralcev ! Eno od njih je imelo naslov Mihizove metamorfoze. /Opomba : Borislav Mihajlović Mihiz je srbski pisatelj/. Leta 1989 je ta avtor izjavil med drugim tole : "Srbohrvaški jezik mora biti edini jezik na^pzemlju vseh štirih republik, postati pa mora uradni jezik tudi v Sloveniji in v Makedoniji..." ~~f~~zpovedan je torej skrajni velesrbski hegemonizem!

Leta 1990 se je avtor presenetljivo ublažil in izjavil tole : "Čas je, [✓]da se počeno, s premislekom in z dostojanstvom razidemo, da krene vsak po^f svoje, kamor želi in kamor mu je dano, če se nam že ni posrečilo živeti skupaj složno in pametno."

[✓]Zal te strpne državniške modrosti srbskega pisatelja srbska politika leta 1991 ni upoštevala.

18. SPISANKA

o novih izdaji šeligove osvoboditvene publicistike
Rudij Šeligo : PREHODNA: izjave, protesti in
govori, Lj. 2021/

Moram priznati, mi je.

izdaja te šeligove knjige
ob izidu uslova razvidno. Z veseljem pa sem jo ob razveljavi
naše države prebrala 2. izdaji. Knjiga ima zelo posrečen
naslov o PREHODNA, esajggrevnnej res za čas prehoda
iz jugoslovanskega komunističnega totalitarozma v samostojno
demokratsko slovensko državo /1987-1991/.

Najprej pa je treba predstaviti nekaj podatkov o Rudiju
Šeligu, pomembnem slovenskem književniku /1935-2004/.

Rodil se je na Sušaku pri Aeki. Mlada leta je preživeljal
na Jesenicah /osnovnašola, gimnazija/. Maturiral je na
učiteljišču v Tolminu. Leta 1960 je diplomiral iz filozo-
fije in psihologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Tam je pozneje /leta 1987/ magistriral iz estetike.
Leta 1962 s je je zaposlil na Zavodu za preučevanje organi-
zacije dela in za izobraževanje kadrov v Kranju ter do
leta 1993 predaval statistiko na VŠOD, današnji fakulteti
za organizacijske vede v Kranju.

Bil je sourednik Revije 57 /1957-1958/ in revije Perspek-
tive /1962-1964/, glavni urednik revije Problemi /1970-1971/
in knjižne zbirke Znamenja /1975-1978/. Ves čas je sodelo-
val tudi pri Novi reviji.

Bil je predsednik Društva slovenskih pisateljev /DSP/
/1987-1991/, torej v času, ko je nastajala publicistika,
natisnjena v naši knjigi.

Bil je med ustanovitelji Slovenske demokratične zveze /SDZ/ in bil poslanec v slovenski skupščini /1990-1992/. Leta 2000 je bil minister za kulturo v 5. vladi Republike Slovenije.

V letih 1993-2003 je bil predsednik Borštnikovega srečanja.

Leta 2001 je postal izredni član SAZU.

Od njegovih pripovednih del naj omenim : pripoved Triptih Agate Schwarzkobler, novelo Ali naj te z listjem ~~obesujem~~ posujem, zbirko novel Poganstvo, roman Rahel stik.

Njegove izstopajoče drame so : Kdor skak, tisti hlap, Carovnica iz Zgornje Davče, Lepa Vida, Svata, Ana, Volčji čas ljubezni.

Svojo publicistično knjigo PREHAJANJA je avtor v začetku Uvoda takole predstavil /stran 12/ : " Pričujoči pozivi, izjave, protesti, nagovori in govori niso zbrani spisi tega, kar je napisal in govoril avtor kot predsednik Društva slovenskih pisateljev od marca 1987 do junija 1990. Izbrani so - po avtorjevem mnenju - samo značilni "nastopi" in politično najpomembnejša stališča."

Šeligovi spisi, objavljeni v tej knjigi, časovno dopolnjujejo 17. spisanko in tam predstavljeno Omerzovo knjigo o pripravi velesrbskega mitinga v Ljubljani 1989.

Iz politično pomembnega gradiva Šeligove knjige bom izbral nekaj izrazitih drobcev.

Iz govora O ustavnih spremembah x navajam le del informacije, ki zadeva delovanje DSP /stran 36/ : " 25. aprila 1988 je DSP sklicalo drugo javno tribuno o ustavnih spremembah, in sicer v Veliki dvorani Cankarjevega doma, ki je bila skupaj s predverjem - kjer so udeleženci lahko spremljali potek prek zaslonov - polna..."

Pomemben spis, ki dobro ilustrira napeto dogajanje v letu 1988, je VROČE PISATELJEVO POLETJE. Spis je bil izdelan za dunajsko prireditev v letu 1989.

Ta spis je odziv Šeliga in DSP na aretacijo skupine Janša, Borštner, Tasič /maj-junij 1988/ in še posebej na sojenje aretiranim Slovincem v tujem srbskem jeziku v Ljubljani !

Začetek tega spisa /stran 37/ : " Dne 7. 6. 1988 je Društvo slovenskih pisateljev na pobudo avojega UO začelo z nepretrganim nizom "izrednih literarnih večerov", ki so jih občila pozneje preimenovala v "protestne večere". Napoved se je glasila : " Kot odgovor na pritisk in ^{na} grožnje slovenski demokratični javnosti se Društvo slovenskih pisateljev odziva s prirejanjem izrednih literarnih večerov, ki bodo potekali od 7. junija do reklica vsak dan ob 19. uri v prostorih DSP."

Dalje navajam odlomek s strani 41-42 : " Napredvečer slovenske državnosti, 22. julija leta 1988, smo Slovenci doživeli simbolno in realno enega največjih napadov na svojo samobitnost, na kulturo in na zgodovinsko legimiteto, odkar prebivamo v skupni jugoslovanski državi. Ne le obe sodišči - Vojaško sodišče v Ljubljani in Vrhovno vojaško sodišče v Beogradu - marveč tudi Predsedstvo SFRJ je avtoritativno in napredvečer praznovanja slovenske suverenosti /!!!!/ - zaradi česar dobiva to stališče predsedstva nepredvidljiv, neizmerjen pomen in tudi simbolni sij - izreklo obsodbo, da je slovenski jezik v Sloveniji nedržavni in brezpravni jezik." (!!!)

Nadaljnji odomek s strani 42 : " Slovenski jezik, ki za nas ni ~~ž~~
le eden od jugoslovanskih jezikov, ^{av}mraveč za vse Slovence temelj
zgodovinskega razvoja, državotvornosti in obstojav priložnosti,
po letu 1941 ni ^odživel večjega ponižanja in sramotitve." /!!!!/

/Opomba : Tudi mene je vrgla ta namenska ~~sramotitve~~ ^{na}unita mistična
sramotitev Slovencev iz tira in napisal sem članek Hamletova
kleč in Kolumbovo jajce./

Navajam še zadnji odstavek na strani 43 : " - ker so Vojaško
sodišče v Ljubljani, Vrhovno vojaško sodišče v Beogradu in
Predsedstvo SFRJ grobo kršili ~~slovensko~~ ustavo SR Slovenije
/ "v Sloveniji je uradni jezik slovenski"/, pozivamo slovensko
skupščino in Predsedstvo SRS, da na Ustavnem sodišču
Jugoslavije nemudoma spružita ustavni spor, "

/Opomba : Ni bilo pričakovati, da bi pred Beogradom ponižni
slovenski funkcionarji v Beogradu kaj protestirali, a če se
gremo ustavne pravice, bi bilo to nujno. Vsak protest v Beo-
gradu pa bi se nedvomno zaključil z realnostjo srbskega
izreka " Kadajja toži, kadija sodi !/

Nagovor z naslovom GLAS TISTEGA, KAR MANKA je imel avtor
28. 6. 1988 /v knjigi očitno napačno : 1989 !/ v CD-ju.

Navajam zaključni avtorjev komentar /stran 49/ :

"Uvodna beseda na "Večeru solidarnosti jugoslovanskih pisa-
teljev. 22. protestnega izrednega literarnega večera
Društva slovenskih pisateljev so se udeležili /z izjemo
Alija Podrimje, ki v Ljubljano ni mogel priti zaradi bolezni
v družini/ vsi povabljeni. /!!!/ Brali in govorili so
najodličnejši predstavniki jugoslovanskih literatur : Ivan
Aralica, Dobrica Ćosić !/, Gojko Djogo, Bogomil Džuzel,

Vlado Gotovac, Josip Usti, Tone Pavček, Nedeljko Hadlović, Slobodan Selenić, Svetlana Slapšak, Peter Šegedin in Jane Zajc.

Opomba : Preseneča pravzaprav udeležba Dobrice Čosića kot izrazito velesrbsko usmerjenega avtorja !/

ETIČNO STALIŠČE, SVOBODNA OSEBA je naslov avtorjevega govora v CD:ju 8. februarja 1989.

Citiram 1. odstavek govora : " Pred kratkim je bila ustanovljena Slovenska demokratska zveza. Pred vrati je ustanovna skupščina Socialnodemokratske stranke. Za nami je vroče poletje 1988. Še prej je bila glasnost mladinske organizacije ~~in~~ bila Nova revija, ki je odpirala prostor mišljenja, svobodne politične artikulacije in temeljnih redefinicij, bila je seveda revija Mladina in so že živele tudi tako imenovane alternativne skupine."

GOVOR V CANKARJEVEM DOMU : Komentar in zadnji odstavek.

Komentar : 27. februarja 1989 je vrsta slovenskih političnih in drugih organizacij sklicala protestni zbor v podporo starotrških rudarjev oz. proti uvedbi "izrednih ukrepov" na Kosovu."

Zadnji odstavek : "Če smo zoper uvedbo izrednih razmer na Kosovu, ki bo že jutri izredno stanje v vsej Jugoslaviji, in če smo za mir in za sožitje na Kosovu in smo s tem tudi za razumevanje in za spoštovanje drugega - je treba dodati, da je vse to mogoče, a ne z drabnimi reformami političnega sistema, marveč z globinskimi premiki znotraj monistične oligarhije. Iz "strukture seraja" in iz objema barbarške politike je mogoče izstopiti v upanje samo tako, da se spet ovemo vrednot evropske kulture in civilizacije, kar pomeni stopiti na pot pluralne demokracije." /!!!!/

Zaradi izjemnega pomena navajam v celoti PISMO PREDSEDNIKU /30. oktobra 1989/. /Opomba : Tu smo časovno že čisto blizu grozečega velesrbekega mitinga v Ljubljani 1. 12. 1989 !/ Spoštovani tovariš predsednik Predsedstva SRS Janez Stanovnik, prosimo Vas, da ob današnjem obisku tov. Jovića, podpredsednika Predsedstva SFRJ, seznanite z našim stališčem in s protestom zoper ^{enega} največjih političnih procesov v zadnjih desetletjih, ki se pravkar začena v Titovi Mitrovici. Trdno smo prepričani, da po takšnem členu, kot je 114. člen našega KZ, celo v državah vzhodnega bloka ni mogoče danes soditi nikomur. Enako ogorčeno dvigujemo svoj glas zoper politiko represije in teptanja človekovih in narodnih pravic, ki prisiljuje albanske rudarje v zmeraj globlje in v nečisto podzemlje. Države, ki na pragu 21. stoletja razvija prapor neostalinizma, države, ki z mrežo monstruoznih procesov straši svoje državljane, države, ki podpira in omogoča hegemonizem enega naroda nad drugimi, takšne države nas je pred svetovno skupnostjo sram.

V takšni državi nočemo živeti. /!!!!!!/

APEL SLOVENSKI JAVNOSTI / 20. 11. 1989 - Apel se nanaša na proces zoper Azema Vlasija in druge ter na napovedani miting v Ljubljani./

Navajam 1. in 2. odstavek na strani 80 :

"Slovenski javnosti, slovenski skupščini, Predsedstvu in

Izvršnemu svetu SRS

Že desetletja v Vzhodni Evropi ni monstrumskih procesov. Ta, ki poteka zdaž v Jugoslaviji v Titovi Mitrovici, bo eden največjih in zagotovo zadnji sramotni proces v Evropi. Že več kot dve desetletji sta minili od poslednje "bratske pomoči", porojene iz internacionalne "ljubezni" in udejanjene s tanki. In kot zagotavljajo nagli dogodki v Vzhodni Evropi zadnje tedne,

očitno ne bo nobenega pohoda več, ki naj bi drugemu narodu prinesel resnico na konicah bajonetov - razen v Jugoslaviji, o čemer nedvomno govori spotočilo "odbora resnice" s Kosovega polja.

Poleti je vodja Srbije v Gazimestanu obljubljal vojno.

Kmalu zatem je njegov adept v srbskem vodstvu napovedal obrambo realsocialističnega sistema v Jugoslaviji s tanki.

"Drugo oko v isti glavi" /Opomba : to je Črba gora / je septembra zaklicalo k uporabi armade zoper ustavno samoodločbo SR Slovenije. In 19. 11. 1989 kosovopoljski jurišniki grozijo s prelivanjem krvi v Ljubljani." /!!!/

ZA SUVERENO SLOVENSKO KULTURNO POLITIKO /Referat z ustanovnega slovenskega kulturnega zbora, 4. 6. 1990/

Citiram 1. odstavek referata na strani 116 : "Ko je leta 1926 /!!/Božo Vodušek govoril o nujnosti lastne države Slovencev,

je tudi napisal : " Vse govorjenje o realnosti pri nas ne more ⁿⁱ ne ~~ss~~me spraviti preko spoznanja: da ako nas je tudi le poldrugi milijon in ako nas bi bilo še desetkrat manj /!/, nas nihče niti sam bog ne more odvezati zahteve, da če smo enkrat spoznali svoj krivični in hlapčevski položaj, vstanemo in se borimo in ~~st~~^{or}imo vse, kar naša vest od nas zahteva. Kdor to občuti in ničesar ne stori, ga mora sramota ubiti. Lahko sicer ostanemo mrtvi, hladni in pred sramoto varni, ampak ptem se nazivamo odkritosrčno z imenom, ki ga zaslužimo." /!!!/

ŠELIGOVI pogumni in ponosni nastopi v prizadevanjih za demokratično slovensko družbo in za slovensko državo so nam še vedno svetel vzor v času, ko nekateri naši književniki celo odkrito hvalijo komunistični totalitarizem in jugoslovanski unitarizem !

Orwell je spadal med svobodnjaške ali demokratične socialiste.

Imel je izrazito socialno občutje, a se ni strinjal s totalitarnim sovjetskim tipom "socializma". To nasprotje je razvidno, če povežemo eseje v tej knjigi z romanom 1984 ! Zadnji esej v naši knjigi je iz leta 1947 /Evropski enotnosti naproti/, v letu 1948 pa je avtor pisal svoje ključno delo : politično črno utopijo /?!/ 1984 /izšla 1949/.

Številne misli v našem esejističnem izboru so že temeljni impulzi za roman 1984.

Predstavil bom le nekaj esejev iz te knjige. Začenjam s prvim esejem MARAKEŠ /1939/, ki je nazorni antikolonialistični sestavek, ki že problematizira evropski /tu francoski/ kolonializem glede odnosa do afriških temnopoltih kolonizirancev.

Najdaljši esej v knjigi je V KITOVEM TREBUHU /1940/.

Ustaviti se je treba že pri naslovu. Takoj se spomnimo na mitsko judovsko zgodbo o preroku Joni, ki ga je požrl kit. In kaj predstavlja kitov trebuh za človeka ? Ali zapor, ujetost, nesvoboda ali pa morda varnost v smislu zaščite otrok v maternici ?!

Zanimivo je, da avtor svoje dolgo razmišlja o kulturnih in o političnih vprašanjih začenjaj in kinčuje z ameriškim pisateljem Henryjem Millerjem, ki je zaslovel v 30. letih 20. stoletja s takrat pokujšljivim, zdaj pa že s klasičnim besedilom 20. stoletja : z romanom RAKOV POVRATNIK. Bistri Orwell je takoj dojel bistveno ustvarjalno novost Millerjevega avtobiografskega pisanja.

Avtorja pa sta bila politično močno različna. Orwell je bil izrazito politično misleč in delujoč, Miller pa je bil

v bistvu nepolitične^{en} ali drugače političen, Resda ~~pa~~ je nenehno kritiziral domačo ameriško družbo, a z nekakega anarhističnega stališča.

Na strani 69 Orwell takole poveže Millerja in kitov trebuh :

"... bi bržkone^{priznali}, da je Miller neobičajen literat, vreden več kot bežnega pogleda, saj je konec koncev docela odklonilno popredeljen, nekonstruktiven, amoražen literat, navadni Jona /!!!/, ki pasivno sprejema^{en} zlo, nekakšne E Whitman med trupli." /!!!!/

Stvar je presenetljiva : politični Orwell označi nepolitičnega Millerja za pasivista ! Zameje Miller tipični življenjski in literarni aktivist z obilno dozo seksualnega vitalizma !

Je pa res, da Miller ni politične^{en} v Orwellovem smislu.

Še moj dodatek o Millerju "v kitovem trebuhu". Kitova notrina je kaotična, kaj vse je v njej, predstavlja kaos sveta.

Miller je delno ujetnik kaosa sveta, večinsko pa je veliki umetniški upodabljavec tega kaosa sveta. Po Nietzschejevo ustvarja iz kaosa žarečo zvezdo umetnosti !

Iz eseja SPOTOMA ZABELEŽENO /1940/ navajam nekaj lucidnih odlomkov o politiki.

Stran 74 : " Če socializem ne pomei nič več od centraliziranega lastništva in planske proizvodnje, bodo vse industrializirane države prav kmalu "socialistične". Resnični konflikt je med demokratičnim socializmom in neko obliko racionalizirane lkastne družbe."

Stran 77 : " Zdi se, kot da smo v pičlih desetih letih zdrsnili spet v kameno dobo. Tipi ljudi, ki naj bi izumrli že pred stoletji, plešoči derviš, roparski poglavar, veliki inkvizitor, so se na vsem lepem spet pojavili,

a nekot varovanci norišnice, temveč kot gospodarji sveta," /!/
 Stran 80 :

" Krasni novi svet Aldousa Huxleyja je dobra ilustracija hedonistične utopije, kakršna se je pred prihodom

Hitlerja zdela mogoča in celo zdaj zdaj gotova, vendar z dejansko prihodnostjo ni imela zveze. Zdaj gremo proti nečemu, kar je bolj podobno španski inkviziciji, po zaslugi radia in tajne policije pa najbrž še dosti j hujše."

V eseju LITERATURA IN TOTALITARIZEM /1941/ nam avtor nazorno spregovori o presenetljivih obratih v totalitarni politiki.

Stran 87 : "Posebnost totalitarne države je v tem, da sicer

nadzoruje misel, vendar je ne začrta. Postavi neizpodbitne

dogme in jih iz dneva dan spreminja. ^{Dogme} ~~De~~ potrebuje, saj

potrebuje brezpogojno poslušnost svojih državljanov, vendar

se ne more ogniti spremembam, ki jih narekujejo potrebe

politike moči. Razglasa se za ^z nemotljivo, hkrati pa napada

sam koncept objektivnesnice. Vzemimo neposreden, očiten

primer : vsi Nemci so morali do septembra 1939 na ruski

boljševizem gledati z grozo in z odpotom, od septembra 1939

pa morajo nanj gledati z občudovanjem in z naklonjenostjo."

/Opomba : popolna sprememba stališča je enako veljala tudi

za prebivalce Sovjetske zveze !/

Privlačni, pomenljivi in deloma presenetljivi so s ZAPISKI

O NACIONALIZMU, 1 /1945/.

Gre za nenavadno uporabo izraza nacionaizem, saj avtor

razširja nacionalna nasprotja v zelo širno ^m ~~sp~~ političnega

in verskega sektaštva. Nacionalizem je za Orwella nega-

tivna oznaka, njegova pozitivna različica pa je zanj

domoljubje. Nacionalizem je napadalni imperialistični

vidik delovanja naroda, domoljubje pa je kulturni,

nenapadalni vidik delovanja naroda.

Pojavi pa se tudi izraz Pozitivni nacionalizem ! /stran 128/, presenetljiva pa je trojica gibanj, ki naj bi predstavljala ta pozitivni nacionalizem :

1. Novo toryjevstvo /torej del angleške politike/.
2. Keltski nacionalizem /večinsko gotovo miroljuben,, kulturen pojav, torej domoljubje !/.
3. Sionizem / le-ta je bil takrat res bolj na idejni kot na militantni ravni, a že sama ideja sionizma je vendarle bila usmerjena v prisvajanje določenega tujega ozemlja !/.

Z oznako Preneseni nacionalizem /stran 130/ pa avtor vpelje zelo različne elemente :

1. Komunizem
2. Politični katolicizem
3. Rasna sovražnost.
4. Razredna sovražnost
5. Pacifizem.

In še zbirka idejnih usmeritev z oznako Negativni nacionalizem /stran 132/ :

1. Anglofobija
2. Antisemitizem
3. Trockizem /opomba : ali ni to le sekta komunizma ?!/.

Vredno pa je še posebej poudariti stavek na strani 138, veljaven za vse enoumne politične in ideološke vernike :

"NI GA ZLOČINA, PRAV NOBENEGA, KI GA NI MOGOČE SPREGLEDATI, ^{ko ga zagreši} "NAŠA" STRAN. " /!!!!/

/Opomba : Omenjeni stavek v celoti velja tudi za slovenske razmere !/

Esej SVOBODA TISKA /1945/ se ob tem naslovu [~]precej ukvarja z usodo avtorjeve zdaj znamenite pripovedi ŽIVALSKA FARMA, napisane 1943. Avtor je v vojnem času začutil, "da bodo z njeno objavo velike težave". Vsebina te anti-totalitarne satire je namreč dregnila v trenutno angleško "korektno" politiko. Knjiga^f je nedvomno prikazovala sovjetski totalitarizem ob ideološkem spopadu dveh prašičev /!!!/

/Stalin in Trocki/. V potekajoči vojni pa so bili Angleži in Rusi zavezniki. Torej, ali je mogoče tako "grdo" govoriti o zaveznikih?! Izdajo knjige so zavrnilo štiri založniki. Enemu od založnikov je izdajo odsvetovalo Ministrstvo za informiranje! Zatem avtor ugotovi tole :

/sbran 143/ : " Prevladujoča pravovernost v tem trenutku zahteva nekritično občudovanje sovjetske Rusije."

Na strani 153 avtor jasno izrazi svoje politično mišljenje : "Že vse preteklo ²destletje sem gojil prepričanje, da je sedanji ruski režim ¹pretežno poguben, in pridržujem si pravico, da to povem kljub dejstvu, da smo z ZSSR zavezniki v vojni, v kateri upam na našo zmago."

V opombi pod črto na strani 141 preberemo tole :

"Orwell je besedilo napisal kot predgovor k Živalski farmi, vendar v prvo izdajo te satirične alegorije nopsled mi bilo vključeno in je ostalo pozabljeno do leta 1972 /!!!!/ ko je izvirni rokopis našel raziskovalec njegovega dela Ian Angus."

Esej KATASTROFIČNI GRADUALIZEM /1945/ je nastal že po koncu 2. svetovne^fvojne, a politične in tiskovne^frazmere v Angliji so ostajale še vedno enake kot med to vojno.

Ni še nastopila ^{pravna} hladna vojna med obema političnima blokoma. Tako avtor na strani 173 izpove svojo zagato ob pisanju o totalitarizmu : "Če nasprotuješ diktaturi, si nazadnjak, če od diktature pričakuješ pozitivne sadove, pa si sentimentalnež."

Orwell zatem nadaljuje " /strani 173-174/ : "Ruski režim je v imenu socializma zagrešil skoraj vse zločine, ki si jih je mogoče misliti, obenem pa se razvija v smeri, ki se od socializma odmikata, razen če bi izrazu pripeli novo definicijo, kakršne leta 1917 ne bi sprejel noben socialist."

Avtor zelo upravičeno problematizira teorijo o stalnem časovnem "napredku" in o tem, da so za "napredek" potrebne žrtve.

Vprašljivo je, zakaj bi bil stalinizem boljši kot ~~xx~~ carizem. ~~Rusijix~~. Ali je napredek v tem, da je povzročil stalinizem neznansko več žrtev, torej v kvantifikaciji ?

Potrebna bi bila definicija : kaj je napredek ? Ali je to močnejše orodje z močnejšo uničevalnostjo ?

Ponovno se avtor ustavi ob tem, kaj je socializem /stran 177/ : "Socializem so nekoč definirali kot " družbeno lastništvo proizvodnih sredstev", vendar zdaj vidimo, da družbeno lastništvo, če ne pomeni drugega kot centraliziran nadzor, zgolj tlakuje pot v novo obliko oligarhije."

Ustavimo se le še pri pomembnem zadnjem eseju xv knjigi : EVROPSKI ENOTNOSTI NAPROTI /1947/. Avtor v naslovu že jasno nakazuje poznejše stvarno združevanje Evrope..

Sicer pa Orwell tu najbolj razmišlja o trenutnem svetovnem političnem položaju in poudari 3 dejavne možnosti :

~~ix~~ /strani 197-198/ : 1. Američani bodo uporabili atomsko bombo, dokler je Rusi še nimajo..."

2. Sedanja "hladna vojna" se bo nadaljevala, dokler se do atomske bombe ne dokopljejo še ZSSR in nekaj drugih držav..."

3. Strah pred atomsko bombo in pred drugimi orožji, ki se bodo šele pojavila, bo tako velik, da se bodo vsi vzdržali njihove uporabe. Ta možnost se mi zdi od vseh najhujša... /!!!/

Opomba : Torej smo živeli in še živimo v "najhujši možnosti" bivanja po Orwellovo ! Vendar ali je to res ? Mar ni kilav svetovni mir le boljši od svetovne atomske katastrofe ? V nadaljnjem opisu pri 3. točki pa se že napovedujejo literarne izpeljave v romanu 1984, ustvarjanem v letu 1948 !

Zat^{em} nakazuje avtor svojo evropsko utopijo. V bližnji bodočnosti bi se lahko uveljavil demokratični socializem v zahodni Evropi /torej socializem socialnih demokracij /.

Tam pa je dejansko nastajala ~~po~~ poznejša združena Evropa oziroma Evropska unija. Kako pa je s socializmom po ^{sv}setu ?

Avtor na strani 199 izreče : " Socializem nikjer ne živi, a še kot ideja je ta hip tehten zgolj v Evropi." /!!!/

In dalje /stran 200/ : " Zahodnoevropska unija je po naravi verjetnejša povezava kot Sovjetska zveza ali Britanski imperij. /!/"

Kje vidi avtor ovire pri evropski povezavi ? Našteje 4 oviralne usmeritve :

1. Ruska sovražnost, 2. Ameriška sovražnost, 3. Imperializem /evropskih kolonialnih držav/, 4. Katoliška cerkev.

Navajam le še zadnji stavek zadnjega eseja v knjigi :

"Kolikor znam pretehtati možnosti, so dejanski obeti sila mračni, in vsak resen premislek bi moral izhajati iz tega dejstva." sledil je roman 1984 !

Kako /pre/živeti v totalitarizmu ?

/O Havlovi knjigi ŽIVETI V RESNICI : Moč brezmočnih :

V spomin Janu Patočki, Celovec 1994/

Za obstoj ~~Havlove~~ knjige ŽIVETI V RESNICI sem sicer vedel, ~~da~~ a je nisem ne videl in ne bral. Prav naključno sem jo prejšnji teden odkril v antikvariazu in jo zatem z zanimanjem prebral. Vsebina knjige je tehtna, a bralno žal ni dovolj privlačna. Njen stil je zatežen s številnimi predolgimi stavki, da na koncu bralec že ne vež več, kaj je bilo na začetku. Še posebej sem doživljal izrazno neprivlačnost Havlove knjige, ker sem v 19. spisanki obravnaval izrazno učinkovito, širšemu krogu bralcev namenjeno politično publicistiko Georgea Orwella. Seveda je pisal Orwell za časopisje in za revije, Havlova knjiga pa je zastavljena kot razprava.

"ajprej kaže na kratko predstaviti Vaclava Havla /1936-2011/. Podatke povzemam ~~da~~ po ~~pr~~ prvajalčevi skici ~~Havlovega~~ biografije /Življenjepis Vaclava Havla/ v obravnavani knjigi.

Havel je bil iz ugledne meščanske družine in zaradi te razredne "neprimernosti" v ^{mu}komunistični Češki ni mogel redno študirati. Tako je bil nekaj časa fizični delavec; od odrskega delavca pa se je postopno prebil do asistenta režije, do dramaturga, do lektorja in slednjič še do avtorja - dramatika.

V 60. letih se je zaposlil pri Gledališču ob ograji /Divadlo na zbradly/ in kmalu uspel z uprizoritvijo ^{igral} ~~se~~ vrtno selavje. Sledile so številne igre, nekatere uprizorjene tudi pri nas.

V njegov curriculum vitae spada tudi njegov zapor. Bil je zaprt kar štirikrat, skupno pa ~~5 let~~ več kot 5 let !

Bil je soustanovitelj Karty 77, ki je združevala kritično misleče češke izobražence.

Ob koncu leta 1989 je bil izvoljen za predsednika Češko-slovaške, v začetku leta 1993 - po ~~razhodu~~ razhodu Češke in Slovaške - pa za predsednika Češke. Tako sta začetek in konec Češko-slovaške obeležila dva vrhunskakulturnika : Masaryk in Havel!

Žal nam prevajalec knjige Zdravko Inzko v svoji spremni besedi ne pove nič o poti te ~~Havlove~~ knjige do izida in do bralcev. Napisana je bila leta 1978, torej v času delovanja Karty 77, a kot kritičnaknjiga do komunističnega režima takrat na ~~Češkem~~ ^{švickem} gotovo ni mogla iziti. Ali se je knjiga kot zasebni samizdat ? Ali je sploh izšla pred letom 1990 ?

Tu naj navedem delček prijazne avtorjeve spremne besede ob slovenskem prevodu te knjige. /Opomba : takrat je bil predsednik države !/ : "Esej "Živeti v resnici" je do sedaj izšel v mnogih deželah in v mnogih jezikih. Vendar me še posebej veseli, da se bodo poslej z njgovo vsebino mogli seznanjati tudi Plečnikovi rojaki."

Obdelajmo še naslov : Živeti v resnici je tisto pozitivno etično geslo, ki je v nasprotju z življenjem v laži, značilnim za komunistične države.

Moč brezmočnih je paradoks, ki morda meri na kulturnopolitično dejavnost Karty 77.

Jan Patočka jeznani češki nemarksistični filozof.

Havlov esej je razdeljen v 22 poglavij, začne pa se s poglavjem o disidentstvu. V komunističnih režimih je bil disident vsakdo, ki je mislil drugače od obvezne režimske ideološke "resnice".

Avtor uporablja za oznako življenja v komunističnem režimu posttotalitarni sistem, kar se mi ne¹di posrečeno. Režim je bil vseakakor totalitaren, izraz posttotalitaren pa že kaže na prenehanje totalitarnosti. Morda bi bil ustrežnejši izraz ideototalitarizem /kot nasprotje "navadnega" totalitarizma grobe moči/.

Pomenljiv naslov ima 4. poglavje Prepad med sistemom in življenjem. Sistem je nekaj teoretičnega, življenje pa bujna¹praksa.

Pa ilustrirajmo prepad med sistemom in med življenjem z ~~obšir-~~ obširnim citatom iz tega poglavja /strani 22-23/ :

"Zato je življenje v tem sistemu pretkano skoz in skoz s pleten¹ino hinavščine¹ in laži¹ : vlada birokracije se imenuje vlada naroda, v imenu delavskega razreda je delavski razred zaslužjen, vsestransko ponižanje¹ človeka se izdaja za ~~1~~ njegovo dokončno ^{os}svoboditev, izolacija od informacij se izdaja za dostop do informacij, manipulacija s pomočjo oblasti se javno¹imenuje kontrola oblasti, samovolja ob¹lasti pa se imenuje spoštovanje pravnega reda, zatiranje kulture je hvaljenje¹ kot njeno razvijanje, ¹⁵razširja¹ je imperialnega¹pliva se izdaja za podpiranje tlačenih ¹⁵svoboda besede za najvišjo obliko svobode, volilna¹burka za najvišjo obliko demokracije, prepoved neodvisnega mišljenja za znanstveni pogled na svet, okupacija za bratsko pomoč." (!!!)

S tem, kako delovati z resnico v totalitarni družbi, se ukvarja 17. poglavje Legalistični princip.

1. stavek : "4/stran 80/ "Obramba človeka ima v "disidentskih gibanjih" sovjetskega ^{le} bloka predvsem podobo obrambe človekovih in državljanskih pravic, kakor so zasidrane v raznih uradnih dokumentih /Splošna deklaracija o človekovih pravicah, Mednarodna konvencija o človekovih pravicah, Sklepna določila konference v Helsinkih, ustave posameznih držav/."

In še na isti strani 80 : " Delo teh gibanj se torej utemeljuje na legalističnem principu : nastopajo odprto in javno, vztrajajo ne le pri tem, da je njihovo delovanje v skladu z zakoni - spoštovanje zakonov je celo eden glavnih ciljev njihovih prizadevanj."

Ne glede na politične sisteme pa je avtor v 20. poglavju KRIZA CIVILIZACIJE lucidno izrazil bistveno problematiko svetovnega razvoja.

Po več kot štirih desetletjih od nastanka Havlovega eseja so vprašanja o ujetosti človeštva v lastno tehnologijo še neznansko večja.

Citat /strani 110-111/ : "Naša pozornost se tako neizogibno usmerja na to, kar je temeljno - na krizo sodobne tehnične civilizacije v celoti. Na isto krizo, ki jo je Heidegger opisoval kot nemožnost človeka nasproti planetarni moči tehnike. Tehnika - ta otrok moderne znanosti, ki pa je spet otrok sodobne metafizike - drsi človeku iz rok, mu vse manj služi, ga zasušnjuje in ga sili, da ji asistira v pripravah za lastno uničenje. Človek ne najde tu nobenega izhoda: nobene zamisli nima, nobene vere, kaj šele

kakšno politično koncepcijo, ki bi mu lahko vrnila oblast nad situacijo..."

In dalje / strani 112-113/ : " Planet^ona kriza človekove ~~situacije~~ situacije seveda prežema zahodni svet prav tako kot našega, le da ~~ja~~ tam privzema druga^d družbene in politične oblike. Heidegger govori izrecno o krizi demokracije. Resnično, nič ne kaže nato, da bi zahodna demokracija - se pravi demokracija tradicionalnega parlamentarnega tipa - odpirala kakršnan koli verodostojen izhod. " /!!!/

Kaj nam torej ostane ? Demokracije so šibke, negotove in koruptivne, ideotoⁱtalitarni sistemi pa so ob koncu 20. stoletja večinomaⁱpropadli. Kitajci so obdržali toⁱtalitarni sistem, a so prešli v normalno kapitalistično gospodarstvo. Postali so vodilna svetovna gospodarska sila in postajajo glavna svetovna politična sila. Gotovo bodo vplivno nadomestili Američane v Afganisⁱtanu !

Vsa načrtovanja o novem svetovnem redu pa se usmerjajo v povsendarigirano družbo.

V 21. poglavju "Kaj torej ?" se Havel loti vprašanja o možni sprejemljivi svetovni ureditvi. /stran 115/ : "Perspektiva" eksistencianeⁱ revolucije" je vⁱ svojih konsekvencah - predvsem perⁱspektiva moralneⁱrekonstrukcije družbe, to pomeni radikalne preнове avtentičnega človekovega odnosa do tega, kar sem imenoval "človeška ureditev"...

Kot je idealno zasnovanⁱgornja misel, je idealizacija očitna tudi pri vsekakor zelo zaželeni podobi vodⁱteljev /strani 116-117/ : "Avtoriteta vodilnih naj bi izhajala iz njihove preizkuš^ene osebnosti, neⁱpa iz njihovega nomenklaturnega položaja : opremljeni naj bi bili z veliko

mero osebnega zaupanja tudi s pooblastili, ki bi izhajala iz tega zaupanja..."

Še eno poudarjeno najstvo izrazi avtor na strani 117 :

"Princip kontrole in discipline naj bi izpodrinila spontana človeška samokontrola in samodisciplina." /!!!!/

Na strani 120 se avtor vrne k trdi stvarnosti : " izhoda iz močvirja sveta ne poznamo, in bilo bi izraz neoprostljive domišljavosti, če bi mislili, da lahko v teh majhnih stvareh, ki jih počenjamo, vidimo neki načelen izhod, če bi celo sebe, našo družbo in našo življenjsko rešitev ponudili komu kot primer, kaj edino je nujno in smiselno storiti."

V tem odstavku prevladujeta ~~stres~~ ^{na} ~~in negotovost~~. Tudi bralec se lahko ob Pavlu vprašuje : Kaj torej ?

Edino, kar posamezniki zmoremo, je, da namesto v laži živimo v resnici, četudi je ta nespodbudna in mračna.

O pozornosti vrednih intervjujih z nacionalno tematiko

/SLOVENIJA IN PIKA, 1. del, Ljubljana 2016/

Kar zaporedoma mi prihajajo v roki knjige z "o^znakom" antikvarsko naključje. Tako sem prejšnji teden odkril v Trubarjevem antikvariatu privlačno knjigo s 24 intervjuji iz prejšnjega desetletja. Trije umni intervjuvatorji Běštjan Futlan, Ožbej Peterle in ^aMarko Balažic so znali s svojimi vprašanji pritegniti vsebinsko tehtne odgovore 24 intervjuvancev. Pa najprej predstavimo intervjuvance in dajmo prednost četverici tujcev, znanih svetovnih strokovnjakov.

To so: družboslovec Francis Fukuyama, finančnik Jaime Jaramillo Vallejo, ekonomist David Lipton in ekonomist Jeffrey Sachs.

Slovensko dvajseterico predstavljajo znani ljudje, ki so bolj ali manj vp^eti v novejšo slovensko politiko.

Seznam imen po abecedi je takle: Igor Bavčar, France Bučar, Andrej Capuder, Gregor Golobič, Spomenka Hribar, Jelko Kacin, Marko Kremžar, Milan Kučan, Jože Mencinger, Ivan Oman, Borut Pahor, Lojze Peterle, Ernest Petrič, Boris Pleskovič, Dušan Plut, Marjan Podobnik, Ciril Ribičič, Dimitrij Rupel, Anton Stres in Franc Zagožen.

Že prvi intervju z Igorjem Bavčarjem je izjemno pritegljiv.

Ker je za namen spisanke nemogoče, da bi se podrobneje ukvarjal s posameznimi intervjuji, bom omenjal samo izbrane "r^zzine" na intervjuvančevih "pot^ocih".

Na vprašanje "Katere so 3 največje politične napake Igorja Bavčarja?" je ^oBavčar paradoksalno odgovoril

/stran ~~33~~ 33/: "Prva bi mogoče bila, da sem sploh šel v politiko. Zadnja pa ta, da sem odšel iz politike..."

France Bučar je posrečeno odgovoril nato le vprašanje /stran 47/ : " Kako gledate na predsednike treh največjih Demosovih strank : na Uojzeta Peterle^rta /SKD/, na Ivana Omana /Slovensk^fakmečka zveza - SKZ/ in na Dimitrija Rupla /SDZ/ ? " Navajam le začetne^foznake Bučarjevih odgovorov /stran 47/ : " Peterle je nastopač... - Oman ? V redu človek.... - Rupel je po moje^m človek, ki nikoli ni prebolel pubertete..." !/!

Zdaj pa v^vprašanje za Francisa Fukuyamo in njegov odgovor /stran 76/ : " Kaj želite Sloveniji ob njeni 25-letnici ? " "Sloveniji želim, da ponovno osvoji svoj začetni zagon, ostane vzor vključevanja v evropske integracije ter vzpostavi močne politične institucije, ki bodo imele čezmejni vpliv."

Jelko Kacin je na vprašanje " Kako sta sodelovala Drnovšek in Kučan ? " diplomatsko odgovoril : \$/ : \$ "Tega odnosa nisem spremljal od blizu, a ga veliko ni bilo. In po mojem vedenju tudi ne po Kučanovi krivdi..." Pomembno vprašanje^fje bil^o zastavljeno Ivanu Omanu : " Je bil razpust Demosa napaka ? " In Omanov odgovor : " Da, razpad Demosa je huda napaka, obenem pa^{le}odslikava dejanskega stanja. Osnovni problem za razpad je anti-klerikalizem. Drugo je pa vprašanje privatizacije."

/stran 258/

Borutu Pahorju je bila zadano tole ključno vprašanje /stran 279/ : "Ali se vam zdijo trije evropski totalitarizmi 20. stoletja - fašizem, nacionalsocializem in komunizem enaki ?" Pahorjev odg^vor : " Vsi trije so totalitarni^s sistemi, Imajo sicer vsak svojo identiteto, ampak so trije totalitarni sist^semi." "

Lojze Peterle je izk⁶zak svojo aktivnost v odgovoru na tole vprašanje /stran 293/ : "Znano je, da ste sami sneli Titovo sliko v sejni sobi vlade." In Peterletov odgovor ? " Generalnemu sekretarju sem naročil, naj jo do ^{nes}lednje seje umakne, ker Tito ni naš simbol. Naslednjič je bila še vedno gor. Pristavil sem stol, jo snel in ročno odnesel."

Zelo primerno vprašanje je prejel Ernest Petrič /stran 334/ : " Ste ena izmed redkih izpostavljenih oseb, ki poskuša presegati slovensko binarnost. Zakaj v Sloveniji tako rekoč nimamo avtoritet, ki bi jih spoštovali tako na desnici kot na levisi ?" Patričev^{vo} dobrin¹odgovor : " Danes je vse preveč spolitizirano. Na levisi imajo svoje avtoritete, desnic¹ima svoje. Veliko dostojnih ljudi s¹e je od politike raje umaknilo..."

Dimitrij Rupel je med drugim prejel tudi tole vprašanje /stran 409/ : " Kako ocenjujete vlogo Rimskokatoliške cerkve v procesu osamosvajanja ? " Odgovoril je : " Dar se Cerkev tiče, se motijo tisti, ki govorijo o klerikalizmu, in mislim, da sem se tudi jaz kdaj zmotil glede tega. Cerkev je predstavljal ljubljanski nadškof Alojzij Šuštar, ki je bil daleč od tega, da bi hotel posegati v politiko."

Naj zaključim z glasom Franca Zagožna. Navajam tole njemu izrečeno vprašanje /stran 466/ : "Takrat ste se veliko družili s Spomenko Hribar. Kako si razlagate njen poziv "Zaustaviti desnico" ? " Kratko Zagožnov^g odgovor : " Še bolj kot Spomenka je bil Tine Hribar zelo nestrpen do Cerkve. Pravil je, da nam bo vladal Vatikan."

Kot odgovor na ideološko in na politično nestrpnost velja podpreti misel in prakso te misli : Naj cvete loo svobodnih in strpnih političnih glasov !

22. SPISANKA

O Nostradamusovih napačnih napovedih za
90. leta 20. stoletja

Nostradamus - francosko : Michel de Nostradame /1503-1566/
je vsekakor najbolj znani napovedovalec prihodnosti - pre-
kognicist, sicer pa tudi astrolog in zdravnik. Bil je
judovskega rodu, a že njegova starša sta se pokatoličnila.

Michel si je pridobil z leti strokovni ugled in je bil
celo povabljen na dvor kralja Henrika II. in kraljice
Katarine de Medici. Dokaj jasno je napovedal kraljevo
smrt v viteškem dvoboju!

Pisal je bolj ali manj zastrte napovedovalne kvartine, iz
 katerih se da razbrati števila ^{pre} dogajanja v naslednjih stoletjih.
 Če je bila napoved časovno ^{ej} napačna, je bila možnost razlag
 večja. Če pa je Nostradamus uporabljal v napovedih
 določeno letnico, ~~pa~~ so ga lahko ljudje, ki so doživeli
 to določeno letnico, za njegovo napačno časovno napoved
 utemeljeno kritizirali. Seveda ostaja prekognicija, tudi
 če se le delno približa realnemu dogajanju v prihodnosti,
 velika skrivnost.

A moj namen ni obravnavanje te velike skrivnosti, ampak le
 pogled nanekaj Nostradamusovih napovedi za zadnje desetletje
 20. stoletja. K obravnavi te teme me je spodbudila knjiga
 Johna Hogue^e Tisočletje : Kaj nam prinaša prihodnost, Ljubljana
 1990, strani 202-205.

Omenjene strani so organizirane takole : letnica ali večje
 časovno obdobje, moderna razlaga Nostradamusa, Nostradamusovo
 /poslej le N. !/ besedilo. Sam bom izhajal iz N. časovne
 napovedi, sledilabo moderna /najbrž Hogueova/ razlaga

in slednjič še moj komentar. Mogoče bo problematizirati tudi moderne razlage, saj razlagalec glede na letnico knjižne izdaje 1990 še ni dočakal 90. let.

Pa začnimo.

(ta pe ni) -
 Septembra 1993 - N. tekst / v besedilu letnice ni !/ -
 Moderna razlaga : "Velika kužna bolezen - Aids." - Moj
 komentar : kuga v N. besedilu jehuša in večja epidemija
 kot aids. "apoved spominja na realni tip srednjeveške
 kuge.

(ta ga ni)
 1995-1999 - N. tekst / v N. besedilu letnice ni !// Besede v
 oklepajihb pri N. tekstih so že informacije modernega razla-
 galca /npr. Libija/ - Moderna razlaga : Zlom sovjetsko-
 ameriške zveze. - Moj komentar : da bi se velesili
 vdali barbarskim in iranskim !!!/ voditeljem , je
 očitno napačno. Morda pa bi Jelcinovo vladanje v 90. letih
 lahko označili za zbližanje ZDA in Rusije.

1996 - N. tekst : " Ko bojo leta 1996 dali orožje in
 in načrte v ribo /podmornico !/, bo prišel iz mje mož,
 ki bo potem začel vojno. Njegovo ladjevje bo prišlo daleč
 čez morje in se pojavilo pred italijansko obalo. !!!/ -
 Moderna razlaga : Arabski napad na mehki trebuh Evrope !!!/.
 - Moj komentar : ali je mogoče videti v arabskem napadu na
 Italijo ladje, ki prepeljujejo migra^{re}nte iz Afrike ? !

1997 - N. Tekst : letnice v N. besedilu ni / * : Nebo bo g
 gorelo pri 35. stopinjah /geogr. širina New Yorka/.
 Ogenj se bliža New Yorku. V hipu šine kvišku velikanski,
 širok plamen." - Moderna razlaga : Jedrski napad na New
 York - Moj komentar : Iz bes⁽¹⁾jedila je težko izpeljati
 jedrski napad. Kaj pa, če gre v besedilu za ~~knjžx~~ rahlo
 časovno prehitevanje letalskega napada na newyoeška
 dvojčka 11. 9. 2001 ?!

Julija 1999- N. tekst : " Leto 1999 in sedem mesecev
pride z neba veliki bog strahž.

Oživi Džigiskana.

Prej in potem veselo vlada vojna. /!!!/ -

Moderna razlaga : ZADNJI POŽAR... To naj bi bil višek
27-le ne vojne /opomba A. L. : slednji podatek očitno izvira
iz drugih kvartin !/ in dokončno uničenje civiliziranega
sveta. - Moj komentar : Razlagalčevo tezo o uničenju ~~sveta~~
~~xxixxxxixxxx~~ civiliziranega sveta zanika že zadnji verz :

Prej in potem /!!!/ veselo vlada vojna. /!!!/ Kako razumeti
"velikega boga strahu" ?? Ali gre za raketni napad
Azijcev na druge celine ali celo za napad Vesoljcev?!

Skrivnosten je tudi verz : Oživi Džingiskana. Slednji
je največji zemeljski osvajalec vseh časov. Omemba Džin-
giskana očitno nakazuje v dogajanju Azijce.

Srbski pisatelj Borislav Pekić je uporabil to N. destruktivno
napoved v svojem antropološkem romanu Iüüü !

1999

O raziskovanem/intelektualizmu Aldousa Huxleya

(1. del : Krasni novi svet: original 1932,
slovenski prevod 1964/

Aldous Huxley /1894-1963/, pesnik, pisatelj, esejist in dramatik, je izšel iz pomembne angleške izobraženske družine. Njegov ded Thomas Huxley je bil znamenit biolog, znan biolog pa je bil tudi Aldousov brat Julian.

Učenjak in profesor je bil Aldousov oče Leonard. Aldousova mati Julia, rojena Arnold, je bila ena prvih univerzitetno izobraženih žensk v Angliji. Njen stari stric je bil znani pesnik in esejist Matthew Arnold,

Aldous je študiral književnost in filologijo, po koncu študija pa se je posvetil književnosti poklicno. V času 1. svetovne vojne je začel s poezijo, nadaljeval pa je z romani, z novelami, z eseji, s potopisi in z dramami. Veliko je živel zunaj Anglije. Od leta 1938 pa se je udimil v Kaliforniji in tam tudi umrl. Imel je velike težave z očmi, tako kot tudi Joyce. V 20. letih pa se je v Italiji prijateljsko družil z D. H. Lawrenceom.

Roman KRASNI NOVI SVET spada med t.i. "črne" utopije, Črne z vidika nekaterih sedanjih pogledov. Roman se dogaja v T. / Tehnološkem, Tehnokratskem, tudi v Totalitarnem, Tiranskem.../ svetu leta 632 po Fordu !/.

Letnicama zvezo z letom izida romana /1932/ - 9 je obrnjena številka 6 ! Izraz po Fordu pa je duhovito parafraziranje angleške besede Lord /Gospod, Bog/, Ford kot znano ime iz ameriške industrije je nadvse primeren

za tehnokratskega boga. Dodajmo še besedno igro **F**ord in Freud, ki je v romanu tudi uporabljena.

Najprej je treba razložiti naslov. Gre za delček znanega odlomka iz Shakesperove drame VIHAR. Glavna /in naivna/ ženska v drami Miranda takole pozdravi novodošlece na domačem otoku : " O, čudo ! Kaj tukaj jee odličnih bitij zbranih. Kako je človek lep ! O krasni novi svet, kjer biva takšen rod !" /Med prišleki je nekqj zlih ! Torej ?/ Po branju romana nam je na voljo, da ocenimo, ali je Tsvet krasen ali ne.

Poudarimo še glavna gesla T-sveta : SKUPNOST - ISTOST - STALNOST. Kolektivistična SKUPNOST je ~~ja~~ načrtovanakot ponavljajoča se ISTOST in časovno kot STALNOST.

Ali je družbena nepremakljivost možna kot stvarnost ?!

Na svetu se je oblikovala svetovna država, ta pa je uvedla družbeno stabilnost na temelju funkcionalizacije, izpopolnjenega družbenega programiranja in vrhunske tehnologije, ki pa jo geslo STALNOST razvojno omejuje ! Razvoj torej ni več zaželen. Dosežena je rast O in malthusovskih skrbi je zdaj konec.

Ta družba je omogočila srečo za vse svoje člane. Hitro razvidimo , da se Sreča in Svoboda izključujeta !

Ureditev te družbe je kastna. Dve višji kasti sta Alfe in Bete, 3 nižje kaste pa so Game, Delte in Epsiloni. /5 začetnih črk grške abecede/. Vsaka od kast je programirana za določene posle : npr. Alfe za voditelje, Epsiloni pa za najbolj rutinske posle. Za srečo so programirane vse kaste, dodatni element ^{za} srečo je še mamólv|soma. Osebki so izdelani umezno in programirano.

Število članov T družbe je stalno, vedno enako. Huxley je v tem romanu že bistro sprevidel nekatere značilnosti sodobnosti in razvojne težnje, npr. tehnokracija v ZDA in drugod, reklamokracija, potrošništvo, beg v mamila /Soma v KNS !/, seksualna promiskuiteta /prim. poznejšo seksualno revolucijo - za spolnost v T-svetu velja načelo SKUPNOST, in to v smislu stalnega menjanja partnerjev/, genetsko inženirstvo, kloniranje ...

Družina je v tem svetu anatemizirana : besedi mati in oče sta označeni skrajno negativno - praktično pa mater in očetov več ni, saj so osebki izdelovani v valilnicah. Gojena je Skupnost družbe : ni več političnih gibanj in strank, potrjevanje je Istost položaja, religije ta svet zavrača, zadovoljij se s Stalnostjo tukajšnjosti. Transcendencja je torej iz T-sveta izključena. Sploh pa je možnost seganja iz T-sveta majhna. Možna je le pri umsko nadpovprečnih Alfah, ki so ~~ta~~ strogo nadzorovani /prim. heretike v prejšnjih totalitarnih sistemih !/. Značilni so priimki in imena posameznikov v KNS-u /nekako poigravanje z znanimi imeni iz preteklosti/ : npr. njegovo fordstvo Mustafa Mond, Lenina Crowne, Bernard Marx, Benito Hoover, Helmholtz Watson, Darwin Bonaparte ipd.

Zaplet v tej v bistvu ~~he~~konfliktni družbi nastopi, ko pride v T-svet iz rezervata divjak John. / T-svet je ohranil nekaj rezervatov za prvobitne ljudi, tako kot ZDA za Indijance !/ Glede na T-svet predstavlja divjak John tradicionalista v našem sedanjem smislu. John je sicer sin ženske Linde iz T sveta, a miselno je prevzel nazore prebivalcev rezervata, ~~ker~~ je živel

med njimi. Njihova spolna organiziranost pa je bila monogamna. Zato je John do dna duše preteslo srečanje z Lenino, v katero se je romantično ali idilno zaljubil. Ona se mu je prostodušno ponudila seksualno, saj je bilo zanj to normalno in moralno. Njega pa je njeno svobodno ravnanje s telesom odbilo, saj je bilo zanj nenormalno in nemoralno /Rezervat !/. Povrh se je John razlikoval tako od T-svetnikov in od Rezervatnikov še po tem, da je prebiral Shakespeara! Že zasebno branje je bilo ~~hxxx~~ velik odstop od gesla T-sveta SKUPNOST, za preproste prebivalce v rezervatu pa je bil Shakespeare prezahteven kulturni zalogaj. Žal pa je odkrival John v Shakespearu le netelno ljubimkanje, npr. Julija in Romeo v bal-koskem prizoru ali Miranda v predseksualni fazi, medtem ko bi mu pri njegovem telesno-senzualnem razvoju bolj koristila poglobitev v spalnčni prizor Romea in Julije. Skratka, John je bil v obeh svetovih tujec in s tem popolni osamljenec.

V T-svetu so sprejeli Johna sicer kot zanimivo in čudno žival in kot posebno senzacijo /prim. senzacionalizem sodobnega sveta/. John se je umaknil iz mesta v osamljeno poslopje na deželi, a tudi tam so ga nadlegovali novinarji.

Nenehnih pritiskov ni vzdržal in je naredil samomor. Neprilagojeni posameznik v tuji družbi nujno propade.

Za vzorec Johnovega mišljenja si ogledajmo drobec pogovora med njim in med ^{ad}vladarskim nadzornikom Mustafa Mondom, stran 174/: /John reče/ "Meni so neprilike vseč." (!)

"Nam pa niso", je erkel nadzornik, ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~

"Raje živimo udobno." /!!!/

"A jaz nočem udobja. Jaz hočem boga, hočem poezijo, hočem resnično nevarnost, hočem prostost, hočem dobroto, Hočem greh." /!!!!/ Bistveni premik v Johnovem razvoju : sla po grehu!

g raziskovalnem intelektuakizmu Aldousa Huxleya

2. del : Krasni novi svet - revizija :: original 1958,
slovenski prevod 2005/

Na strani 106 preberemo : " Leta 1958 je Aldous Huxley v televizijskem intervjuju izjavil : " Nadvse raskbljujoče je, da se ^{je} komaj 27 let potem /ko je bil napisan

Krasni novi svet/ toliko napovedi že uresničilo, in to v polni meri... Nekateri potencialna orožja sem predvidel, za druga mi je ^{manjkalo} domišljije, mislim pa, da imajo diktatorji danes na voljo nadvse pestro izbiro."

Redko se zgodi, da napiše avtor po svojem leposlovnem delu še esejistično ali razpravno obdelavo svojega

leposlovnega dela. To se je zgodilo z revizijo Krasnega novega sveta /poslej KNS/. Sprva je bila to serija 12 /~~12~~/ časopisnih člankov o sodobni družbeni problematiki, potem pa so ti članki izšli še knjižno kot KNS-revizija.

Smiselno je navesti naslove omenjenih člankov oziroma

zdaj poglavij v knjigi : Prenaseljenost - Kvantiteta,

kvaliteta, morala - Hiperorganiziranost - Propaganda

v demokratični družbi - Propaganda v diktatorski družbi -

Umetnost prodaje - Pranje možganov - Kemijski argumenti -

Podzavestno prepričevanje - Učenje med spanjem -

Izobrazba za svobodo - Kaj lahko storimo ? ~~Izobrazba~~

Da je avtor izbral za začetno poglavje temo Prenaseljenost,

kaže pisateljevo občutje za bistveno, saj je ptenaselje-

nost pojav, iz katerega izhaja vrsta nadaljnjih pro-

blemov. Avtor navaja na strani 12 primerjalni podatek :

Leta 1931 /ob pisanju KNS-a/ je bilo nekaj manj kot

2 milijardi Zemljanov, Leta 1958 pa že 2 milijardi

in 800 milijomov.

Nam, ki smo že navajeni na številko 7 milijard /zdaj že kaj več !/, se zdita prejšnji številki razmeroma majhni !

Navajam nekaj Huxleyevih misli iz tega poglavja : /stran 16/
 "Prenaseljenost vodi v ekonomsko nestabilnost in v socialne nemire." In stran 17 : " Konstantna krizna situacija opravičuje neprestan nadzor nad državljani. Konstantno krizno stanje pa je edino, kar~~e~~ lahko pričakujemo v svetu, kjer bo zaradi prenaseljenosti diktatura po komunističnem vzoru režim, kateremu se praktično ne bo ~~da~~ mogoče izogniti. " /!!!/

V 2. poglavju Kvantiteta, ^h Kvaliteta, ^m Morala si zada avtor tole vprašanje : /stran 19/! " Ali lahko v nerazviti, prenaseljeni deželi, kjer štiri petine ljudi dnevno zaužije ^m maj kot 2000 kalorij in je le ena petina primerno prehranjena, ⁱ prde do spontanega razvoja demokratičnih institucij ? Oziroma, če bi bile vsiljene od zunaj, ali lahko realno pričakujemo, da bodo preživele ?" /prim. pred kratkim dogajanje v Afganistanu^{nu} !!!/

V 3. poglavju Hiperorganiziranost /stran 21/ pove avtor med drugim : "... ne moremo pričakovati, da bo demokracija ^u uspevala ~~v~~ v družbenem okolju, kjer se tako politična kot ekonomska moč vse bolj koncentrirata in centralizirata."

In še stran 25 : " Hiperorganiziranost je tista, ki ljudi spre^mni v avtomate, zaduši njihovega kreativnega duha in zat^ere vsakršno možnost, da bi se svoboda razvila.

Kakor običajno ^e teče edina varna ^{pot} med obema skrajnostma - med Laissez-fair na eni strani in med totalno kontrolo na drugi strani."

Iz 4. poglavja Propaganda v demokratični družbi navajam

/stran 33/"Obstajata dve vrsti propagande ~~r~~- racionalna, ki
 prpagira dejavnosti v smeri harmonizacije interesov tistih,
 ki jo vodijo, in tistih, katerim je namenjena, ter ne-racionalna
 nalna, ki pa ni v sozvočju z interesi nobenega prosvetlneega
 pojameznika, temveč jo vodijo strasti, na katere se ga tudi obnaša."

In še stran 35 : "Na totalitarnem vzhodu odnosa kontrolira
 medije s politično cenzuro. Na demokratičnem zahodu obstaja
 ekonomska cenzura, medijske sisteme pa kontrolira elita močnih." (!!!)

V 5. poglavju Propaganda v diktatorskem režimu se večkrat
 "oglasi" Hitler, eden velikih demagogov in mojstrov v obvla-
 dovanju množice. Stran 40 : "Voditelj je lahko tisti, ki zmore
 premikati množice."

In še stran 43 : "Učinkovita propaganda ~~je~~ mora ostati omejena
 nanekaj stereotipnih fraz... Le z vztrajnim ponavljanjem se bo
 ideja vtisnila v spomin množice."

V 10. poglavju Učenje med spanjem se srečamo z običajno
 izobraževalno metodo v KNS-u, s hipnopedijo. V nenehnem
 obdelovanju spečih s hipnopedijo so ljudje sčasoma prilagojeni
 oblastniškemu sistemu.

Pomembno je 11. poglavje Izobražba za svobodo. Stran 84 :

"Izobraževanje v svobodne posameznike se prične z naštevanjem
 dejstev in z oznanjanjem vrednot, nato pa se prične
 razvijanje metod za realizacijo teh vrednot in boj s
 tistimi, ki iz kakršnegakoli razloga ignorirajo dejstva
 in zanikajo vrednote."

In še na isti strani : "Vsi dostopni dokazi nas usmerjajo
 k sklepu, da igra v življenju posameznika, pa tudi družbe
 kot celote, vednost enako pomembno vlogo kot kultura."

Stran 88 : "Etični sistem, ki temelji na realističnem tolmačenju doživetega, bo v real^mo življenje vnesel več dobrega kot slabega. Toda mnogo etičnih sistemov v zgodovini je temeljilo na brez^užno nerealnih tolmačenjih doživetega oziroma bistva naravnih pojavov. Takšna etika bo prinesla več ~~slabega~~ slabega kot dobrega."

Stran 93 : "Na prvem mestu vrednot naj bo posameznikova osebna svoboda... Nič manj ~~nizka~~ pomembni nista ~~si~~ dobroteljnost in sočutje... Na seznamu vrednot ne sme manjkati niti inteligenca, brez katere je ljubezen nemočna, svoboda pa ned^osegljiva." /!!!/

In še zadnje poglavje Kaj lahko storimo ?

Stran 94 : "Lahko se izobrazimo, izobrazimo za svobodo mnogo bolje, kot smo izobraženi zdaj.. Toda svoboda je ogrožena... na najrazličnejše načine : demografsko, socialno, politično, psihološko."

Stran 95 : "Narava in bistvo demokracije se bosta pod pritiskom prenaselj^enosti in naraščajoče hiperorganiziranosti ter s pomočjo vse učinkovitejših ~~med~~ manipuliranja z mišljenjem spremenila, ostala bo le še njena zunanja podoba - volitve, parlament, vrhovno sodišče in podobne institucije, sistem pa bo temeljil na novi obliki nenasilnega totalitarizma." /!!!!/

In le še sklep knjige /strani 101-102/ : "Zaenkrat je na svetu še ostalo nekaj svobode. Veliko mladih, to je res, morda svobode res ne zna primerno ceniti, a nekateri od nas še vedno verjamemo, da brez svobode ljudi ne moremo razviti našega človeškega potenciala in da je posledično svoboda superiorna ostalim vrednotam..." /!!!!/

25. SPISANKA

O političnih premikih v Vatikanu

/Avro Manhattan : Vohunske spletki in umori na Svetem

sedežu, Menges 2021/

Avro Manhattan / 1914-1996/ je bil književnik, slikar in zgodovinar, rojen v Milanu. Študiral je na pariški Sorboni in v londonski School of Economics. Očitno se je ukvarjal s politiko, saj je bil v 30. letih izgnan iz Italije. Med 2. svetovno vojno je vodil radio Svobodna Evropa. Je avtor številnih knjig, od katerih jih kar nekaj obravnava vatikansko politiko. Tako ga upravičeno označujemo za vaticanoslovca. Razen omenjene knjige je v slovenščini še njegova knjiga Vatikan in 20. stoletje.

Manhattan nam predstavi Vatikan kot osišče zapletenih versko-političnih in gospodarsko-finančnih dogajanj. V njem se spletejo različne usmeritve v katoliški Cerkvi, v njem so navzoči vohuni iz več vplivnih držav. V času Manhattanovega pisanja sta se najbolj vpletala v vatikansko politiko ameriška CIA in ruski /sovjetski/ KGB. Tako se bere ^{knjiga} ~~je~~ ki ~~je~~ predstavljam, kot napet politično-vohunski roman. Marsikaj avtor samo pravi in nakazuje, saj ni trdnih dokazov za končne potrditve.

Avtor časovno obravnava dogajanja od priprav za 2. svetovno vojno do 80. let 20. stoletja. Ker je dogajanj preveč, se bom zadržal le ob treh izstopajočih dogodkih : ob sumljivih smrtih kar treh papežev v obravnavanem času : Pija XI., Pavla VI. in Janeza Pavla I. Zlasti smrt slednjega je dovolj nedvomno nasilna

/prim. tudi knjigo Luciena Gregoira : Umor v Vatikanu : Prevratniško življenje in nepojasnjena smrt papeža Janeza Pavla I. , Menges 2007. /

1. PIJ XI., rojen 1857, papež 1922-1939, Italijan, Najprej je naklonjeno sprejel Mussolinijain fašistično vlado ~~in~~ ^{ter} sklenil z njo leta 1929 konkordat. Leta 1937 je objavil encikliko proti komunizmu. Kot piše Manhattan, je Pij XI. leta 1939 načrtoval tudi enciklo ^{iko} proti nacizmu in celo proti fašizmu ! Manhattan, stran 19 : " Odločil se je, da napiše dokument, s katerim bo vse katolike pozval, naj italijanskim ~~komu~~ fašizmu in nemškemu nacizmu odrečejo podporo." /!!!/ Preden pa je svoj načrt izpeljal, je nenadoma umrl. . Res je bil star že več kot 80 let, a sumljiva je "pravočasnost" te smrti ! Ga je zastrepil fašistični ali nacistični tajni agent ?! Pravega dokaza ni. Sledil mu je nedvomni profašistični papež Pij XII. !
2. Pavel VI., rojen 1897, papež 1963-1978, Italijan. Kot njegov predhodnik papež Janez XXIII. je bil označen kot socialno, socialistično čuteč papež, celo s simpatijami do komunistične Sovjetske zveze ! Slednje se mi je zdelo v Manhattanovi obravnavi najbolj presenetljivo ! Pavel VI. je umrl pri 80 letih v ^{papeži} palači Castel Gandolfo. Ali mu je skrajšala življenje ameriška ali kaka druga tajna služba ? Trdnih dokazov tu ni. Sledil mu je dokaj nepričakovano ~~napredni~~ papež Janez ~~Pa~~ Pavel I, zelo neizkušen v realni politiki!
3. Janez Pavel I., rojen 1912, papež 1978/33 dni !!!, Italijan. Tudi Luc Menaše v svojem Svetovnem biografskem leksikonu je zapisal : morda zastrepjen! ~~Ni bil~~ imel je komaj 66 let, kaj je pripeljal do njegovi smrti in kdo jo je povzročil ? Na prvo vprašanje je ~~da~~ odgovor domala zanesljiv, na drugo vprašanje negotov.

Janez Pavel I, politično gotovo precej naiven, , je izvedel za težke mahinacije in malverzacije v vatikanski banki. Odločil se je, da se vmeša v to zadevo /navsezadnje je bila to njegova voditeljska dolžnost !/, in najavil svojo preiskavo. Preden je utegnil karkoli ukreniti, je ponoči v Vatikanu nenadno umrl oziroma je bil umorjen. Kako ? Nekako zastrupljen. Umor pa je tokrat opravila kar domača vatikanska mafijska združba, ki ni želela razkritja vatikanskih finančnih škandalov. Kardinal Villot, vodilni kardinal po papeževi smrti , je prepeljal papežovo obdukcijo in zapovedal kar najhitrejšo balzamiranje njegovega trupla in zatem njegov hitri pokop. Tako Gregoire kot Manhattan navajata toliko sumljivih dejstev po smrti Janeza Pavla I. da je njegov umor kar najbolj verjeten.

Janezu Pavlu I. je sledil poljski kardinal Karol Wojtyła kot Janez Pavel II. Njegova usmeritev je bila odločno protikomunistična in proameriška, povezana tudi s CIO.

V finančne vatikanske posle se ni vtikal. Še več : voditelja vatikanske banke nadškofa Marcinkusa je celo vedno prijateljsko ščitil !

26. SPISANKA

O raziskovalnem intelektualizmu Aldousa Huxleya

/3. del : OTOK, original 1962, hrvaškin prevod 1985/

OTOK je zadnji Huxleyev roman in sploh njeg^ovo zadnje delo, izšlo leto dni pred njegovo smrtjo. Je nekaka njegova labodja pesem. Glede na bistveno témo, na ukvarjanje s čim boljšo ureditvijo človeške družbe, je OTOK nekak izraziti kontrast Krasnemu novemu svetu. V romanu gre za idealizirano pove-zavo ali ~~kar~~ za zlitje intelektualnega Zahoda in ^{ihu} duhovnega Vzhoda. Dogajanje poteka v sedanjosti na otoku Pali v Indij-skem oc^eanu. OTOK je vsekakor en^e od možnih družbenih utopij. S tem spada tudi v dolgo verigo del, ki jih začenja UTOPIJA Thomasa Mora /latinizirano MORUSA/ iz 16. stoletja.

Celotni naslov tega dela, pisanega v latinščini, se glasi : O najboljši državni ureditvi in ~~o~~ novem otoku UTOPIJA /grško: dežela, ki je ni/. V linijo utopij spadajo česton tudi otoške lege teh utpij. Tako jetudi pri Huxleyu. Drugaznamenita utopija po Moru je delo Tommasa Campanelle, tudi pisano v latinščini, SONČNO MESTO ali o ideji filozofske Republike /začetek 17. stoletja/. Tu pa se srečamo s Plato-novo DRŽAVO kož antično predhodnico poznejših utopij.

Posvetimo se zñaj Huxleyemu OTOKU. Uvod v OTOK je obogatila tale Aristotelova misel : " Kadar si~~u~~ ustvarjamo neki ideal, smemo slediti svojim željam, a moramo se izogibati temu, ka }r je nemogoče. " Nadaljnja posebnost romane je, da se začenjain ^{se}končuje z isto besedo : POZORNOST. Druga ključna in večkrat ponovljenapeseda v knjigi je KARUNA - slovensko: SOČUTJE.

Na otok PALO se po brodlomu reši angleški novinar WILL FARNABY. OTOK spada v okvir indijske civilizacije z značilnim sestavinama : s hinduizmom in z budizmom. Pala ni imela ugodnega pristanišča, zato se je izognila osvajanju evropskih kolonialistov in je obdržala svoj tradicionalni red, a obogaten zaradi srečanja dveh umnih mož iz dveh svetov : hinduistično-budističnega starega Radže, vladarja na Pali, in njegovega zdravnika, kalvinistično-ateističnega Škota Andrewa MacPhaila. S svojim postopnim miselnim zблиževanjem sta uspela kakovostno vplivati tudi na palsko življenje v sodobnosti. Farnaby se je srečeval seveda le z njuni potomci.

Ljudje na Pali so znali govoriti ob palščini tudina angleško.

Prva človeka, ki ju je Farnaby srečal na Pali, sta bila deklica Mary farodžini ~~ixixixixix~~ Mac Phail in njen bratec Tom Krišna / prim. poudarjeno dvojezičnost njih imen !/ ,

Z njunim posredovanjem se Farnaby seznanil z njunim dedom zdravnikom Robertom MacPhailom in z njuno materjo, z glavno žensko osebo v romanu Susilo MacPhail. Farnaby izve, da se je Susilin mož Dugald, sin zdravnika MacPhaila, pri plezanju smrtno ~~pop~~ ^{ne re} ~~per~~ ^{per} ~~cilil~~.

Farnaby se seznanja z različnimi ljudmi, tudi z vladarico Pale, z Rani in z njevim mladoletnim sinom Muruganom, ki komaj čaka na svojo polnoletnost, da bo prevzel oblast in da bo na otoku marsikaj spremenil. Bralcu je kaj hitro jasno glavno družbeno nasprotje na Pali : na eni strani so bolj tradicionalni in bolj duhovno usmerjeni ljudje, na drugi strani pa se hočejo ^{al} materialno obogatiti s prodajo otoške nafte in z vključitvijo v globalni kapitalizem. Brž nam je jasno, da se bo tradicionalna idilika težko uprla premočni tuji

Farnaby si zatem ogleda del šolskega pouka na Pali. Glavno načelo šolanja je : otroci naj bi postali popolna ljudska bitja !

Mary Jarodžini razloži Farnabyju, da se lutkovna igra Ojdip na Pali razlikuje od antične grške predloge. Spremenjen je konec igre. Res se hoče Jokasta obesiti, a jo ljudje od tega odvrnejo. Res se hoče Ojdip oslepiti, a ga od tega odvrnejo. Kaj sta navsezadnje zagrešila ? Nista vedela, da sta mati in sin. Ojdip ni vedel, da je v prepiru ubil očeta.. Ta misel mi je blizu.

Zakaj vse to patetično pretiravanje ?! In kakšen je konec v palski igri ? Mati in sin zdaj ne bosta več zakonca !

Na Susilino pobudo izpije Farnaby zdravilo meki, ^{prezervativ} ~~prezervativ~~ *memoriam primum homo in hoc mundo moriturus!* Farnaby doživi notranjo preobrazbo.

V skrajno notranje dogajanje se vmeša skrajno zunanje dogajanje hrup državnega udara. Mladi radža Murugan se je povezal z bližnjim imperialističnim Rendangom in s tamšnjim diktatorjem Dipo. Rendang in Pala se bosta združila. Paline samosvojesti je konec. Slišijo se propagandna gesla : Napredek - Moderno življenje - Resnica - Valuta - Prava spiritualnost → Nafta !? Ko minejo glasovi vojske in politike, se spet slišijo glasovi natave. In še zadnje besede : Karuna , Karuna - Sočutje , Sočutje in končna beseda POZORNOST , Propadla je še ena pozitivna utopija, ostajajo od vzhodne duhovnosti preobraženi zasebnik Farnaby.

27. SPISANKA

O raziskovalnem intelektualizmu Aldousa

HUXLEYA

/4. del : MAJMJUN I BIT, original 1949, hrvaški prevod 1986/

Roman OPICA IN BISTVO je zelo svojsko delo. Sestavljen je iz uvodne kratke zgodbe TALLIS in iz dolgega filmskega scenarija, ki ga je napisal ^eomajeni Tallis. Ta scenarij pa nedvomno spada v zvrst črne utopije, saj dogajanje v njem poteka po uničujoči atomski vojni.

Če pogledamo, kdaj je roman izšel /1949/, laže razumemo Huxleyevo pesimistično razpoloženje. ^uK_umaj se je končala 2. svetovna vojna s svojimi strahotami, padli sta atomski bombi na Japonsko, začenja se strah pred širšo atomsko vojno in posledično strah pred uničenjem civilizacije ali celo človeštva.

Že prvi stavk ^rje katastrofičen. Začenja se z omembo Gandhijevega umora /1948/. Človeka, ki je predstavljal nenasilno politiko, ^lje bil pripadnik nasilne politike. Svetovna stvarnosť je bila vse prej kot spodbudna.

V uvodni zgodbi TALLIS nastopi kot ironični rezoner tudi sam avtor. Trenutno ^dse druži s filmskim scenaristom Bobom Briggsom v Hollywoodu.

Avtor razmišlja o svoji priljubljeni tematiki : o družbenih ureditvah. Že Platonova DRŽAVA ^{im}temelji ^{na} kot na idealni obliki vladanja. Marksist ima sebe za znanstvenika, fašist ima sebe za znanstvenega pesnika nove mitologije. Sanje o REDU rode tiranijo, sanje o LEPOTI rode monstrume innokrutnost.

Presenetljivo nam avtor predstavi boginjo Ateno, ki je "zaščitnica umetnosti, obenem pa tudi boginja znanstvenih sporov, nebeška Načelnica vsakega Generalnega štaba." /!!!/

V pogovoru med Bobom in med avtorjem je večkrat omenjen Gandhi, tako da se njegova začetna []]omemba v nadaljevanju politično problemsko nadaljuje.

Pri Oddelku za scenarije prehití prijatelja kamion, naložen s papirjem. Bob pravi : " To so ~~x~~ nespregjeti scenariji, ki jih ^{am} ~~k~~amion pelje v sežigalnico!" In doda, najbrž ~~w~~ s privoščljivostjo konkurenci, : "Tja tudi spadajo." S polnega kamiona pade nekaj scenarijev in prijatelja si ogledata naslove scenarijev. Ob []]ajbolj pritegne scenatij z naslovom OPIC ^A/IN BISTVO. Avtor scenarij ^w je William Tallis, pripisani pa so še njegov kalifornijski naslov, datum zavrnitve scenarija /1947/ ter dvakrat podčrtana izjava : ZA SEŽIG ! Huxleya scenarij zanima, zato ga odnese s seboj. Z Bobom se pozneje odpravita poiskat Tallisovo bivališče. S težavo ga najdeta, saj je zunaj mesta in precej na samem. Tallisova služabnica pa jima pove, da je Tallis pred kratkim umrl. Od nje in od ^fnjenega moža izve ^yta obiskovalca še nekaj podatkov o Tallisu. Ob koncu uvodnega pog ^{lj}vja avtor najavi, da zdaj objavlja celotni scenarij OPICE IN BISTVA, in sicer brez sprememb []]in brez komentarjev.

Pomembna oseba v ~~s~~cenariju je PRIPOVEDOVALEC, ki poetzira in nas obvešča o marsičem. Začetni šok je kinemotografska ⁱđvorana, občinstvo v njej pa so opice ! /prim. naslov !/
Pripovedovalec nas ~~nas~~ na strani 46 seznaní z datumom tistega dneva : : 20. februar 2108 /!/ in nam predstavi

novozelandsko ekspedicijo, ki je prišla ^I 3. svetovni vojni ponovno odkrivat Severno Ameriko! Nova Zelandija je ostala neprizadeta od vojnega uničenja. Novozelandci pa zdaj gledajo, kaj je ostalo celega v Severni Ameriki. Glavna oseba med Novozelandci postane v nadaljevanju botanik dr. Alfred Poole.

Na strani 70 nam Pripovedovalec pove : Tragedija je farsa, ki v nas vzbudi sočutje, farsa pa je tragedija, ki se dogaja outsiderjem ! Na strani 71 ^pfa trije ^Iumazani in raztrgani divjaki ugrabijo Poola !

V pokatastrofični družbi skupina ljudi pod nadzorom ~~odkopava grob~~ odkopava grob in pri mrtvecu iščejo nakit ! Vzamejo pa tudi njegovo dobro ^{njeno} ohranjen^o obleko !

Bog pokatastrofične družbe je BELIAL, izraziti manihejski zli bog. Vladajoča kasta so njegovi svečeniki. Ni dosti razlike od evropske ali ^kake druge srednjeveške družbe. Trije ^Igrabitelji privedejo dr. Poola k svojemu Šefu. Ta pričakuje od Poola kako koristno pomoč, a od botanika ne vidi koristi.. P^odanikom ukaže, naj Poola pokopljejo, živega ali mrtvega, vseeno ! Poole Šefa le prepriča, da lahko pomaga Belialovi Družbi z nasveti za prehrano ! Poole se zatem seznan^o z ⁸18-letno Loolo /v nadaljevanju in do zaključka postaneta par/. Izve, da ho naslednji dan Belialov Dan, dan prečiščenja populacije : defektne otroke, žrtve radiacije, takrat ubijajo. Belialova Družba je divjaška, neizobražena, nepismena... In kaj je človekov končni cilj v tej Družbi ?

Stran 104 : "Končni cilj je pridobiti Belialovo milost, poskusiti z molitvijo odvrniti njegovo sovraštvo in odvrniti uničenje, kolikor je le mogoče."

Nadalje izvemo še za nekaj temeljev Belialove Družbe. Kakšna usoda je določebna človeku? Stran 105: "Belial je po svoji plemeniti dobri volji izbral vse, ki sp zdaj živi, za večno prekletstvo." /Opomba: tu je potencirani srednji vek brez možnega odrešenja! / Pozdrav v tej Družbi je nakazati rogova! Zanimive so vladarjeve oznake na strani 115: "Njegova Eminenca, Belialov Namestnik, Gospodar Zemlje, Nadškof Kalifornije, Sluga Proletariata, /!/, Škof Hollywooda /!/.

Od strani 120 do strani 131 se razpreda velika hvalnica Belialu, ki jo izmenoma izražata dva polzborca. Glavno sporočilo poklonov je: Kako odobrovoljiti Beliala? SAMO s KRVJO!

Dr. Poola sprejme celo Namestnik, pomenkujeta se o veri in o zgodovini. Na straneh 139-143 našteje namestnik ključna zla človeške civilizacije, začevši s prenaseljenostjo /prim. Huxleyev Leitnotiv! / Namestnik dokazuje Poolu prevlado zlega boga Beliala na svetu.

Stran 144: "Od 2. stoletja do zdaj noben ortodoksni kristjan ni veroval, da je človek lahko obseden z Bogom. Obseden je lahko samo s Hudičem!... Belial je dejstvo, Moloh je dejstvo, Obsedenost s Hudičem je dejstvo." Namestnik razlaga Poolu zgodovino od 1. svetovne vojne, preko druge svetovne do zdaj: vse je usmerjal Belial /Hudič, Satan, Vrag, zli manihejski bog/.

Po uradnem obredu stečejo ljudje v areno in začne se velikan-ska seksualna orgija. Dopusčena je krajša seksualna sprostitvev, čeprav je seksualnost - kot v večini družb - tudi v Belialovi Družbi omejevana. /Kakr^šnakoli svoboda je

ž nevarna za vsako totalitarno družbo !/. Za pravo parjenje dovoljuje Belialova Družba le 2 tedna ! /Ali je to doziranje v okviru enega leta ?/ Seksualne zagnance potem preganjajo. Namstnik jih imen^wje Strastnike.

Ali je mogoče pobegniti iz Belialove Družbe ? Namestnik Poolu pove, da obstaja majhna skupnost Strastnikov na severu v bližini Fresno. A pot do tja je je^ftežka. Če pa begunce ulove, jih žive sežgejo.

Loola se je seksualno zabavala s šefom, ko pa je bilo konec orgije, je našla Poola in strastno sta se objela.

A slede navadni d^mevi. Loola spet koplje grobove, Poola pa deluje v^v svojem laboratoriju za prehrano. A za dosežke bo potrebno veliko časa. Ljubezenski odnos med Poolom in med Loolo se razvija v^v smer Strastnikov. Par se navsezadnje odloči za pobeg iz Belialove Družbe. Spremljamo ju na njihuni poti na sever.

Pomenljivi zaključek na strani 226 se glasi : "Potem mu Loola poda trdo kuhano jajce !/!. On ga razbije ob grobnem kamnu !/!. Dok^fer ga lupi, padajo majhni koščki lupine po grobu !/!". Begunca spremljata dva simbola :

jajce /podoba življenja/ in grob /podoba smrti/,

Ali je mogoče ulti iz Belialove Družbe - Države ?

Š^mvoji skrajno pesi, istični utopiji prepusti avtor vsaj odprt konec.

O pretresljivi knjigi hrvaškega soimenjaka
/Andrija TUFEKČIĆ : Plavalec na drugen bregu Save : zapiski
iz srbskih taboriš v Bosni, Ljubljana 1995/

Ta knjiga spada med moja najbolj presenetljiva odkritja
v Trubarjevem antikvariatu. Sam naslov, čeprav privlačen,
mi ne bi "izsilil" nakupa te knjige, a tu je bil še podnaslov :
zapiski iz srbskih taboriš v Bosni ! Do pogleda na to knjigo
sem pridobival le novinarske informacije o dogajanjih v Bosni
po organiziranem srbskem napadu nanjo, zdaj pa me čaka prvo
osebno pričevanje o bosanski katastrofi!

Med založniškimi podatki izstopa tale stavek : Iz rokopisa
prevedel, obdelal in uredil Bogdan Petric. Ta informacija
sporoča, da je knjiga prej izšla v slovenskem prevpdu kot
v hrvaškem originalu ! Prevajalec nam v svojem uvodu pove
nekaj bistvenih podatkov o avtorju. Andrija Tufekčić je
bosanski Hrvat iz Brčkega. Kot kovinarski delavec je deloval
v Avstriji. V srbski agresiji na Hrvaško je bil eden branilcev
Vukovarja. Svojo vojaško uniformo je spravil v domačem Brčkem,
kar pa mu je ob aretaciji in dalje močno škodilo. Ob srbski
agresiji v Bosni se je vrnil domov in poskusil odvesti svojo
mater k svoji sestri v Ljubljano. Mati se sprva ni odločila za
odhod. Medtem je bil razrušen most preko Save in Tufekčić je
obelečen preplaval Savo in se iz Hrvaške vrnil v Bosno! V
Brčkem pa so ga hitro zaprli. Znašel se je v najhujših
razmerah v treh taboriščih : v Brčkem, v Batkoviću in v Doboju.
V Brčkem so Srbi v 15 dneh pobili več kot 1000 Hrvatov in Musli-
manov! Iz Batkovića je avtor s sojetnikom pobegnil, a so ga
ju ujeli in za kazen sadistično pretepali. Ujetniki so bili izpo-
stavljani vsakodnevnemu mučenju in pravi čudež je bil, da je

~~vse~~ avtor vse to preživel., a ostal težki invalid. Avtorjevo mučno in mučilno zapornišтво ob težkem delu in ob pomanjkljivi prehrani je trajalo več kot eno leto, potem je bil uvrščen v zamenjavo srbskih in hrvaških ujetnikov. Prizori, ki jih avtor niza, so večkrat hujši kot prizori iz sovjetskih sibirskih gulagov. Kulturni človek le stežka razume tako strupeno sovraštvo Srbov do zaprtih Hrvatov in ^{do} Muslimanov. Kako hitro je propadlo uradno geslo iz komunistične Jugoslavije : bratstvo in enotnost ter se spremenilo v Protibratstvo in ^vprotienotnost ! Po začetni srbski agresiji se je v Bosni začel boj ^{vseh} proti vsem : Srbi proti Hrvatom, Srbi proti Muslimanom, Srbi in Hrvati proti Muslimanom, Hrvati in Muslimani med seboj, celo Muslimani z Muslimani !

/podatki iz predgovora !'. Srbi so s pomočjo jugoarmade ^{zasedli} več kot 70 % ozemlja republike, začelo se je izrazito etnično čiščenje. Evropska politika se je osramotila tako ob srbskem obleganju Sarajevakot ob srbskem ~~etnicidumu~~ etnicidu v Srebrenici. Obnavlja se je sovražna situacija iz 2. svetovne vojne ! Avtor imenuje Srbe večkrat kar četnike, Srbi pa obrnjeno označijo Hrvate kot ustaše ! Ali lahko obstaja "mirna" Bosna samo pod diktaturo, ki zatira vse njene prebivalske sestavine ?!

Tufekčić je nadarjen pripovedovalec in njegovo ⁹ sugestivno pisanje se mestoma bliža literarnosti. Kljub sadističnemu ravnanju z njim se avtor izogiba, da bi zapadel v maščevalno sovraštvo do vseh Srbov. Delno mu je tu pmagalo dejstvo, da je doživel od nekaterih Srbov tudi bolj človečen odnos.

A na koncu svoje izpovedi /strani 302-303/ zapiše : "Vse hudo, ki so ga storili Srbi, se jim bo nekoč vrnilo stotero... Do maščevanja mora priti. Morda bodo takrat padali današnji srbski otroci, ki niso krivi za grehe očetov. /!!!!/

Ali moremo na sodišču /ob/tožiti papeža /papeže/ ?

/Christian Failer - Gert Hetzel : Afera papež, Podnart 2011/

Edinstveni dogod^{ek} v T ubarjevem antikvariatu pred nekaj tedni. Zagledam knjigo z^a naslovom Afera papež ! Dva meni nepoznana avtorja me nista nič usmerila. Več pa je povedal podatek, katera založba ali organizacija je knjigo izdala : Društvo za zaščito ustave in žrtev cerkve ! Najbolj učinkovit^a pa je deloval naslov : AFERA PAPEŽ ! Katera afera ? Kateri papež ? Knjižico /78 strani/ sem takoj kupil. Za kaj gre, pa bom odkril doma.

Ko sem začel knjižicom listati, je sledil izjemni šok. Na strani 7 je bila razložena vsebina te publikacije. Pisalo je :

" Kazenska ovadba proti dr. Josephu Ratzingerju, papežu rimskokatoliške cerkve zaradi hudodelstev zoper človečnost po 7. členu Statuta Mednarodnega kazenskega sodišča." /!!!!/

Ovadba je bila naslovljena : Tožilcu Mednarodnega kazenskega sodišča gosp. prof. dr. Luisu Morenu Ocampu, Mannweg 174, NL, - 2516 AB Den Haag - 31. januar 2011. "

Minilo je lo let^o od te ovadbe, a o kakem spektakularnem procesu v Den Haagu nisem ničesar slišal. Sodišču je gotovo vzelo sapo ! Ali naj se lotijo svetovno vplivne cerkvene organizacije, kot je katoliška Cerkev ? To bi bila pretresljiva pravna novost ! Sodišče se je takemu procesu rajši izognilo, saj politično ni dovolj močno za spopadanje z Vatikanom ! Ali so ovadbo zavrnil, kar bi bilo najbolj enostavno, ali pa obtožno gradivo preučujejo na daljši rok, že lo let ! Papež Ratzinger je medtem že postal

upokojenec in po logični strani bi moral biti obtožen tudi sedanji papež Frančišek, saj papež kot absolutistični vladar odgovarja za celotno delovanje svoje cerkvene organizacije.

Kot pa je znano, so voditelji držav ali režimov sojeni samo takrat, ko so prazni ! Vzorni primer je bil nürnberški proces proti nacističnim voditeljem po 2. svetovni vojni. Časovno bližji nam je proces proti Miloševiću. A dokler je bil on voditelj države, je bil varen. Sodišču dosegljiv je postal šele takrat, ko je izgubil oblast ! Vedno drži znani latinski izrek VAE VICTIS !

Zaradi neznanske zanimivosti ovadbe proti dr. Josephu Ratzingerju si oglejmo glavne sklope v obtožbi :

- I. ZASTRAŠUJOČI CERKVENI REŽIM / poglavje je izjemno širno, saj sega časovno v judovsko Staro zavezo in v njen preem v krščanstvo in dalje do naših dni./
- II. MORILSKA PREPOVED KONDOMOV / to poglavje je sicer ožje, saj zadeva predvsem širjenje aidsa v Afriki, a tudi tu je shovi več kot dovolj !/
- III. POKROVITEJSTVO NAD SEKSUALNIMI DELIKTI KLERA / to pa je najbolj pereča sodobna cerkvena problematika, saj je statistično raziskana v številnih državah/.
  1. sklop je razdeljen v 4 dele : 1. Prisilno članstvo,
  2. Psihični teror,
  3. Hudodelstvo proti človečnosti in,
  4. Kazensko pravna odgovornost dr. Ratzingerja. Nedvomno gre pri katoliški Cerkvi, dokler ima neomejeno oblast, za totalitarno, tiransko in teroristično organizacijo. Vprašanje pa je, kako je mogoče obdelovati gradivo kar za 1600 let /!/ cerkvenega oblastniškega vladanja ! Ker je krščanstvo nekritično prevzelo celoto judovske Stare zaveze kot svojo versko knjigo, se mora posledično ststrinjati

s številnimi zapovedmi iz Stare zaveze, ki pa so zdaj skrajno problematične !. Najpa omenim samo zapoved proti homoseksualizmu!

/zdaj ta seksualna značilnost ni več greh, ampak bolj zasluga!/.

V 3. Mojzeovi knjigi 20, 13/ piše : " Če nekdo spi z moškim tako kot z žensko, sta storila grozoto in morata oba umreti. " /!/
 +

Cerkveno sodišče na Zahodu res nima več moči, da bi uveljavljalo ta ukaz in druge podobne likvidacijske ukaze, a spomnimo se na islamska sodišča. Tam o zasebnih seksualnih odnosih še vedno veljavno odločajo !

Kazensko pravna odgovornost dr. Ratzingerja je pri prvem sklopu takale /strani 27-28/ : " Obdolženi sicer ni sam uvedel cerkvenega sistema prisile, kot papež pa je odgovoren za njegovo ohranjanje in uveljavljanje in je bil kot prefekt

kongregacije za vero svoje cerkve kot zastopnik takratnega papeža soodgovoren v odločilnem uradu. Bil je šef cerkvene inkvizicijske oblasti in se je tako tudi počutil.

... Danes obdolženec nosi vrhovno odgovornost za vse nauke

in grožnje njegove cerkve. Zaradi tega je odgovoren tudi za to, da še naprej obstaja cerkveni sistem prisile, ki je bil vzpostavljen pred njegovim izborom za papeža. Grožnje z večnimi peklenškimi mukami bi lahko preklical..." /!/
 m

Tudi v 2. sklopu so 4 deli : 1. Konflikt, 2. Pokorščina s smrtnim izidom, 3. Hudodelstvo proti človečnosti, 4. Kazensko pravna odgovornost dr. Ratzingerja.

V razdelku Konflikt /stran 29/ preberemo : " Po navedbah ZN je trenutno več kot 22 milijonov ljudi v Afriki okuženih z AIDS-om, okrog 30 milijonov jih je zaradi kužne bolezni že umrlo... Na prizadetih področjih živi tudi več milijonov katolikov... Po nauku Rimskokatoliške cerkve, ki ga je v encikliki Humanae vitae leta 1968 objavil papež

Pavel VI., so kontracepcijska sredstva strogo prepovedana..."

Iz 4. razdelka navajam le začetek /stran 35/ : " Obdolženec sicer ni uvedel striktne prepovedi kontracepcije, kot papež pa je odgovoren, da ta še naprej obstaja, kajti on bi jo lahko odpravil."

In še 3. sklop /strani 36-75/. Navajam začetek /stran 36/ :
 "Končno obstaja hud sum, da je dr. Joseph Ratzinger kot prefekt kongregacije za vero svoje cerkve in kot papež sistematično prikrival spolno zlorabo otrok in mladotnikov vse do danes, storilce ščitil in s tem dajal potuho za nadaljnje spolno nasilje nad mladotniki...". (!!!)

Iz 1. razdelka "Seksualni zločini katoliških duhovnikov po vsem svetu" navajam začetek : "Znano je, da je zadnja desetletja na tisoče katoliških duhovnikov po vsem svetu spolno zlorabilo in posililo na deset tisoče otrok in mladotnikov." Zgoščeno so analizirani tovrstni podatki za več držav in celin : za ZDA, za Irsko,, za Nemčijo. za Kanado, za Avstralijo in za Afriko.

Iz sestavka "Prominentni storilci" /stran 45/ pa omenjam najhujši primer med pastirji /!/ iz cerkvenega vrha.

Gre za avstrijskega kardinala Hannsa Hermanna Groerja, "ki je kot učitelj verouka v ranih letih svoje kariere zlorabil približno 2000 dečkov. /!!!/ Za to ni bil nikdar kaznovan, ampak mu je papež Janez Pavel II. dovolil, da se neovirano umakne v samostan." /!!!/... Dogodki so se odigrali v 80. in v 90. letih prejšnjega stoletja, ko je bil Joseph Ratzinger prefekt kongregacije za vero." (!!!)

Več podatkov o prominentnih storilcih /to so višji cerkveni funkcionarji/ je še na straneh 45-47.

V 2. delu III. sklopa ^M "Strategija prikriivanja" je še več podatkov o teh seksualnih zločinih. Nujno si je ogledati tale podatek /stran 48/ : " Obravnavanje takšjih /opomba : seksualnih/ prestopkov je od leta 1962 temeljilo na tajni papeški odredbi z naslovom Crimen sollicitationis. Ta je po kaznivem dejanju duhovnika zoper javno moralo obvezovala k absolutni molčečnosti vsakega storilca /!/, vsako žrtev /!!/ in vsako pričo /!!!/ pod grožnjo ekskomunikacije. /!!!/ Tudi odredba sama je ostala tajna. /Opomba : komunistična tajna zakonodaja torej ni nikaka novost !/

Navajam zgolj še zaključek Povzetka na strani 78 :

"Joseph ^Ratzinger je glavni storilec, obdan s celo vrsto sosterilcev, katerih imena so bila delno že imenovana.

Čas je zrel, da tožilec pri Mednarodnem kazenskem sodišču sproži preiskave in da, kar se je doslej razkrilo samo po koščkih, podrobno pojasni in se tiste, ki botrujejo cerkvenim skr^uinilcem otrok, po vsem s^rvetu, privede pred sodišče." /!!!/

Realno ne moremo pričakovati, da bodo neporaženi politični veljaki prišli pred Mednarodno kazensko sodišče ^{pot} ~~obtoženci~~. A spodbuden premik je vendarle, da kriminalno delujoče veljake lahko vsaj /ob/tožimo !

O sledovih Vesoljcev v judovski Stari zavezi

/1. MOJZESOVA knjiga, 6. poglavje - začetek/

Eden najboljših dokazov za obstoj in za delovanje Vesoljcev na Zemlji je Ezekielova zgodba o njegovem srečanju z NLP-jem. Dodatno pa je Ezekielovo teološko zgodbo nadgradil tehniški strokovnjak za vesoljska plovila M BLUMRICH s svojo tehnološko obravnavo. A v tej spisanki se bom lotil druge znane, a zelo pomanjkljive zgodbe.. Ker je odlomek v Stari zavezi razmeroma kratek, ga za uvod navajam v celoti :

"6. Ko so se ljudje začeli na zemlji množiti in so se jim rodile hčere, so videli božji sinovi, da so človeške hčere lepe, in so si jih jemali za žene, katere koli so hoteli. ~~in~~ In Gospod je rekel: "Ne bo ostal moj duh za vedno v človeku, ker je meso, ampak njegovih dni bo 120 let!"

je ali je 12
Tiste dni so bili velikani na zemlji - in tudi pozneje - ko so božji sinovi zahajali k človeškim hčeram in so jim rodile; to so junaki, sloveči možje iz starodavne dobe." Razvidno je, da gre v navedenem odlomku za menjavo seksualnih dobrin med božjimi sinovi /!?!/, kar razlagam kot Vesoljce, in med Zemljankami. Pomembna je naslednja izjava o odnosu civilizacijsko nadmočnih Vesoljcev /najbrž Nibirujcev - Anunakov/ do Zemljank : " in so si jih jemali za žene, katere koli so hoteli." Ta podnos povsem spominja na odnos evropskih kolonialistov do njihovih podložnih žensk v kolonijah ! Očitno so bili Vesoljci človekoliki in so se lahko spajali z Zemljankami ! Ali pa so bili Zemljani in Zemljanke predhodno deležni genetske manipulacije, da sta se

vesoljska in zemeljska populacija do neke mere zbližali! 4

Tu se zdi, da v odlomku nekaj manjka /redaktorski poseg ?!/, saj deluje vrinek o določanju človeških let življenja na Zemlji najmanj čudno, a v besedilnem okolju kar nesmiselno !

Zatem je navržen obstoj velikanov /opomba : velikani se često pojavljajo v različnih mitologijah in v pravljicah !/.

Ali so bili tudi velikani genetski domislek Vesoljcev ?!

Ali pa so bili drugačnega Zemljanov?!

V zaključnem stavku se vrnemo k začetku citata, a z dodatno

ugotovitvijo : seksualne zveze Vesoljcev in Zemljank so obrodile

sad : rojevala se je mešana populacija, v kateri so bili

elementi višjih lastnosti Vesoljcev in nižjih lastnosti

Zemljank ! Tu je podana osnova za mnogoštevilne sinove in

hčere bogov in boginj z Zemljankami in z Zemljani v raz-

ličnih mitologijah !

Presenetljiva pa je vsekakor seksualna vsebina te zgodbe !

Judovska mitologija namreč skuša svojega boga in

njegove podrejence na splošno povsem deseksualizirati !!

31. SPISANKA

R O fenomenalnem Goranu Markoviću, o ^zijemnem Lawrenceu Durrelu in o nori FLRJ

/Goran Marković : Beograjski trio, Ljubljana 2021/

Skoraj sočasno sta mi prišla v roke nova številka Bukle s kratko predstavitvijo romana Beograjski trio in kakovostni intervju z Goranom Markovićem v Delu. ^{je bil} Nasledek tega, da sem šel v Konzorcij kupit Markovičev roman, do večera pa sem ta roman tako ^{ve}skoč v eni sapi prebral. R

Roman je nenavaden po svojih sestavinah, ki jih avtor sam predstavi v uvodu k romanu /stran 9/ : "Ta kup ^pairjev me je na mojih poteh spremljal ^vač kot 25 let, kolikor dolgo sem ga zbiral. V njem se, v kronološkem redu, najdejo ^{br}raznoteri materiali : zapisniki, poročila, diplomatska ^{Korespondenca}in uradni zaznamki, izpiski iz nekega dnevnika, vrsta pisem, , ki jih ^ajepisla neka mladenka, in številni dokumenti, ^Lod policijskih, vojaških in ^{me}metreoloških poročil do poročnih listov in vozovnic, šifriranih vohunskih sporočil in ^{po}potrdil o prevzeti opremi, kot še številna nepovezana pričevanja ^fglede dogodkov, o katerih sem nameraval govoriti."

Res je, da dodajanje neliterarnih informacij k romanom ni novost, a je tu funkcionalnost te sestave preseneljivo

dognana. Roman sem kupil pravzaprav zaradi Durrela kot glavne ^fsebe v romanu, a ob branju romanane je vseskozi navduševal sam avtor, ki je znal sugestivno soočiti eksistence nekaj posameznikov z nevarnimi zapleti politike in zgodovine.

Naslov nas usmerja k trem osebam. Na prvi pogled se zdi, da sestavljajo trojico Durrel in zakonca Tankosić, Vera in Bora. A nič manj ni možno drugačen trio : Durrel, njegova žena Eve in Vera Tankosić, vsekakor gre za dve v literaturi nešteto-krat upodobljeni trojici : žensko med dvema moškima in za moškega med dvema ženskama. Oba trikotnika sta v romanu pre-pričljivo in suvereno ubesedena, čeprav le v bistvenih potezah. Premakniti se moramo h glavni osebi v romanu in in čemu doganja v romanu.

Lawrence Durrel leta 1948, ko je prišel kot literarni ataše v britansko veleposlaništvo v Beogradu, še ni bil pomemben pisatelj, imel pa je že do takrat zelo razgibano življenje.

Rojen je bil v Indiji /Darjeeling v Pendžabu/ leta 1912.

Osnovno šolo je obiskoval še v rojstnem kraju. Leta 1923 se je družina preselila v Anglijo, in tam je nadaljeval šolanje. Zatem se je preselil na Krf in začel pisateljati. Sledila je preselitev v Aleksandrijo /čas med svetovnima vojnama/. Tam je preživel tudi 2. svetovno vojno. Leta 1947 je postal predavatelj angleščine in angleške književnosti v Buenos Airesu, a tam ni dolgo vzdržal. Leta 1948 je bil kot nezaposlenec spet v Angliji in znanec ga je priporočil zunanjemu ministru kot mladeničam z izjemnimi sposobnostmi in z zelo vsestransko izobrazbo. Zunanje ministrstvo ga je sprjelo v službo in julija 1948 je pripotoval v Beograd s svojo zaročenko Eve /bil je že ločenec/ in nastopil službo v britanski ambasadi.

Zdaj je smiselno preiti od osebe k času. V sredini leta 1948 se je začel največji politični pretres v komunistični Jugoslaviji. Povzročila ga je izjava komunističnih partij, zbranih v Informbiroju /nekakem nadaljevanju Kominterne /.

To~~ta~~ izjavo pa je seveda pripravila sovjetska partija po naročilu Stalina. V izjavi Inf^{or}ombiroja so bile navedene številne napake jugoslovanskih komunistov oziroma njihovega vodstva. V ozadju tega niso bile kake ideološke razlike med SZ in med~~ni~~ FLRJ, ampak personalna vprašanja.. Jugoslovanski diktator Broz je za Stalinovo občutje preveč samostojno deloval v svoji politiki na Balkanu /Grčija, Bulgarija, Albanija/, česar pa Stalin ni prenašal. Želel je zamenjati jugoslovansko komunistično vodstvo z bolj ponižnimi funkcionarji /Take personalne zamenjave so bile v Vzhodnem bloku kar običajne !/. V Jugoslaviji pa je bil titoistični režim po 4 treh letih vladanja že močno utrjen, vodilna politična ekipa pa se ni bila pripravljena umakniti z oblasti, saj bi ob tem verjetno izgubila tudi življenje ! /prim. politične procese v SZ !/. Začelo se je nenehno medsebojno propagandno obtoževanje, kdo je na "pravi" socialistični poti. Ob tem se je večal gospodarski in politični pritisk Vzhodnega bloka proti Jugoslaviji z dodatkom mejnega ržljanja z orožjem !

Bistvena težava za jugoslovansko partijo je bila v tem, da je bila dozrajšnja triletna politična propaganda v^opečo stalno ~~nekritično~~ hvaljenje Stalina in SZ ! Kako obrniti ideološko kolo za 180 stopinj ?! Za navadne jugoslovanske komuniste je bilo zelo težko, da bi se mogli trenutno /npr. na enem političnem sestanku! / obrniti od komunističnega "papeža" Stalina h komunističnemu "Lutru" Brozu. Oportunisti so hitro videli, da je v Jugoslaviji močnejši titoistični veter, in so se takoj prilagodili. Trdni idealistični !/ komunisti pa so ostali zvesti Stalinu. Tak človek je v našem

romanu Bora Fankosić. Za boj proti informbirojcem je titoistični režim "izumil" Goli otok kot kruto politično prevzgojalnišče. Če so se želeli zaporniki preživeti, so se morali titoistično prevzgojiti v smislu Živel Tito in Döl s Stalinom. Najverjetneje pa ob svojem trpečem prevzgojanju niso ravno vzljubili titoističnega režima.

Goli otok je ob Durrelovi osebni zgodbi glavna tema Markovičevega romana. Za širši razgled o tem pretresnem pojavu priporočam branje odlične knjige hrvaškega zgodovinarja Prevešića Zgodovina Golega otoka.

Obriso si oglejmo Durrelovo zgodbo. Durrel se je v Beogradu najprej poročil z Eve, tako da sta bila poslej družbeno potrjeni zakonski par. Ker je bil Durrel službeno zelo zaposlen, povrh pa je dodajal službenim zadevam še svoje osebne pobude, se je premalo zanimal za ženo, celo takrat, ko je ona zanosila. Povrh si je pridobil za ljubico svojo učiteljico srbohrvaščine Vero Fankosić, potem ko so nje-nega moža Božo kot stalinista že zaprli. /Opomba: Pod udarom ali pod pritiskom so se znašli tudi sorodniki informbirojcev. Slovenski primer: na Golem otoku se je znašlo kar 5 bratov Logarjev, čeprav je bil zaresni stalinist med njimi najverjetneje en sam!

Tudi v našem romanu imamo izraziti primer, kako je zapor stalinista vplival tudi na sodo njegove žene: po Bori Fankosiću so zaprli še njegovo ženo Vero, najbrž predvsem zaradi pritiska njenega moža! Vero so odvedli na otok Sveti Orgur, ki je sosed Golega otoka. Tako je bil neuklonljivi Bora nenehno trpinčen na Golem otoku, Vera pa je prenašala svoje zlo v bližini.

Celotna napeta zgodba ^{se} končasse spektakularnim ^Lbegom Bore Tankosića z Golega otoka in Vere Tankosić s Svetega Urgurja in s kar neverjetnim njunim plavanjem ⁿdo dalmatinske obale.

Tu se vprašamo : ali je ta zgodba mogoča ali pa spada v območje književne izmišljije ?! V romanu se je Bora rešil, Vera pa ~~se~~ je utonila oziroma so jo ^vmorju raztrgali morski psi ! Durrel je botroval, tudi pri reševalni akciji za oba Tankosića. Ker je povzročal ~~Durrel~~ britanski ambasadi več neprilik kot koristi, so ga slednjič leta 1951 odpustili.

Končajmo poročilo o Markovićevev imenitnem romanu z Durrelovo izjavo staremu znancu iz predvojnega Pariza in tedanjemu uglednemu komunističnemu potentatu Konstantinu Koči Popoviću /stran 189/ : " Zavedajo^č se vseh nesoglasij, vseh tegob, ki so v sami človeški naravi,, ne more umetnik storiti ničesar, da bi svoje prijatelje posvaril, jih pravočasno opozoril s krikom in jih poskušal rešiti.

Bilo bi zaman. Zakaj ljudje so načrtni povzročitelji lastne nesreče. Umetnik jim ne more veleti drugega kot "Premišlujte in jočite !"

Ko se je končala burna aktivnost Durrelovedij ^{di}plomatske službe,, pa je v njem že nastajala notranja ustvarjalna napetost : v taki ali v drugačni zvezi se pojavijo v romanu že vsi naslovi štirih delov ⁿjegovega Aleksandrijskega kvarteta : Justine, Baltazar, Mountolive in Clea!

32. SPISANKA

O raziskovalnem intelektualizmu Aldousa Huxleya

/5. del : Groteskni ples, original 1923, slovenski
prevod 1966/

Pomuditi se jetreba najprej ob naslovu romana ANTIC HAY.

V angleško-slovenskem slovarju Ružene Škerlj, 1952, ki ga imam doma, preberem za antic : sta^minski, smešen, grotesken, za hay pa seno ! Kolegica, ki premore večji novejši angleško-slovenski slovar, mi je posredovala za hay razen sena še : 1kositi, seno sušiti, s senom hraniti in še 3. pomen : kmečko rajanje. V okviru ~~rajanja~~ pa ~~se~~ vse- kakor znajde tudi ples,. Ker ples /razen v enem poglavju/ ni v ospredju pozornosti v romanu, je ples najbrž zamenjavazakaj drugega : za dogajanje, za početje, v najšir- šem smislu : za življenje.

In zdaj še groesken. Veliki slovar tujk, 2002, nam poda za grotesken naslednje pomene : čuden, nenavaden, spačen, grozljivo smešen, fantastično zmaličen.

Zdaj lahko preidemo k bistveni vsebini romana. Huxley obravnava v svojem romanu manjšo skupino angleškega izo- braženstva /temu ustreznoⁱ so dialogi/ 5 let po končani 1. svetovni vojni. Njihovo življenje pa se bolj ali manj nagiba h grptesknemu /po slovarskih oznakah/.

Že glavni predmet, ki ga glavna^fseba romana Gumbril ^{reli} pri- dobitniško uveljaviti /posebna vrsta hlač !/, se nedvomno približuje gornjim pridevnikom za groteskno.

Nujno jetreba omeniti tudi uvodno misel romana, citat iz Marlowa : "Moji ljudje, kot satiri napaši v travi, naj kozjih nog zaplešejo grotesken ples." /!!!/

In Huxleyeve osebe so se razpolož^{en}nejsko kar naj^{vi}bolj odzvale želji "arlowa ! Glavno osebo romana nam predstavi že prvi stavek prvega p^{og}lavja : " Gumbril, Teodor Gumbril mlajši, bačalar ¹ filozofije iz Oxforda, je sedel v svoji h^{ro}stovi klopi na severni strani šolske kapele..." A že na¹koncu 1. poglavja Gumbril opusti svojo pedagoško službo.

V 2. poglavju obiše Gumbril svojega očeta arhitekta. ²

V 3. poglavju Gumbril že začenja pobudo s svojimi patentnimi hlačami pri gospodu Bojanusu. Naslednja pomembna oseba, ki jo ³ srečamo, je slikar Casimir Lypiatt. Le-ta se ravno dogo⁴varja z vodjo galerije Albemarlom, teljem ⁵

Ker je Lypiatt po česti umetniški navadi brez denarja, si izposodi od Gumbrila 5 funtov.

V 4. poglavju spoznamo še feljtohista Mercaptana in v ⁶ restavraciji se naplete pogovor o umetnosti. Da pa ne bi ostali le pri umetnosti, se pojavi v družbi tudi znanstvenik fiziolog Shearwater. Družbo pa poveča še zgovorni in duho⁷viti Coleman, posebež s svojo plavo brado. Coleman ⁸ uvede v družbo še svojo prijateljico Zoe in jo predstavi ⁹ takole : " Tista, ki deli z menoj veselje in žalost."

V 5. poglavju družba zapusti restavracijo in jezikavni Coleman nadaljuje s svojo besedno aktivnostjo : malo družčino preusmerja k večmilijonski skupnosti ljudi /stran 105/ :

"Ali se zavedate, da ta trenutek stopamo sredi med sedmimi milijoni ločenih in posebnih individuumov, katerih vsak imaločeno in posebno življenje in ki so vsi povsem ravnodušni do našega življenja bivanja ? Sedem milijonov ljudi, katerih vsak se ima za enako pomembnega, kot se ima vsak izmed nas."

Presenetljiv je Zoin komentar o Colemanu "x": "Mislim, da je on umazana svinja." (!?)

10
11
Čas je, da se pojavi glavnazenska oseba romana, lepotica Myra Viveash. Družba jo na sprehodu zagleda v spremstvu Bruina Oppsa. Myra je tip t.i. usodne ženske. Vsi so površni znansi, funkcionalno pa izstopa slikar Lypiatt, saj bo Myra naslednji dan prišla k njemu. Lypiatt jo namreč portretira!

Z Bruinovo sledečo izjavo pridemo do socialnega ali kar do rednega ločevanja male meščanske skupine od uličnih revežev. Stran llo: "Mrzim jih," je rekel Bruin. "Sovražim vsem, ki so revni ali bedni, ali stari. Ne prenesem jih, dejajo me resnično bolnega." Mercaptan pa doda: "In kako lepo in odkrito izražate tisto, kar čutimo vsi, pa nimamo poguma, da bi to povedali." !/!

Zatem se družina razkropi, Gumbril in Shearwater odhajata skupaj, ker stanujeta v isti soseski. Gumbril pa izrazi svoje socialno sočutje. !/!

V 6. poglavju pride Myra k Lypiattu, da bo nadaljeval z njenim portretom, a zapleteta se v dolg pogovor.

V 7. poglavju ptekajo priprave za Lypiattovo razstavo.

12
Od novih oseb se pojavi novinar Clew, navdušenec za umetnost.

V 8. poglavju se oglasi Gumbril pri Bojarsu zaradi svojii patentnih hlač.

V 9. poglavju si Gumbril nabavi svetlo brado /očitni vpliv Colemana !/, s katero bo deloval po lastnem prepričanju bolj odločno, samozavestno, impozantno.

Gumbril tu ~~zaigra~~ izrazi prastari človeški nagon : zaigrati nekoga drugega, npr. Popolnega moža. Na sprehodu se zaplete v pogovor s simpatično mlado žensko. Slednja ga kar hitro povabi na obisk v svoj dom. Avtor komentira njeno odločitev na strani 155 : "Gospa in pesnik, je mislila, la grande dame in bleščeči mladi genialni mož. Všeč so ji bili mladi možje z bradami. Vendar ta ni bil umetnik, ~~kljub~~ ^{kljub} bradi, ~~kljub~~ ^{kljub} klobuku. Bil je nekakš^h ^m pisatelj^(c); vendar je bil zadržan, očarljivo skrivnosten."

Njun pogovor postopno pripelje do Gumbrilove odločne aktivnosti /stran 159-160/ : " Zgodilo se je to, , da je Popolni mož prišel še bliže, da je položil roke okoli nje, kakor da jo vabi k fokstrotu /!/, in jo začel osupljivo silovito poljubljati. Njegova brada jo je ščegetala po vratu : lahno vzdrhte vajoč, si je spustila magnolijine cvetne liste na oči.

Popolni mož jo je vzdignil, šel je čez sobo, noseč izbirčno damo v naročju, in jo položil na rožnati katafalk postelje."

Po njunem intimnem seznanjanju izve Gumbril, da je gospe ime Rosie. Zatem pa še, da je žena njegovega znanca, znanstvenika Shearwaterja ! Nadaljnje prewenečenj pa jebilo, da je Gumbril ob odhodu iz hiše srečal prihajajočega Shearwaterja, a ta ga zaradi njegove preobleke ni spoznal ! To je že pravi teatralni prizor !

(13) V 10. poglavju izrazi gospod Boldero Gumbrilu, , da je zamisel o patentnih hlačah denarno obetavna. Obenem pa se vsili Gumbrilu kot sopodjetnik ! !

V 11. poglavju obišče Gumbrila Shearwater in modruje o tem, kako so ljudje čudni. Gumbril pa mu odvrne W /stran 182/ :

"Vsakdo je čuden, in navadhi, spodobni, meščanski ljudje so najbolj čudaški med vsemi." //!

Zabavno je, ko mož vprašuje ljubimca svoje žene o neki drugi ženski. Shearwater je namreč zlezel in svoje znanstveniške ozkosti in se zanima za Myro Viveash ! Njunenu pogovoru se pridruži še Gumbril starejši, po tem pa razkaže obema svoje svoje arhitektske projekte.

(14) Druga polovica romana /12. poglavje/ se začne z zgodbo o Emiliji. Gumbril se je z Emilijo in z njeno prijateljico Molly (15) spoznal v galeriji in se usmeril zgolj na Emilijo. V primerjavi z Rosie je Gumbrilov odnos z Emilijo dokaj idiličen.

Emilija je bila sirota, saj sta ji starša umrla še mladi. Pri 17 letih in pol jo je zasnubil starejši poslovni prijatelj njenega očeta in ona se je poročila z njim. Ko pa je hotel uveljaviti svoje zakonske pravice, se je Emilija uprla in ga zapustila. Zdaj je živela sama ob svojem skromnem denarju.

Tudi njena zgodba je vsaj delno groteskno čudna. /Njena seksualna neobveščenaost pri njenih letih !/ Po svoji izkušnji z možem

žem je imela Emilija moške za surovine. Gumbril se je je kazal kot nadvse blag, saj jo je že njegov poljub vznemiril.

V 13. poglavju gresta Gumbril in Emilija na koncert. Ker ponoči ni imela več prometne zveze s svojim domom, je nedolžno prespala pri Gumbrilu. Tu je ubeseden izjemno nežen prizor!

14. poglavje sledi kot popoln kontrast, Glavno vloga ima v njem že od prvega stavka Myra. Le-ta sreča v mestu Gumbrila in ta izusti : "Kako sijajno, zraven pa taka smola." Gumbril izrazi svoje zadovoljstvo ob srečanju z Myro, a kje je smola ? Gumbril je zmenjen z Emilijo,

da jo obišče na njenem domu. ^Uakoj se čuti, katera stran je močnejša ob Gumbrilovem odločanju. Myra si energično prisvoji Gumbrila za družbo pri stojem kosilu. Gumbril torej sporoči Emiliji, da je rahlo zbolel in zato danes ne bo prišel k njej.

Lahka zmaga usodne ženske naddeviške mladenke!!

V 15. poglavju pridemo neposredno do plesa, do foksrta. Ali je to tisti groteskni ples v naslovu ?! Glavna moška oseba Gumbril in glavna ženska oseba v romanu ^{nyrn} plešeta ~~plešeta~~ v kabaretu. Prizor je nekaka dopolnitev njunega srečanja v prejšnjem poglavju.

V 16. poglavju sledi plesu še ~~g~~ gledališki prizor, ki je neprijetno grotesken, prav črnohumoren. Naodru se je pojavil ob igralcih ~~škanj~~ še ^{Krpano} ~~Krpano~~ [!] ~~!~~, kar nas spomni na domačo gledališko Krpanovo kobilo !

16 V pavzi pride v kabaret še Coleman in privede s seboj pijanega mladeniča. Predstavlja gakov danteja, sebe pa kot Vergila, na Gumbrila in na Myro pa pokaže kot na Paola in na Francesco /ljubezenski par iz Dantejevega Pekla !/. Coleman stalno kaže ^o svjo razgledanost.

V 17. poglavju se Gumbril iz grotesknosti prejšnjega prizora povrne idlično zgodbo z Emilijo. A kaj, kot jo je on zapustil včeraj zaradi Myre, tako je Emilija zapustila Gumbrila danes zaradi njegove nesolidnosti. Gumbril se je sicer odpeljal k njej, ^a ona je že odpotovala v neznano.

17 Na vlaku se je Gumbril pogovarjal s starim gospodom in v enem stažku ponovil stalni Huxleyev motiv o prenaseljenosti Zemlje /stran 247/ : "...ker je v današnjem času strašno

večanje prebivalstva najhujša nevarnost na svetu. Spričo ljudstev, ki samo v Evropi vsako leto zrastejo za en milijon, ~~jenemogoč~~ političen pogled v prihodnost." /!!!!/

V 18. poglavju se splete še ena groteskna zgodbica.

Gumbril je dal že malo pozabljeni Rosie "svoj" domači naslov, da se bosta tam dobila. A naslov ni bil njegov, ampak Mercaptanov ! Gumbril se je torej grdo ~~privlačil~~ pozabaval s svojo *občeno* ljubico !

K Mercaptanu pa je ravno prišel besni slikar Lypiatt, saj je bil jezen ^{naj} zaradi njegovega poročila o Lypiattovi razstavi. V napeto moško vzdušje pa poseže Rosie, ki misli, da *je* prišla h Gumbrilu, katerega pravo ime pa ne pozna !

Sprejme jo prijazno Mercaptan, Lypiatt pa razdražen odide. Sledi zabavno podasnjevanje med Rosie in med Mercaptanom.

Rosie pove, da *ne* pozna pravega imena svojega prijatelja.

Zato pa ji je všeč priimek Mercaptan ! Rosie pove, da ima njen prijatelj svetlo brado in Mercaptan takoj pomisli na

Colemana ! Potem pa se nova znanca prijetno pogovarjata.

19. poglavje *je* posvečeno razočaranemu slikarju Lypiatt^u, saj njegova razstava ~~ni uspela~~ glede na *oceno* ni uspela.

V črnih mislih ga prekine gospod Boldero, da bi ga nagovoril za propagandne ilustracije za projekt Gumbrilovih patentnih hlač.

Lypiatt pobesni in vrže Boldera ven, Boldero zbeži, Lypiatt pa se vrne v svoje mračno razpoloženje.

20. poglavje se začne krvavo. *Zoe* v prepiru zbode Colemana z nožičem v roko in jezna odide. Coleman si ne more ~~si~~ z eno roko obvezati druge roke. Zato je prav vesel, ko ga *obišče* prijetna neznanka : pomagala mu bo v stiski.

Neznanka je bila Rosie, ki je dobila od Mercaptana Colemanov naslov! Zdaj je menila, da je Coleman njen Toto ! Spet pomota, a prišla je kar najbliže izhodišču Gumbrilove bradne pustolovščine ! No, najprej obveže Colemanu roko in dokaže svoje znanje pri nudenju prve pomoči. Z duhovitim in z ironično razpoloženim Colemanom se kar hitro^l zaplete v prijazen pogovor. Ko Rosie vpraša Colemana : " Ali ne želite zvedeti, kdo sem in kako sem prišla sem ? " ji Coleman^a presenetljivo odgovori : "Niti najmanj ne," /!!!/ Ko hoče Rosie^{ie} oditi, ne more odpreti zaklenjenih zunanjih vrat. Coleman jo potegne nazaj v stanovanje in Rosie^{ie} ? Stran 284 : " Rosie^{ie} je ihtela, ne da bi se mogla obvladati, še nikoli v življenju ni imela občutka, da je manj podobna veliki izbirčni dami." /!!!/ V 21. poglavju se spet ^rpreselimo h glavnima osebama v romanu. Gumbril je ponovno na obisku pri Myri, katero muči glavobol, Gumbrila pa muči spoznanje, da mu je ušla ^Emilija, ženska, v katero se je resno zagledal. Zdaj ^{pa} ~~pa~~ načrtuje svoj odhod v inozemstvo. Stran 286 : " Najprej pojdem v Pariz," je rekel Gumbril, " Za naprej ne vem. V vsaj^k kraj pojdem, kjer utegnejo ljudje kupovati pnevmatične hlače. Moje p^potovanje bo šoslovno."

Ko se dvojica odpravi ven, se spo^{mnita} ~~nta~~, da bi obiskala Lypiatta, a ta v svojem nerazpoloženju ne sp^rejeja gostov. A tudi drugi obisk se jima ni posrečil : tudi Mecaptan^r ni bil doma. Kaj pa tretji obisk ? Coleman je bil doma in sprejel ju je pri vratih v okrvavljeni obleki. Preko njegove rame pa je Gumbril opazil v sobi ozadje neke ženske,

katere materino znamenje ~~na~~ na njeni ^{de} ~~osni~~ rami gaje raz-
ločno spomnilo na Rose ! Coleman para ni povabil v stanovanje
in je rekel : "zaposlen ⁱ sem." Myra ga povari ^h na večerjo z Gumbrilom,
odhajajočim v inozemstvo. Coleman ^o ~~py~~avilo odkloni in reče :
"Jaz pa imam tukaj zmenek z Magdaleno." A Rosie ga kmalu
potem s ~~le~~ ^{ne} ~~rabovoljen~~ zapusti.

Na obiskovalno vrsto pride še Shearwaternoziroma gospa Shear-
water. Ker gospe /še/ ni bilo doma, je predal Gumbril svoje
naročilo hišni, naj ga preda gospe. Stran 304 : " Gospodu
Totu je žal, da ni utegnil govo^rtiti z gospo Shearwaterovo, ko
jo je videl nocoj v Pimlicu.." (!)

A obiskovanja še ni konec, Odpeljala sta se ^h ~~je~~ Gumbrilu
starejšemu. ~~Ta~~ jima ^{je} ~~postregl~~ s skromno hrano, ki jo je
imel pri roki.

In tu je ~~še~~ zadnje 22. poglavje ter zadnji obisk našega para.

Ciljna oseba je znanstvenik Shearwater,, ki ravno dela v
svojem laboratoriju, A naš par pride le do njegovega pomoč-
nika Lancinga.

Na zadnji strani romana izrazi Myra svoje pesimistično
občutje : " Hutri bo enako strašno kakor danes."

Ona ^{pa} ima tudi zadnji stavek v romanu /star ^{ven} 315/ : "In zdaj,"
je rekla Viveasheva, se zavnala in se malo stres^{la},
" ~~zdaj~~ zdaj se odpeljeva v Hampstead in se oglaš^{la}iva pri

Piersu Cottonu."

Ali bo Myrina obiskovalska vztrajnost uspela in bo imeno-
vani doma ?

Ob mojstrski gradnji romana še odprti konec, ki vodi v
nadaljnje življenje ljudi, ki so v romanu doživljali manjše
in večje pretrese. V celoti gre za malo ~~očloveško~~ ^{so} komedijo,
ki se razvidno nagiba h groteski.

1. O domačem pripetku k orwellizmu /Jože Biščak : Potovati
z Orwellom, Lj. 2020/ stran 3
2. O dveh grafiznih "biserih" / ograja tehniške stavbe UKC-ja,
Zaloška cesta/ stran 8
3. O drami Leonida Andrejeva Človekovo življenje, Lj. 2020 stran 10
4. O Sansalovem romanu 2084 : konec sveta, Lj. 2020 stran 14
5. Ob blestečih 90-letnici Janka Kosa /Janko Kos : Primerjalna
zgodovina svetovne književnosti, Lj. 2020/ stran 18
6. O blesteči 90-letnici Janka Kosa / Janko Kos : Kultura
in politika, Lj. 2021/ stran 22
7. O pomenu klasičnih jezikov za omiko naroda in posameznikov str. 30
8. Ob mitološkem romanu KIRKA /Madeline Miller : KIRKA, Lj. 2021 str. 35
9. O mojstrovini novejšje evroopske proze / Julian Barnes : Zgodovina s
sveta v desetih poglavjih in pol, Lj. 2015 /orig. 1989/
str. 51
10. O egomaniji in o novih obrazih v slovenski politiki, str. 72
11. Ali je Juda iz Keriota res izdal Jezusa ?
/Problematizacija znane zgodbe/ stran 76
12. Ali je res začela 2. svetovno vojno Nemčija ? stran 81
/Problematizacija ~~znane zgodbe~~ usajljene oznake/ ↓
13. O sijajni avtobiografiji Radeta Šerbedžije DO ZADNJEGA DIHA,
Lj. 2005 stran 83
14. O presenetljivem dnevniku Anais Nin /1903-1977/ HENRY in
JUNE /Celovec 1991/ stran 93
15. O problemskem grafitu NE ^BOM ROJEVALA POLICAJEV, VOJAKOV;
FAŠISTOV... /Ograja Ginekološke klinike , Zaloška cesta str. 108
16. O izbranem bralnem programu v virusomanijskem letu 2020 str. 110
17. O izjemnem pomenu Igorja Omerze pri raziskovanju novejšje
slovenske zgodovine /Ob njegovi knjigi UDBA in ^kacija
SEVER, Lj. 2020/ str. 116

18. O novi izdaji Šeligove osvoboditvene publicistike
/Rudi Šeligo : PREHAJANJA : izjave, protesti in govori,
Lj. 2021/ stran 123
19. O Orwelovi politični publicistiki pred romanom 1984
/George Orwell : Svoboda ali suženjstvo ? V Mitovem
trebuhu in drugi eseji, Lj. 2017 / stran 130
20. Kako /pre/ živeti v totalitarizmu ? /O Havelovi knjigi
ŽIVETI V RESNICI : Moč brezmočnih : V spomin
Janu Patočki, Celovec 1994/ stran 138
21. O pozornostih vrednih intervjujih z nacionalno tematiko
/SLOVENIJA IN PIKA, 1. del, Lj. 2016/ stran 144
22. O Nostradamusovih napačnih napovedih za 90. leta 20. stletja 147
23. O raziskovalnem intelektualizmu Aldousa Huxleya
/1. del : Krasni novi svet : original 1932, slovenski
prevod 1964/ stran 150
24. O raziskovalnem intelektualizmu Aldousa Huxleya
/ 2. del : Krasni novi svet - revizija /original
1958, slovenski prevod 2005/ stran 154
25. O političnih premikih v Vatikanu /Avro Manhattan :
Vohunske spletke in ugori na svetem sedežu,
Mengeš 2021/ stran 158
26. O raziskovalnem intelektualizmu Aldousa Huxleya
/3. del : OTOK : original 1962, hrvaški prevod 1985/ stran 161
27. O raziskovalnem intelektualizmu Aldousa Huxleya
/4. del : MAJMN I BIT : original 1949, hrvaški
prevod 1986/ stran 165
28. O preseljivi knjigi hrvaškega soimenjaka
/Andrija Tufekčić : Plavalec na drugem bregu Save :
zapiski iz srbskih taborišč v Bosni, Lj. 1995/ stran 170

29. Ali moremo na sodišču /ob/tožiti papeža /papeže/ ? *→ stran 172*
 /Christian Sailer - Gert Hetzel : Afera papež, Podnart 2011/
30. O sledovih Vesoljcev v judovski Stari zavezi
 /1. Mojzesovaknjiga, 6. poglavje - začetek/ *stran 177*
31. O fenomenalnem Goranu "arkoviću, o izjemnem
 Lawrenceu Durrelu in o nori FLRJ *stran 179*
 /Gorann Marković : Beograjski trio, Lj. 2021/
32. O raziskovalnem intelektualizmu Aldousa Huxleya
 #5. del : GROTESKNI PLES /original 1923, slovenski
 prevod 1966/ *stran 184*